

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ปีทางบัญชี 2528-2532

FINANCIAL MANAGEMENT ANALYSIS OF CHIANGMAI DAIRY
COOPERATIVES, LTD., ACCOUNT YEAR 1985-1989

โดย

นางนิศวาท มาตยานุญ

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2535

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
 บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
 เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
 ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์
 สาขา

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร
 ภาควิชา

เรื่อง การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
 ปีทางบัญชี 2528-2532
 FINANCIAL MANAGEMENT ANALYSIS OF CHIANGMAI DAIRY
 COOPERATIVES, LTD., ACCOUNT YEAR 1985-1989

นามผู้วิจัย พิศวาท มาตยาบุญ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย
 ประธานกรรมการ

 (ศาสตราจารย์พิเศษชรรยง สิทธิชัย)
 วันที่ 28 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2535

กรรมการ

 (อาจารย์ณรงค์ สร้อยทอง)
 วันที่ 28 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2535

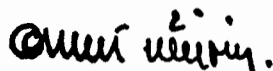
กรรมการ

 (อาจารย์น้ำเพชร วินิจฉัยกุล)
 วันที่ 28 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2535

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชา.....

(อาจารย์ณรงค์ สร้อยทอง)
 วันที่ 28 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2535

บัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ เทียงตรง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 30 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2535

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับการอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์พิเศษรณรงค์ สิทธิชัย อาจารย์ณรงค์ สร้อยทอง และอาจารย์น้ำเพชร วินิจฉัยกุล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากคณะกรรมการดำเนินงาน สมาชิก เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ได้ให้ข้อมูลและคำแนะนำต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษา รวมถึงอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

บุคคลสำคัญที่สุดซึ่งมีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จ ได้แก่ บิดา มารดาของผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานการศึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง นอกจากนั้นยังมีสามี และลูกสาวทั้งสองคนที่คอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

พิศวาท มาตยานุญ

พฤศจิกายน 2535

(4)

สารบัญเรื่อง

หน้า

สารบัญตาราง (6)

สารบัญภาพ (8)

สารบัญตารางภาคผนวก (9)

บทคัดย่อ (10)

บทที่ 1 บทนำ 1

ปัญหาและเหตุผลที่ทำการวิจัย 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

ข้อจำกัดในการวิจัย 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

นิยามศัพท์ 5

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 11

ทฤษฎีและแนวความคิด 11

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 20

สมมติฐานในการวิจัย 24

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 25

สถานที่ดำเนินการวิจัย 25

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง 25

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 27

แบบสอบถาม 28

	หน้า
การทดสอบแบบสอบถาม	28
การรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
ระยะเวลาในการวิจัย	33
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัยและวิจารณ์	34
การดำเนินงานของสหกรณ์	34
การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	51
การวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม	83
ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด	93
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการศึกษา	96
ข้อเสนอแนะ	102
เอกสารอ้างอิง	105
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	111
ภาคผนวก ข รายละเอียดข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	119
ภาคผนวก ค ข้อบังคับสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด	130
ภาคผนวก ง อัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตร	137
ภาคผนวก จ ประวัติผู้วิจัย	139

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สินทรัพย์ของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	45
2	หนี้สินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	46
3	เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	47
4	รายได้จากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	48
5	รายจ่ายจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	49
6	กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินธุรกิจประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	50
7	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Income)	52
8	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ (Return on Assets)	55
9	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratios)	57
10	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว (Quick Ratios)	59
11	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratios)	61
12	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratios)	63
13	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover)	68
14	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover)	69
15	ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Assets Turnover)	70

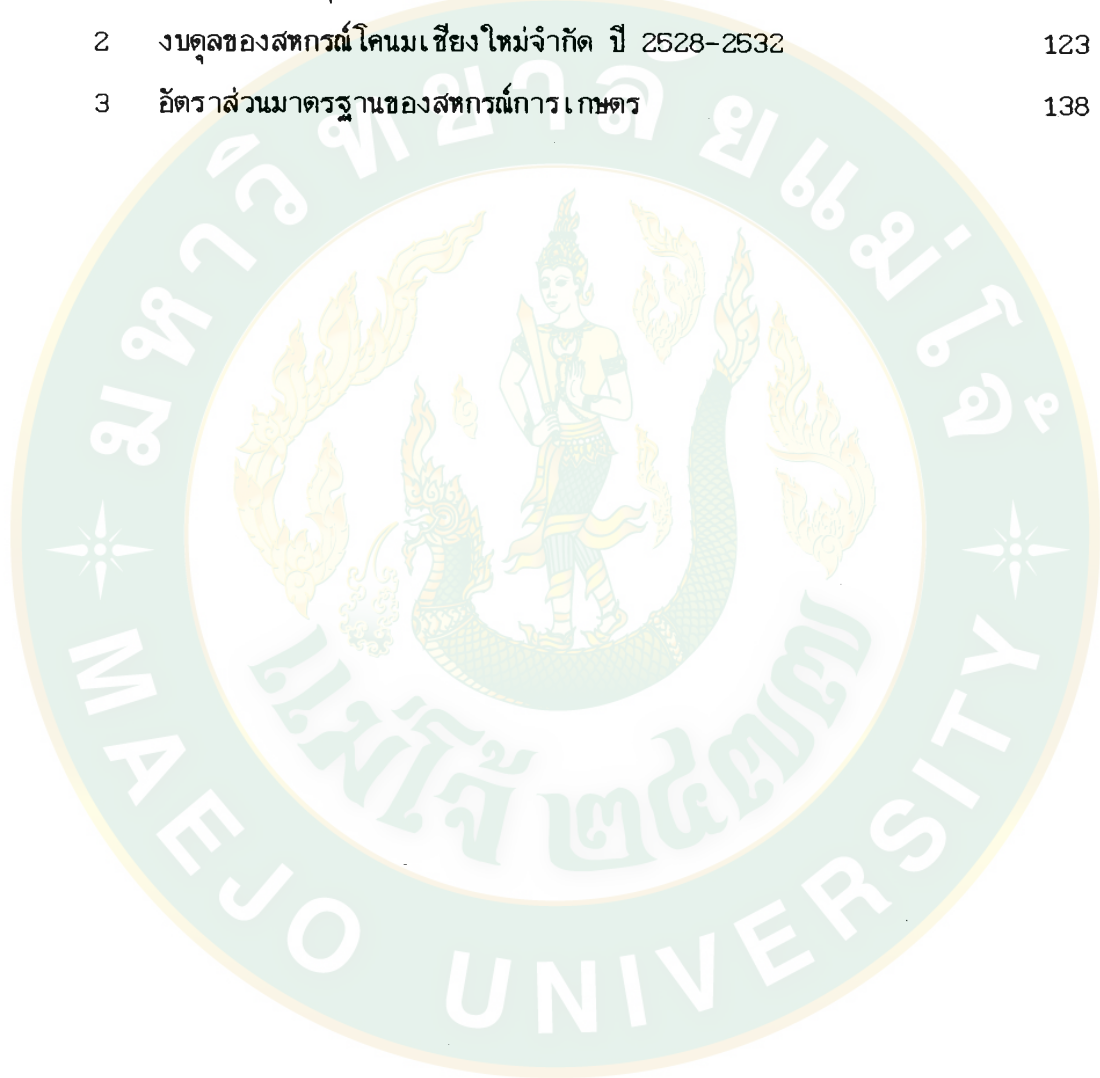
ตารางที่	หน้า	
16	ตัวเลข เพื่อคำนวณความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองสมาชิก	72
17	ตัวเลข เพื่อคำนวณความสามารถในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก	74
18	อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์โคแอมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532	78
19	แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการหักเงินสะสมเพื่อชำระมูลค่าหุ้น	80
20	แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการซื้อสินค้าจากสหกรณ์	81
21	แสดงความพอใจของสมาชิกต่อราคาน้ำมันดินที่สหกรณ์กำหนด	82
22	แสดงสถานการณ์ทางสังคมของคณะกรรมการ	84
23	แสดงแผนงานที่มีปัญหาจำแนกตามจำนวนคณะกรรมการ	84
24	แสดงสถานการณ์ทางสังคมของสมาชิก	86
25	แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามความคิดเห็นของสมาชิก	87
26	แสดงสถานการณ์ทางสังคมของเจ้าหน้าที่สหกรณ์	89
27	แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามความคิดเห็นของ บุคลากรของสหกรณ์	92

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	54
2	แสดงถึงดัชนีของอัตราผลตอบแทนของการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	56
3	แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	58
4	แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็วของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	60
5	แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	62
6	แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	64
7	แสดงถึงดัชนีของอัตราการหมุนเวียนของสินค้าค้าของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	66
8	แสดงถึงดัชนีของอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้าของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	67
9	แสดงถึงดัชนีความสามารถในการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	71
10	แสดงถึงดัชนีความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองสมาชิกของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	73
11	แสดงถึงดัชนีความสามารถในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532	75

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางที่		หน้า
1	งบกำไร-ขาดทุนของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่จำกัด ปี 2528-2532	120
2	งบดุลของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่จำกัด ปี 2528-2532	123
3	อัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตร	138

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
ปีทางบัญชี 2528-2532

ผู้วิจัย : นางนิศวาท มาดยานุญ

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

สาขาวิชาเอก : เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
(ศาสตราจารย์พิเศษรรวง สิทธิชัย)
. 28 . / . ๕ . ๓ . / . 35 .

การวิจัยเรื่องการบริหารการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีทางบัญชี 2528-2532 มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด โดยศึกษาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ สมาชิก และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติและแก้ปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ในอนาคตต่อไป การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจโดยวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชี ซึ่งรวมทั้งงบการเงินเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับอดีต เพื่อศึกษาถึงความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ ก่อให้เกิดรายได้หรือกำไรจากการดำเนินงาน การชำระหนี้ระยะสั้น การชำระหนี้ระยะยาว การใช้และการควบคุมทรัพยากรในการดำเนินงาน การหาสินค้ามาตอบสนองความต้องการของสมาชิกและการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์สมาชิก คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และผู้ตรวจสอบบัญชีจากกรมส่งเสริมสหกรณ์มาวิเคราะห์ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งกำหนดตัวอย่างสมาชิกของสหกรณ์จำนวน 248 คน จากสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด 680 คน คณะกรรมการจำนวน 11 คน เจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 32 คน นำข้อมูลที่ได้มาทำการ

วิเคราะห์โดยใช้สถิติด้วยค่าร้อยละและมีชนิดเลขคณิต แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสถิติพรรณนา

ผลการศึกษารายงานว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2528 มีผลขาดทุนสุทธิ 74,582.60 บาท ในปี 2529 มีผลกำไรสุทธิ 361,824.62 บาท ในปี 2530 มีผลกำไรสุทธิ 966,539.44 บาท ในปี 2531 มีผลกำไรสุทธิ 1,621,304.03 บาท และในปี 2532 มีผลขาดทุนสุทธิ 411,734.73 บาท

ผลการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินปรากฏว่า ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหาร ในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ ก่อให้เกิดรายได้ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ การชำระหนี้สินระยะสั้นอยู่ในเกณฑ์พอใช้ การชำระหนี้สินระยะยาวอยู่ในเกณฑ์พอใช้ การใช้และการควบคุมทรัพยากรในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี การหาสินค้ามาตอบสนองความต้องการของสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ผลการศึกษาถึงปัจจัยทางสังคม ทางด้านความคิดเห็นของคณะกรรมการ สมาชิก พนักงานสหกรณ์และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พบว่าสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีปัญหาและอุปสรรคคือ ขาดหลักการจัดคนให้ตรงกับงาน โรงงาน เครื่องจักร ไม่ได้มาตรฐาน ขาดการตรวจสอบกิจการภายใน

ABSTRACT

Title : Financial Management Analysis of Chiangmai Dairy
Cooperatives, Ltd., Account Year 1985-1989

By : Pitsavat Matayaboon

Degree : Master of Agricultural Technology
(Cooperative Economics)

Major Field : Cooperative Economics

Chairman, Thesis Advisory Board :
(Professor Yanyong Sitdhichai)

..28/Dec:..97..

This study aimed at financial management analysis of Chiang Mai Dairy Cooperatives, Ltd., account year 1985-1989 in order to obtain information about the Cooperative's operation by investigating economic and social factors of the administration section, the personnel management section, and the account examiner; to investigate problems and obstacles in the Cooperative's operation; and to present solutions to the problems as well as guidelines for future operation. The study was divided into 2 parts : the economic factor analysis using accounting information, including financial statements, and comparing to the previous one; for evaluation of the ability or efficiency of the administrators in the following assets : gaining profits or incomes from using the assets, repayment of short-and long-term debts, management of resources in operative, provision of goods to meet the members' needs, and collection of products from the members and the social factor analysis using the data concerning attitudes towards the

Cooperative's operation, which were collected by interviewing 248 members from the total 680, 11 members of the board of directors, 32 cooperative personnel, and 1 account examiner from the Department of Account Inspection. The data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, and descriptive statistics.

The study showed the following : the operation in 1985 had the net loss of 74,582.60 baht; 1986, net profit of 361,824.62 baht; 1987, net profit of 966,539.44 baht; 1988, net profit of 1,621,304.03 baht; and 1989, net loss of 411, 734.73 bath.

The economic factor analysis using accounting ratios showed that the administrators' ability or efficiency in using the assets was at a minimum level; the repayment of short and long term debts, a moderate level; of resources in operation, a good level; provision of goods to meet the members' needs, a good level; and collection of products from the members, a minimum level.

The social factor analysis showed the problems and obstacles in the Cooperative's operation as follows : Lack of the principle to put the right man to the right jobs. Machines and factories being below standards. Lack of internal operation inspection.

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

การเลี้ยงโคนมในประเทศไทยมีมานานก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยทำกันเฉพาะในหมู่ชาวอินเดีย ต่อมากรมปศุสัตว์ได้เห็นว่าโคบังกาลาของอินเดียให้น้ำนมน้อย ไม่พอใจให้คนเลี้ยงมากขึ้น จึงได้นำเอาโคนมพันธุ์ต่างประเทศเข้ามาเพื่อทดลองเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้น้ำนมมากขึ้น (แก่นเกษร, 2530) จึงมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมตั้งแต่ พ.ศ. 2500 โดยกรมปศุสัตว์ได้จัดหน่วยงานผสมเทียมออกเผยแพร่พันธุ์โคนมให้แก่เกษตรกรทั่วไปจากเชื้อพันธุ์โคยุโรป ดังนั้นในปี 2504 ได้มีการผลิตนมสดจากโรงงานพาสเจอร์ไรซ์นมสดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียเป็นผู้มอบเครื่องจักรให้ และจากโรงงานฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ซึ่งได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลเดนมาร์ก ต่อมาปี พ.ศ. 2507 รัฐบาลประเทศเยอรมันตะวันตก ได้ให้ความช่วยเหลือจัดส่ง โคนม และตั้ง โรงงานนมสดพาสเจอร์ไรซ์ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2517, จุลสาร ธนาคารกรุงเทพ 2531) หน่วยงานนี้ได้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยง โคนมและการผลิตนมสดในประเทศไทยให้ขยายตัวในระยะต้น ทั้งยังเป็นตัวอย่างในการแพร่พันธุ์โคนมและการรับซื้อนมสดเพื่อการผลิตและจำหน่าย ตลอดจนชักจูงให้คนไทยรู้จักบริโภคนมสดให้แพร่หลายยิ่งขึ้น จะเห็นว่าการส่งเสริมการเลี้ยง โคนมได้รับความสำเร็จและขยายตัวอย่างรวดเร็วในหมู่ของสหกรณ์โคนม ซึ่งเป็นสหกรณ์การเกษตรในรูปพิเศษ ปัจจุบันมี 6 สหกรณ์ คือ สหกรณ์โคนมหนองโพ สหกรณ์โคนมนครปฐม สหกรณ์โคนมปากช่องสหกรณ์ปศุสัตว์นันทลุง สหกรณ์ผู้เลี้ยง โคนมอำเภอบ้านบึง และสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์โคนมคือ

1. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเลี้ยง โคนม
2. เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตนม
3. เพื่อให้เยาวชนและประชาชนมีอาหารเสริมบำรุงสุขภาพ

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2517 ประเภทสหกรณ์การเกษตร มีสมาชิก 230 คน เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน 2517 มีสำนักงานอยู่เลขที่ 112/1 ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี 2524 ย้ายมาอยู่ที่ 8/6 ถนนอ้อมเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันสำนักงานอยู่เลขที่ 97 หมู่ 1 ถนนเชียงใหม่-ลำปาง ตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีเขตดำเนินการในอำเภอต่างๆ 9 อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอสารภี อำเภอสันทราย อำเภอแม่ริม อำเภอต๋อยสะแกต อำเภอสันกำแพง และอำเภอจอมทอง สหกรณ์ดำเนินธุรกิจคล้ายธุรกิจแบบบริษัท ร้านค้า หรือเอกชนอื่น ๆ แต่แตกต่างกันที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจเพื่อบริการแก่สมาชิก เช่น ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการบริการ การส่งเสริมการเกษตร และการให้การศึกษาอบรม เมื่อสิ้นปีทางบัญชีสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น และได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ นอกจากนี้สหกรณ์ก็ให้ความรู้การศึกษาแก่สมาชิกเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมเป็นประจำ เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติในการเลี้ยงโคนมได้อย่างถูกต้อง เป็นการเพิ่มผลผลิตและรายได้

ปัญหาและเหตุผลที่ทำการวิจัย (Research Problem)

สหกรณ์โคนมมีความสำคัญต่อเกษตรกรสมาชิกเป็นอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายที่สำคัญของสหกรณ์โคนมคือ การช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกให้ได้ผลดีในการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมเพื่อที่จะให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น โดยให้การสนับสนุนด้าน ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย การส่งเสริมการเกษตร และการให้การศึกษาอบรม แต่สภาพปัจจุบันของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งได้ดำเนินงานมาเป็นเวลา 17 ปีแล้ว ยังไม่มีบทบาทเท่าที่ควรในการสนองนโยบายการพัฒนากลุ่มเลี้ยงโคนมให้บรรลุผลตามที่รัฐบาลตั้งเป้าหมายไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เมื่อพิจารณาตามสภาพการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด แล้วพบว่าการทำงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีปัญหาและอุปสรรคในด้านที่ตั้งสำนักงาน โรงงานผลิตนมไม่ได้มาตรฐาน คณะกรรมการดำเนินงานและฝ่ายจัดการ รวมทั้งสมาชิกไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักและ

อุดมการณ์ของสหกรณ์ ความรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ของสหกรณ์ ความสนใจในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ และความจงรักภักดีต่อสหกรณ์เท่าที่ควร นอกจากนี้การขาดการศึกษา ค้นคว้าด้านการสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการวิเคราะห์ทางการเงินของสหกรณ์ จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ทางการเงิน ก็เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการบริหารของฝ่ายบริหาร และเพื่อวินิจฉัยปัญหาการบริหารงาน การดำเนินงานและปัญหาอื่น ๆ ชื่อนำสังเกตจากรายงานประจำปีของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด พบว่า สหกรณ์มีกำไรในบางปีและขาดทุนในบางปี จึง เป็นปัญหาที่จะทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Study)

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการจัดการของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2528-2532
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ ฝ่ายสมาชิกและผู้ตรวจสอบบัญชี
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงานของ สหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ปีทางบัญชี 2528-2532

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Study)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2528-2532 โดยจะศึกษาและวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative) ทางด้านอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ และวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยยึดการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์
2. การบริหารการเงินของสหกรณ์
3. ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีอยู่

ข้อจำกัดในการวิจัย

(Limitation of the Study)

ผลที่ได้รับจากการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล จะมีข้อจำกัดดังต่อไปนี้

ด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจำนวนสมาชิกของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด 248 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างจากประชากรของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีประชากรทั้งสิ้น 680 คน เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากสมาชิก

ด้านแบบสอบถาม

จะทำการออกแบบสอบถามเพื่อใช้วัดความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ฝ่ายบริหาร, ฝ่ายจัดการ, ผู้ตรวจสอบบัญชีต่อการดำเนินงานที่มีผลโดยตรงต่อสมาชิก อาจมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามามีผลต่อความคิดเห็น

ด้านการสรุปผล

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์หนึ่งในสหกรณ์โคนมหลาย ๆ แห่งเท่านั้น ดังนั้นผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไม่อาจเป็นตัวแทนของสหกรณ์โคนมได้ทั้งหมด แต่จะเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับสหกรณ์โคนมแห่งหนึ่ง เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกับสหกรณ์โคนมอื่น ซึ่งอาจจะมีผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
(Expected Results)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้บริหารสหกรณ์ ปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องต่าง ๆ ของสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานในแนวทางที่ถูกต้อง
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์ โคนมอื่น ๆ ที่มีลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายคลึงกับสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด
3. ผลการวิจัยจะใช้เป็นแนวทาง หรือหลักฐานอ้างอิง สำหรับผู้สนใจเรื่องนี้ได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

นิยามศัพท์

(Definition of Terms)

นิยามศัพท์ทั่วไป (General Definition)

สหกรณ์ (Cooperatives) หมายถึง คณะหรือกลุ่มบุคคลที่ทำกิจการต่าง ๆ ร่วมกันโดยอาศัยหลักการสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวกับธุรกิจการค้า การซื้อ การทำงานเลี้ยงชีวิตและการบริการ สนองความต้องการของมวลสมาชิก ผู้อุปภัมภ์ หรือเป็นลูกค้าของกลุ่มนั้น (อาบ นคะจัด, 2533)

สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Cooperatives) หมายถึง กลุ่มของเกษตรกรที่มีความเดือดร้อนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ร่วมกันเข้าโดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อช่วยแก้ไขความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น (ฉวี สายประเสริฐ, 2533)

สหกรณ์โคนม (Dairy Cooperatives) หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ (โอกาส เจริญศักดิ์, 2526)

การวิเคราะห์ทางบัญชี (Accounting Analysis) หมายถึง การจำแนกแบบแสดงฐานะทางการเงิน ออกเป็นส่วนย่อย ๆ แล้วตรวจสอบแต่ละส่วนว่ามีหน้าที่และสัมพันธ์กันอย่างไร (เพชร ชุมทรัพย์, 2532)

การจัดการสหกรณ์ (Co-operative Management) หมายถึง การวินิจฉัยตัดสินใจ สั่งการ และการปฏิบัติธุรกิจประจำวันของคน และคณะบุคคลที่มีหน้าที่จัดการซึ่งอยู่ภายในโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์นั้น เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของสหกรณ์ที่กำหนดไว้แล้ว เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติธุรกิจ โดยผ่านบุคคลอื่นที่ทำงานอยู่ด้วยกันในสหกรณ์นั้น (ทิพย์ ทิพย์ชัยเมธา, 2527)

นอกจากนี้ยังหมายถึงการวางแผน การควบคุมงานให้เป็นไปตามแผนงาน รวมทั้งการตรวจสอบภายใน โดยผู้ตรวจสอบกิจการ เพื่อให้ได้ข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

(Operational Definition)

สหกรณ์ (Cooperatives) หมายถึง สหกรณ์โคนมเชียงใหม่

สมาชิกสหกรณ์ (Cooperatives membership) หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด (เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์)

ฝ่ายบริหาร (Managerial) หมายถึง คณะกรรมการของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ฝ่ายจัดการ (Managerial staff) หมายถึง ฝ่ายที่คณะกรรมการสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จัดจ้างมาทำงานให้สหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้จัดการ สมุห์บัญชี ธุรการ พนักงานบัญชี-การเงิน ฝ่ายผลิต ฝ่ายตลาด

ปีทางบัญชี (Account year) หมายถึง ปีทางบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งเริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม ของทุกปี

ผลการดำเนินงาน (Operation) หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ข้อมูลทางบัญชี (Accounting Data) หมายถึง ตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในสมุดบัญชีต่าง ๆ ของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ที่บันทึกไว้โดยอาศัยเอกสารประกอบการลงบัญชีแล้วจัดทำเป็นงบการเงิน เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors Analysis) หมายถึง การจำแนกแบบแสดงตัวเลขที่ได้จากงบการเงินออกเป็นส่วนย่อย แล้วนำแต่ละส่วนมาตรวจสอบ ทาปัจจัยสาเหตุของตัวเลขแต่ละส่วน

การวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม (Social Factors Analysis) หมายถึง การจำแนกแบบแสดงตัวเลข ที่ได้จากการสำรวจแบบสอบถามในด้านความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง สมรรถภาพที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลและการประหยัด รวมทั้งบรรลุเป้าหมาย

ความคล่องตัว (Liquidity) หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้-หมุนเวียนของสหกรณ์ ในขณะที่หนี้สินหมุนเวียนนั้นถึงกำหนดชำระ

ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) หมายถึง ความสามารถในการหารายได้ จำนวนเพียงพอกับทุนที่ได้ลงไป เพื่อเอารายได้นั้นมาเป็นผลตอบแทนแก่สมาชิกในลักษณะที่เราต้องการหรือได้เลือกสรรไว้แล้ว

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) หมายถึง การนำเอารายการต่าง ๆ ในงบดุลตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน เพื่อหาอัตราส่วนตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ยอดขายสุทธิ (Net Sales) หมายถึง จำนวนเงินรวมทั้งยังไม่ได้หักราคาสินค้าส่งคืน เบี้ยเลี้ยง โฆษณา การขนส่ง ส่วนลด

ต้นทุนของสินค้าที่ขายไป (Cost of Goods Sold) หมายถึง ต้นทุนสินค้าต้นปี บวก ต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาระหว่างปี เท่ากับ ต้นทุนสินค้าทั้งหมดที่มีไว้เพื่อขาย ลบ ต้นทุนสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นปีนั้น

กำไรขั้นต้น (Gross Profit) หมายถึง ยอดขายสุทธิ ลบ ต้นทุนสินค้าที่ได้ขายไป

รายจ่าย (Expenses) หมายถึง รายจ่ายในการดำเนินงานซึ่งแบ่งออกเป็นรายจ่ายในการขายสินค้า รายจ่ายทั่วไป และรายจ่ายในการบริหาร

รายได้อื่น ๆ (Incidental Revenue) หมายถึง รายได้ที่ไม่ได้จากการดำเนินงาน ลบ รายจ่ายที่ไม่ได้จ่ายเพื่อการดำเนินงาน

สินค้าคงเหลือเฉลี่ย (Average Inventory) หมายถึง สินค้าที่อยู่กับสหกรณ์สำหรับขายคิดในราคาต้นทุนต้นปี บวก สินค้าคงเหลือที่อยู่กับสหกรณ์สำหรับขาย คิดในราคาทุนปลายปี หารสอง

ยอดขายเชื่อสุทธิ (Net Credit Sales) หมายถึง ยอดขายเงินเชื่อที่หักรับคืน และส่วนลดจ่ายแล้ว

สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) หมายถึง เงินสดและสินทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้ภายใน 1 ปี เช่น ลูกหนี้ ตัวเงินรับระยะ 1 ปี สินค้าคงเหลือ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

สินทรัพย์หมุนเร็ว (Quick Assets) หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียน ลบสินค้าคงเหลือ ลบ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

อัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Income) หมายถึง อัตราส่วนร้อยละของกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายสุทธิ

อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ (Return on Asset) หมายถึง อัตราส่วนร้อยละของกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratios) หมายถึง อัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน

อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว (Quick Ratios) หมายถึง อัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเร็วต่อหนี้สินหมุนเวียน

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratios) หมายถึง อัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratios) หมายถึง อัตราส่วนของกำไรจากการดำเนินงานต่อดอกเบี้ยจ่าย

อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover) หมายถึง อัตราส่วน
ของต้นทุนขายต่อสินค้าคงเหลือเฉลี่ย

อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Receivable Turnover) หมายถึง
ถึง อัตราส่วนของยอดขายเชื่อสุทธิต่อลูกหนี้การค้าเฉลี่ย

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Assets Turnover) หมายถึง อัตราส่วน
ของยอดขายสุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย

อัตราส่วนสินค้าที่ขายให้สมาชิก (Ratios of Products Sold to the Members) หมายถึง อัตราส่วน
ของมูลค่าสินค้าที่ขายให้สมาชิกต่อจำนวนสมาชิก

อัตราส่วนผลผลิตที่รวบรวมจากสมาชิก (Ratios of Products Collected from the Members) หมายถึง อัตราส่วน
ของมูลค่าผลผลิตที่สหกรได้รับซื้อจากสมาชิกต่อจำนวนสมาชิก

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น ทฤษฎีและแนวความคิด, รายงานผลการวิจัย ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้คือ

ทฤษฎีและแนวความคิด

การวิเคราะห์ (Analysis)

เพชร ชุมทรัพย์ (2534) กล่าวว่า การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis) คือกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการใดกิจการหนึ่ง จากงบการเงินของกิจการนั้น พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจ

ดวงมณี โกมารทัต (2528) กล่าวว่า การวิเคราะห์งบการเงิน จะช่วยให้ผู้วิเคราะห์ทราบถึงข้อดีข้อเสียในการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาพคล่องตัวในการดำเนินงาน ประสิทธิภาพของกิจการในการใช้ทรัพยากรดำเนินงาน อัตราการใช้หนี้สินประกอบการ และสมรรถภาพในการหากำไร การวิเคราะห์งบการเงินแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบงบการเงิน และการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วน

สุภาพร พรณา (2533) กล่าวว่า ความสำคัญของการวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อที่จะทราบว่า

1. บริษัทมีกำไรเพียงพอหรือไม่ โดยวิเคราะห์กำไรสุทธิต่อหุ้นต่อยอดขาย ยอด
ทรัพย์สิน

2. บริษัทมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกำหนดหรือไม่และมีทรัพย์สินที่มี
ความคล่องตัวในการดำเนินงานหรือไม่

3. การลงทุนในบริษัทมีความมั่นคงปลอดภัยเพียงใด หรือมีดีกรีแห่งการเสี่ยงภัย
มากน้อยเท่าไร

4. ความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ในงบการเงิน โดยจัดทำในรูปแบบที่สามารถ
นำข้อมูลมาเปรียบเทียบได้

ซึ่งการวิเคราะห์ทั้งงบการเงินเพื่อตอบคำถามดังกล่าวข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็น
ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตและจะแนะแนวทางชี้ให้เห็นแนวโน้มของเหตุการณ์ที่อาจจะ
เกิดขึ้นในอนาคต

งบการเงิน คือ รายงานเกี่ยวกับความเป็นไปของบริษัท ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่
ได้จากการวิเคราะห์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายและควบคุมการดำเนินงาน
ของบริษัtd้านต่าง ๆ ได้ เช่น กำหนดจำนวนกำไรหรืออัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย
และยอดทรัพย์สิน ราคาสินค้า ควบคุมด้านการผลิต นโยบายจำนวนสินค้าคงเหลือ นโยบาย
การใช้สินเชื่อ ตลอดจนประสิทธิภาพในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้

การจัดการ (Management)

Dick Carlson (อ้างโดย ถวิล เลิศประเสริฐ, 2520) กล่าวว่า งานฝ่ายจัดการมี 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ การจัดการด้านการเงิน การจัดการสิ่งของ การจัดการคน การจัดการทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องใช้ทักษะ ความรู้ และความสนใจ ฝ่ายจัดการจะต้องรวมงานทั้ง 3 ด้านนี้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะต้องทำให้เกิดคุณภาพ มิฉะนั้นแล้วจะทำให้องค์การประสบความยุ่งยาก ฝ่ายจัดการประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินการ ประธานหัวหน้าฝ่าย ผู้กำกับงาน และหัวหน้าคนงาน ที่ต้องรับผิดชอบงานใหญ่ 3 ด้าน คือ การจัดการเงิน การจัดการสิ่งของและการจัดการคน ซึ่งงานทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องใช้ทักษะ ความรู้ และจะต้องให้เกิดคุณภาพ มิฉะนั้นแล้วจะทำให้องค์การประสบความยุ่งยาก

การบริหารการเงิน (Financial Management)

เพชร ชุมทรัพย์ (2532) กล่าวว่า การบริหารการเงิน คือการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทุน และการใช้ไปซึ่งเงินทุนของธุรกิจ

ถวิล เลิศประเสริฐ (2520) กล่าวว่า ธุรกิจการสหกรณ์เป็นธุรกิจแบบพิเศษ สหกรณ์พึงได้รับการรับรองว่าได้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายนั้น ควรประกอบด้วยลักษณะ 2 ประการ คือ 1. เป็นธุรกิจที่ดี 2. เป็นสหกรณ์ที่ดี กล่าวคือจะต้องสามารถดำเนินธุรกิจให้บริการสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันต้องดำรงไว้ซึ่งลักษณะอันแท้จริงของสหกรณ์

นำชัย ทุนผล (2531) กล่าวว่า การตัดสินใจในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องมีการคัดเลือกหรือหาหนทางเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational) อันหมายถึง การแก้ปัญหา (Problem solving) อย่างถูกต้อง วิธีการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ถูกต้องนั้น

ต้อง เป็นการตัดสินใจเลือกที่ถูกต้องตามเหตุผล และจะต้องให้ได้ผลออกมาในลักษณะที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี การตัดสินใจนั้นมักจะเกี่ยวกับทางเลือกซึ่งมีตั้งแต่ 2 ทางขึ้นไปเพราะถ้ามีทางเลือกทางเดียวก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจ การตัดสินใจในทางเลือกที่มีอยู่หลายทางนั้น ผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องเลือกทางเลือกที่คิดว่าเกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้ดีที่สุด

ในการตัดสินใจนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงหลัก 10 ประการ ดังนี้คือ

1. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของการตัดสินใจที่นั้น ๆ ไว้ว่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ หรือโครงการ
2. ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจ โดยนำเอาความคิดเห็นต่าง ๆ ผสมผสานในรูปแบบใหม่ อันเป็นแนวทางสำคัญต่อการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ
3. ควรคำนึงไว้ว่าการตัดสินใจที่นั้น ต้องใช้จิตใจและสมอง แต่การนำเอาข้อตัดสินใจที่นั้น ๆ ไปปฏิบัติจะต้องใช้กำลังกาย
4. ต้องตระหนักว่าการตัดสินใจที่ใหม่นั้น อาจจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางในการปฏิบัติงานได้ ดังนั้น ควรตัดสินใจด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันการผิดพลาดซึ่งอาจทำให้สิ้นเปลือง โดยไม่คุ้มค่า
5. รักษาความมั่นคงแน่นอนเกี่ยวกับข้อตัดสินใจ ซึ่งนำไปปฏิบัติแล้ว
6. ให้มีการทดลองข้อตัดสินใจใหม่ ๆ เสียก่อนว่าจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ก่อนนำไปใช้จริง

7. ใช้เวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจใหม่ ๆ อย่างด่วนตัดสินใจ

8. อย่าเสียเวลารอคอยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหวังให้การตัดสินใจถูกต้อง 99 เปอร์เซ็นต์

9. ติดตามดูผลการปฏิบัติตามข้อตัดสินใจนั้น ๆ เพื่อประเมินค่าของการตัดสินใจ

10. ควรตระหนักว่าการตัดสินใจใด ๆ ก็ตาม ไม่อาจทำให้เป็นที่ถูกใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนได้ ดังนั้น ภายหลังจากการตัดสินใจแล้วควรชี้แจงอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติด้วย

โชคชัย ชัยณรงค์ (2533) กล่าวว่า ปัญหาสหกรณ์โคนมในประเทศไทยมีปัญหาภายในที่เกิดขึ้นในสหกรณ์คือความเข้าใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่อยากจะรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ยังไม่มากพอ แต่ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ความสำคัญของเกษตรกรยังไม่เพียงพอเพราะคำว่า "สหกรณ์" ทำให้ทุกคนเกิดความกลัว ซึ่งไม่ใช่เฉพาะสหกรณ์โคนมอย่างเดียว สหกรณ์ซึ่งเป็นองค์กรนั้นทำให้เกิดภาพรวมที่น่ากลัว ซึ่งทำให้มีผลกระทบ ต่อความรู้ความเข้าใจของสมาชิกในการบริหารงานไปไม่ไหว เพราะสมาชิกพวกนี้เคยเป็นกรรมกรมาก่อน แล้วการเลือกกรรมการในเมืองไทย ส่วนมากเลือกเพราะความเกรงใจ ไม่ได้เลือกเพื่อนำมาบริหารงาน และความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของคณะกรรมการสหกรณ์นั้น ทั่วประเทศยังไม่เพียงพอที่จะบริหาร ให้ขึ้นไปถึงระดับของสหกรณ์โคนม การจ้างผู้บริหาร สหกรณ์ไม่มีเงินจ้าง หรือบางสหกรณ์จ้างมาแล้วก็ยังไม่รู้ว่าให้ผู้จัดการทำอะไร เพราะการควบคุมของคณะกรรมการยังไม่เก่งพอ

ปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกสหกรณ์ ปัญหาภายนอกสหกรณ์ที่เกิดขึ้นคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง มีนโยบายส่งเสริมโคนม แต่ในสายตาเกษตรกรนั้น ยังถือว่าไม่เด่นชัด แต่

เด่นชัดเพียงนโยบายที่เป็นตัวหนังสือ เช่น กรมปศุสัตว์ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และสหกรณ์ก็อยู่ในสภาพล้มสลาย รวมทั้งบริษัทเอกชนที่อยู่ในธุรกิจโคนม ต่างคนก็ต่างเอาตัวรอด จึงทำให้เกษตรกรรู้สึกวุ่นวาย เพราะหวังพึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ เช่น กรมปศุสัตว์ก็พูดอยู่เสมอว่า ขาดงบประมาณขาดบุคลากรและขาดเทคโนโลยีในการดำเนินการ แต่แท้จริงแล้วก็คือขาดเงิน เพราะเมื่อขาดเงินก็ทำให้ทุกอย่างขาดหมด ดังนั้นควรมีการกำหนดบทบาทของตัวเองให้แน่ชัด กรมปศุสัตว์ก็รับผิดชอบผสมเทียบกับเรื่องโรคไปเลย ไม่ควรมายุ่งในเรื่องอื่น ๆ

ธุรกิจสหกรณ์โคนมไม่ก้าวหน้าเนื่องมาจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความรู้และความเข้าใจของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ก็นับว่าน้อย เพราะเมื่อตัวสหกรณ์พยายามดิ้นรนเพื่อที่จะให้ราคาน้ำนมดิบสูงขึ้น แต่ก็มีอุปสรรคจากกระทรวง ทบวง กรม หลายนาน ๆ กระทรวง เพราะกระทรวงต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่เข้าใจว่านโยบายของสหกรณ์เป็นนโยบายระดับชาติ เมื่อกระทรวงไม่เข้าใจแล้วกรมส่งเสริมจะทำไมที่จะให้กระทรวงต่าง ๆ เข้าใจว่าสหกรณ์ที่กำลังทำอยู่ขณะนี้ เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเป็นนโยบายที่เกื้อหนุนให้เกษตรกรยกระดับและลดช่องว่างรายได้ให้ลดลง แต่จะทำได้หรือเปล่า ไม่ว่าจะ เป็นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตร และกระทรวงการคลัง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งนั้นจะเห็นได้ว่ามีมากเกินไป สำหรับเกษตรกรจะเข้าใจได้จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการเลี้ยงโคนมของไทย ไม่พัฒนาก้าวหน้าเท่าที่ควร

สุวิรัตน์ เตชะอภิชาติ (2531) กล่าวว่างานของสหกรณ์ที่มักจะไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนใหญ่เกิดจากความผิดพลาดของผู้บริหาร และคณะกรรมการของสหกรณ์ที่ไม่ค่อยมีความจริงจังกับสหกรณ์ หรือบางครั้งก็เป็นมือปืนรับจ้าง คือสหกรณ์ไปจ้างเอาอาจารย์นักวิชาการเข้ามาบริหารงานสหกรณ์ ต้องจ่ายเงินเดือนแพง ๆ มักจะทำงานตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เมื่อเจอกับเกษตรกรผู้เป็นสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความรู้มากนัก นิยลคนไทยรัก

ความอิสระเสรี ไม่ชอบให้มีการบีบบังคับ หรือชอบทำอะไรตามใจฉัน ถ้าเอากฎระเบียบมา บังคับจึงไม่ค่อยยอม สหกรณ์หลายแห่งจึงไม่โต

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (2534) กล่าวว่า การทำฟาร์ม โคนม ถือเป็นธุรกิจทางการเกษตร รายได้จากค่าน้ำนมดิบหรือรายได้อื่น ๆ ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในฟาร์มโคนม จะต้องมีการจดบันทึกเอาไว้ สิ่งที่เราบันทึกก็คือ การทำบัญชี ฟาร์ม บัญชีฟาร์มเปรียบเสมือนบันทึกช่วยจำ ในเรื่องการใช้จ่ายเงินภายในฟาร์มว่ามีรายได้จากอะไรบ้าง เช่น รายได้จากการขายน้ำนมดิบ รายได้จากการขายโค ฯลฯ และ ขณะเดียวกัน ก็จะบอกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในฟาร์มมีอะไรบ้าง เช่น ค่าอาหารชั้น ค่า เมล็ดพันธุ์หญ้า ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ เช่น ถ้ารายได้สูงกว่ารายจ่ายแสดงว่าการ ทำฟาร์มประสบผลสำเร็จ แต่ถ้ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ แสดงว่ามีการใช้จ่ายบางอย่างสูง เกินไป และยังช่วยให้เจ้าของฟาร์มวางแผนปรับปรุง หรือขยายกิจการฟาร์มล่วงหน้าได้ โดยดูจากบัญชีฟาร์มที่ผ่านมาว่า ได้ลงทุนในส่วนใดไปแล้วบ้าง และมีอะไรที่ควรอยู่ในรายการ ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือสร้างเพิ่มเติมต่อไป

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2530) กล่าวว่า แนวนโยบายของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อสหกรณ์ผู้เลี้ยง โคนม มี 2 ลักษณะคือ

1. การให้เงินกู้แก่เกษตรกรโดยตรง มี 2 แบบ คือ

1.1 การให้เงินกู้ระยะยาว เพื่อส่งเสริมการเลี้ยง โคนม ในการใช้สร้าง โรงเรือน ซ่อมแซมโค อุปกรณ์รีดนม ทำแปลงหญ้าและการจัดระบบการส่งน้ำ เนื่องจากการ ลงทุนขั้นแรกสูงจึงกำหนดระยะใช้คืน 5-8 ปี ขึ้นอยู่กับปริมาณการเลี้ยง และรายได้ อัตรา ดอกเบี้ยที่ใช้คือร้อยละ 12.5 ไม่คิดทบทวน แต่ในการกู้เงินต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันมูลค่า เป็น 2 เท่า ของเงินกู้

1.2 การให้เงินกู้ในลักษณะโครงการพิเศษ สำหรับโครงการพิเศษนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการเป็นอันดับแรก ถ้ามีความเป็นไปได้สูงก็จะยกเลิกรเงื่อนไขบางอย่างไป เช่น หลักทรัพย์ค้ำประกัน เป็นต้น โครงการพิเศษที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ให้เงินกู้นั้น เช่น โครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อเขตปฏิรูปที่ดินมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปี 2523 โครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อทดแทนการปลูกสับปะรด, โครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อในนิคมสร้างตนเองที่ดินแดง, โครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อในนิคมสร้างตนเองมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี, โครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อในนิคมสร้างตนเองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี และลพบุรี

2. การให้เงินกู้แก่เกษตรกรโดยผ่านสถาบันเกษตรกร ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9.5 ไม่ทบต้น ไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

ข้อบังคับในการให้เงินกู้แก่สหกรณ์

- 2.1 ให้กู้เพื่อสหกรณ์นำไปให้เกษตรกรกู้ต่อ
- 2.2 ให้กู้เพื่อใช้ในการแปรรูปผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์
- 2.3 ให้กู้เพื่อใช้ในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกมาจำหน่าย

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2530) ได้รายงานว่าปัญหาการตลาดของนมในปัจจุบันมีดังนี้

1. ปัญหาผู้บริโภคที่พบมีหลายอย่างคือ
 - ค่านิยม ถูกปลูกฝังว่านมเป็นของเด็ก เด็กเท่านั้นที่กินนม
 - ลักษณะการเลี้ยงลูกอย่างผิด ๆ โดยกินอาหารไม่คำนึงถึงคุณภาพ ต้องการแค่เพียงอร่อยเท่านั้นเอง

- ชอบเอาอย่าง โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล เช่น การลดความอ้วน กินนม แล้วอ้วน
- ผู้บริโภคขาดความรู้เรื่องนม และประโยชน์ของนมต่อร่างกาย

2. ปัญหาการจัดจำหน่าย เนื่องจากตลาดกว้างมาก จึงไม่สามารถจัดส่งได้หมดทุกแห่ง

3. ปัญหานมมีน้ำหนักรวมมาก ทำให้ต้นทุนการขนส่งและการจัดจำหน่ายสูง

4. ปัญหาการผลิต ปัจจุบันมีปริมาณนมไม่เพียงพอ จึงทำให้มีการนำนมผงจากต่างประเทศเข้า ควรมีการตั้งโรงงานทำนมเอง เพื่อป้องกันการนำเข้า

5. ปัญหาการส่งเสริมการขาย

- ค่าโฆษณาแพง
- ควรมีการปลุกฝังการดื่มนมให้แก่เด็ก ๆ
- ควรมีการรณรงค์ดื่มนมอย่างต่อเนื่องตลอดไป

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย (2533) กล่าวว่า สหกรณ์การเกษตรดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2533 ได้แก่สหกรณ์การเกษตรนิมาย จำกัด อำเภอนิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. คณะกรรมการ, ประธานกลุ่ม, เลขานุการกลุ่ม และสมาชิกสหกรณ์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานของสหกรณ์เป็นอย่างดี

2. คณะกรรมการมีความตั้งใจ เสียสละ และอุทิศเวลาเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบความสำเร็จ

3. คณะกรรมการ มีความรับผิดชอบในหน้าที่และร่วมแรงแข่งขัน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย และแผนงานเป็นอย่างดี

4. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบและเสียสละเวลาในการปฏิบัติงานให้สหกรณ์ มีการประสานสัมพันธ์กลมเกลียวกับฝ่ายคณะกรรมการสหกรณ์เป็นอย่างดี มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละแผนกด้วยความเหมาะสมและคล่องตัว

5. เอกสารหลักฐานทางการเงิน ได้รับการตรวจสอบเก็บรักษาอย่างเรียบร้อย สามารถตรวจค้นดูได้ง่าย และระบบบัญชีเป็นปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด" เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุวิทย์ กาญจนโรจน์ (2534) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารระดมเงินทุนและการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เงินทุนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้จากแหล่งภายนอก ซึ่งมีจำนวนเงินร้อยละ 50 ของเงินทุนดำเนินงาน และการประเมินผลการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตร ก็พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยมีค่าอัตราส่วนทางการ

เงินอยู่ในเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคในการระดมเงินทุน และการบริหารการเงินคือ ขาดแคลนเงินทุนของตนเอง สหกรณ์ขาดสถาบันการเงินกลางของตนเอง และไม่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร

สนทนา สุวรรณนิตย์ (2531) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีอัตราส่วนทางการเงินสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด และสหกรณ์มีแนวโน้มในการดำเนินธุรกิจเครดิต ธุรกิจการขายและธุรกิจการส่งเสริมการออมของสมาชิกในรูปเงินฝากและการถือหุ้นสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการ ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์สูงพอสมควร ความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจครั้งนี้เกิดจากการเสียสละเวลา กำลังกายและกำลังความคิดของสมาชิก และคณะกรรมการดำเนินการช่วยกันวางแผน และควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างใกล้ชิด

กฤษดา ภักดี (2532) ได้ศึกษาเรื่อง การตรวจสอบกิจการกับการบริหารงานสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีความมุ่งหมายในทางเศรษฐกิจเป็นอันดับแรกคือต้องการให้สมาชิกทั้งปวง มีความเป็นอยู่ในทางเศรษฐกิจดีขึ้น ส่วนความมุ่งหมายทางสังคมหรือทางอื่น ๆ นั้นคือความมุ่งหมายในอันดับรองลงไป

การทำหน้าที่ในทางเศรษฐกิจ ได้แก่

1. เพื่อจัดหาสินค้าและบริการในราคาต้นทุน
2. เพื่อขจัดกำไรที่ไม่จำเป็นของพวกคนกลางในการค้า
3. พยายามป้องกันการแสวงประโยชน์จากสมาชิกที่อ่อนแอในสังคม
4. เพื่อป้องกันสิทธิของประชาชนในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค

5. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน และการศึกษาในหมู่สมาชิก และประชาชนทั่วไป

ความสำเร็จที่สหกรณ์พึงปรารถนามี 2 ประการคือ ความสำเร็จทางด้านการทำธุรกิจให้ได้ผลกำไรคือสหกรณ์มีส่วนเกินสุทธิ และสมาชิกมีรายได้สุทธิจากการประกอบธุรกิจของสหกรณ์ด้วย และความสำเร็จทางด้านสหกรณ์ คือการดำเนินธุรกิจทั้งปวง โดยองค์การบริหาร ให้เป็นไปตามหลักและวิธีการสหกรณ์

ทวี อุปชฌาย์ (2534) ได้ศึกษา การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พบว่า แนวทางการพัฒนาโคนมและการสนับสนุนการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยสามารถกระทำได้ โดยการกำหนดเขตการเลี้ยง โคนมให้เหมาะสมส่งเสริมการเลี้ยง โคนมเชิงการค้าแก่เกษตรกรในเขตส่งเสริม รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นสินเชื่อบริษัทพิเศษร่วมกับสถาบันการเงิน เพื่อลดอัตราดอกเบี้ยแก่เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนม ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมรวมตัวเป็นสหกรณ์ สนับสนุนให้มีองค์การพัฒนากิจการโคนม และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จากแนวทางดังกล่าวจะเห็นว่า รัฐบาลมีเจตจำนงในการที่จะพัฒนาการเลี้ยง โคนมในประเทศไทยให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และลดปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมอย่างแท้จริง

จินตนา มัทธณวัฒน์ (2527) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานขององค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทย พบว่าการดำเนินงานขององค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทยมีปัญหาทางด้านนโยบายการดำเนินงาน ไม่ได้เป็นไปอย่างมีแผนเนื่องจากขาดแผนหลักระยะยาวในรูป Cooperate planning ข้อเสนอแนะก็คือ รัฐบาลควรพยายามเลือกผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในด้านนี้มาร่วมดำเนินงานวางแผนหลัก เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายการส่งเสริมของรัฐบาล

ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์การและการจัดการไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการบุคคล ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ขาดการวางแผนอัตรากำลัง และการฝึกอบรม จึงควรปรับปรุงการกำหนดหน้าที่งานให้ชัดเจน จัดคำบรรยายลักษณะงานวางแผน อัตรากำลัง รวมทั้งการฝึกอบรมด้วย

ปัญหาด้านการเงิน ข้อมูลทางการเงินไม่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน และการตัดสินใจของผู้บริหาร เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ล่าช้า ขาดระบบการบันทึกการทั้งบัญชี การเงินและบัญชีต้นทุน จึงควรปรับปรุงระบบบัญชีและปรับปรุงการบริหารงานด้านการบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ไชยยันต์ วรกุล (2522) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจปัญหาการเลี้ยง ไก่ของ สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากการดำเนินงานของสหกรณ์ มีดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ สมาชิกส่วนใหญ่ขาดความรู้และวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนการดำเนินงานของสหกรณ์มาก
2. ปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับเงินกู้ยืม สมาชิกไม่ได้รับเงินกู้ช่วยเหลือใด ๆ ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงกิจการเลี้ยง ไก่ให้ดีขึ้นได้
3. ปัญหาในเรื่องการจำหน่ายน้ำนม เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกได้รับเงินค่าน้ำนมดิบล่าช้า ไม่ตรงตามงวดทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนที่จะดำเนินงาน
4. การบริหารงานไม่รัดกุมเท่าที่ควร ทำให้ขาดทุน สหกรณ์มีหนี้สินคงค้างมาก

บุญมี กองสมบัติ (2526) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์
โคนมอยุธยา พบว่า สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการดำเนินงานของสหกรณ์มีดังนี้

1. สหกรณ์จำหน่ายน้ำนมดิบได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่ได้รับซื้อจากสมาชิก
2. สหกรณ์มีหนี้สินค้างชำระมาก

สมมติฐานในการวิจัย

(Hypothesis)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของสหกรณ์
โคนมเชียงใหม่ จำกัด โดยมีข้อสมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พิจารณาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ
และสังคม ของฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ ฝ่ายสมาชิก และผู้ตรวจสอบบัญชี เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Location of the Study)

สถานที่ทำการวิจัย ได้แก่ สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 8/6 ถนน
ล้อมเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Method)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จำนวน
680 คน จากสมาชิกของสหกรณ์จำนวน 248 คน หรือ 36.47% จากฝ่ายบริหารสหกรณ์คือ
คณะกรรมการจำนวน 11 คน, ฝ่ายจัดการคือผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์ จำนวน
32 คน และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ให้มีการคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5
โดยใช้สูตร ดังนี้ (Yamane, 1973)

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนของประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับให้เกิด (5%)

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{680}{1 + 680 \times (0.05)^2} \\ &= \frac{680}{2.737} \\ &= 248 \text{ คน} \end{aligned}$$

โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มในเมือง, กลุ่มสันกำแพง และกลุ่มออนทลวย แล้วทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ ในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ โดยใช้สูตรดังนี้ (Nagtalon ใน Chua, 1984)

$$n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

n_1 = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

แทนค่า

1. กลุ่มในเมือง

$$n_1 = \frac{248 \times 254}{680}$$

680

กลุ่มในเมือง = 93 คน

2. กลุ่มสินค้าแพง

$$n_1 = \frac{248 \times 286}{680}$$

$$\text{กลุ่มสินค้าแพง} = 104 \text{ คน}$$

3. กลุ่มอ่อนทलय

$$n_1 = \frac{248 \times 140}{680}$$

$$\text{กลุ่มอ่อนทलय} = 51 \text{ คน}$$

จากการคำนวณในจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มในเมือง จากประชากรทั้งหมด 254 คน ได้จำนวนประชากรตัวอย่าง 93 คน
2. กลุ่มสินค้าแพง จากประชากรทั้งหมด 286 คน ได้จำนวนประชากรตัวอย่าง 104 คน
3. กลุ่มอ่อนทलय จากประชากรทั้งหมด 140 คน ได้จำนวนประชากรตัวอย่าง 51 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(Research Instruments)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ใช้มี 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิก สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จำนวน 248 คน, ฝ่ายบริหารจำนวน 11 คน, ฝ่ายจัดการ จำนวน 32 คน และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลที่ได้จากเอกสาร รายงาน อัน ได้แก่ รายงานกิจการประจำปีที่ได้รับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ ประชุมใหญ่ผู้สมาชิก รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ข้อบังคับของสหกรณ์ฯ โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี คือปีทางบัญชี 2528 - 2532

แบบสอบถาม (Questionnaires)

ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้วัดตัวแปรมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็น สมาชิก ที่ดินที่อยู่อาศัย รายได้จากการขายน้ำนมดิบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารโคนม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ จากสมาชิก ฝ่ายบริหาร, ฝ่ายจัดการ และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

การทดสอบแบบสอบถาม (Pretesting of the Questionnaires)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามแนวทางในการตรวจเอกสาร จากนั้นได้นำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปให้สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 คน ตอบ เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาของแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำมาปรับปรุง

แก้ไข โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้ง แล้วจึงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการแนะนำ

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ พร้อมเสนอแบบสอบถามให้สมาชิกสหกรณ์ฯ โดยจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานกับสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ แจ้งขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลไปยังประธานกรรมการสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด
2. ติดต่อประสานงานกับประธานกลุ่มสมาชิก ในการกำหนดเวลารวบรวมข้อมูลในแต่ละกลุ่ม ถ้ากรณีกลุ่มที่ห่างไกลคมนาคม ก็ขอความร่วมมือจากประธานกลุ่มในการรับส่งแบบสอบถามให้กับสมาชิกสหกรณ์
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตามกำหนดการ (1-30 กันยายน 2535)
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปรความ สรุปและรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

ในการวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors) ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายสมาชิก

ฝ่ายบริหาร วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยใช้การวิเคราะห์ 2 วิธีคือ การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วน การวิเคราะห์ โดยเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนร้อยละของยอดรวม ที่เรียกว่าการวิเคราะห์ส่วนรวม (Common Size) เพื่อทราบประสิทธิภาพของฝ่ายบริหารด้านต่าง ๆ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ จะมีการเปรียบเทียบกับอัตราส่วนในอดีต โดยใช้ปัจจัยดังนี้

- (1) ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ ก่อให้เกิดรายได้หรือกำไรจากการดำเนินงาน โดยใช้

$$\begin{aligned} & \text{อัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Income)} \\ & = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \text{อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ (Return on Assets)} \\ & = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}} \times 100 \end{aligned}$$

- (2) ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการชำระหนี้สินระยะสั้น โดยใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratios)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว (Quick Ratios)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเร็ว}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

- (3) ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการชำระหนี้สินระยะยาว โดยใช้อัตราส่วนแห่งหนี้ (Debt Ratios)

$$= \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

- อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratios)

$$= \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

- (4) ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้ และควบคุมทรัพยากรในการดำเนินงาน โดยใช้

- อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover)

$$= \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

- อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Receivable Turnover)

$$= \frac{\text{ยอดขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย}}$$

- อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset Turnover)

$$= \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}}$$

- (5) ความสามารถของผู้บริหารในการหาสินค้า มาตอบสนองความต้องการของสมาชิก โดยใช้อัตราส่วนสินค้าที่ขายให้สมาชิก

$$= \frac{\text{มูลค่าสินค้าที่ขายให้สมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

$$\begin{aligned}
 (6) \quad & \text{ความสามารถของผู้บริหารในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก โดยใช้อัตรา} \\
 & \text{ส่วนผลผลิตที่รวบรวมจากสมาชิก} \\
 & = \frac{\text{มูลค่าผลผลิตที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}
 \end{aligned}$$

ฝ่ายสมาชิก จะทำการวิเคราะห์จากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งสมาชิกมีส่วนทำให้สหกรณ์ฯ ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (1) ความคิดเห็นของสมาชิกในการที่สหกรณ์หักเงินสะสมเพื่อเป็นการชำระมูลค่าหุ้น
- (2) ความคิดเห็นในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์โดยใช้มูลค่าธุรกิจการซื้อต่อคน
- (3) ความคิดเห็นในการขายน้ำมันดิบให้สหกรณ์ โดยใช้ มูลค่าธุรกิจการขายต่อคน

2. ปัจจัยทางสังคม (Social Factors) ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ ฝ่ายสมาชิก และผู้ตรวจสอบบัญชี ซึ่งมีตัววัดดังนี้

- (1) ความคิดเห็นทั่วไป
- (2) ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสหกรณ์

ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และความสำเร็จของสหกรณ์ แต่ไม่สามารถตีค่าออกมาเป็นตัวเลขได้ชัดเจน จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น จากสมาชิกจำนวน 248 คน จากฝ่ายบริหาร 11 คน, ฝ่ายจัดการ 32 คน และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ แล้วนำมาแจกแจงความถี่ ทาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต

ระยะเวลาในการวิจัย
(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น ตั้งแต่วางแผนโครงการวิจัยจนกระทั่งจัดพิมพ์
เป็นงาน เป็นเวลา 11 เดือน คือจากเดือนกุมภาพันธ์ 2535 ถึงเดือนธันวาคม 2535

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULT AND DISCUSSION)

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 680 คน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2528-2532 สหกรณ์มีฐานะการเงินดังนี้

1. สินทรัพย์

สินทรัพย์ของสหกรณ์โคนม ประกอบด้วย

- 1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ
- 1.2 สินทรัพย์ถาวร ได้แก่ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร อุปกรณ์ ยานพาหนะ และเครื่องใช้สำนักงาน
- 1.3 สินทรัพย์อื่น ได้แก่ เงินทุน และเงินอื่น ๆ เช่น เงินมัดจำค่าน้ำดื่ม เงินประกันโทรศัพท์ ไฟฟ้าและประปา

ตัวเลขที่แสดงสินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ ประจำปี 2528-2532 ดังแสดงในตารางที่ 1

- 1.1 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2528-2532 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ปี 2528 มีจำนวนสมาชิก 305 คน ในปี 2529 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 361 คน ในปี 2530 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 448 คน ในปี 2531 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 598 คน และในปี 2532 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 680 คน เนื่องจากอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่นิยมกันในปัจจุบัน และมีรายได้จากการขายน้ำนมดิบให้กับสหกรณ์ ดังนั้นจึง

ทำให้ประชาชนสนใจที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ และเข้าใจถึงหลักและวิธีการของสหกรณ์ โดยเห็นตัวอย่างจากเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์จึงสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์

1.2 สิ้นทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นคือในปี 2528 สหกรณ์มีสิ้นทรัพย์ทั้งสิ้น 2,568,905.28 บาท ในปี 2529 มีสิ้นทรัพย์ทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นเป็น 3,776,255.63 บาท ในปี 2530 มีสิ้นทรัพย์ทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นเป็น 5,685,840.85 บาท ในปี 2531 มีสิ้นทรัพย์ทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นเป็น 8,597,635.57 บาท และในปี 2532 มีสิ้นทรัพย์ทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นเป็น 9,155,296.02 บาท เนื่องจากสิ้นทรัพย์หมุนเวียนและสิ้นทรัพย์ถาวรของสหกรณ์เพิ่มขึ้นจึงทำให้ยอดสิ้นทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์เพิ่มขึ้น

2. หนี้สิน

หนี้สินของสหกรณ์ประกอบด้วย

2.1 หนี้สินหมุนเวียนเป็นหนี้สินระยะสั้น ได้แก่ เงินเบิกเกินบัญชีของธนาคาร เงินกู้ยืม เจ้าหนี้การค้า ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี ดอกเบี้ยค้างจ่าย ค่าปรับผิดชำระตามสัญญาค้างจ่าย

2.2 หนี้สินระยะยาว ได้แก่ เงินกู้ยืมระยะยาว เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์สิ้น

2.3 หนี้สินอื่น ๆ ได้แก่ เงินสะสมของเจ้าหน้าที่ เงินประกันเจ้าหน้าที่ สรรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่

ตัวเลขที่แสดงหนี้สินของสหกรณ์ฯ ประจำปี 2528-2532 ดังแสดงในตารางที่ 2

2.1 หนี้สินของสหกรณ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นคือ ในปี 2528 สหกรณ์มีหนี้สินทั้งสิ้น 5,559,804.39 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็น 6,345,955.12 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็น 7,276,000.90 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็น 8,468,205.98 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็น 8,900,146.16

บาท การเพิ่มขึ้นของหนี้สินดังกล่าวเนื่องมาจากสหกรณ์ได้ลงทุนในการซื้อที่ดิน และจัดสร้างสำนักงานใหม่ของสหกรณ์ เพราะสหกรณ์ไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง ต้องเช่าสำนักงานเดือนละ 2,000 บาท ซึ่งไม่สะดวกต่อการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นในปี 2531 สหกรณ์ได้กู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์จำนวน 1,650,000.00 บาท และในปี 2532 จำนวน 1,320,000.00 บาท เพื่อสหกรณ์จะได้มีสำนักงานเป็นของตนเอง และสะดวกในการทำธุรกิจ อันจะเป็นผลดีแก่สหกรณ์และสมาชิก นอกจากนั้นสหกรณ์ได้ซื้อเครื่องจักร ยานพาหนะ และเครื่องใช้สำนักงานเพิ่มขึ้น ทำให้สหกรณ์มีหนี้สินเพิ่มขึ้น

3. เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ได้จัดหาเงินทุนมาดำเนินงานของสหกรณ์ตามวัตถุประสงค์ โดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 ทุนเรือนหุ้น
- 3.2 ทุนสะสมตามข้อบังคับ

ตัวเลขแสดงเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ประจำปี 2528-2532 ดังแสดงในตารางที่ 3

เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์มาจาก ทุนเรือนหุ้น ทุนสะสมตามข้อบังคับ กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

ทุนเรือนหุ้น สหกรณ์ให้สมาชิกถือหุ้นเมื่อแรกเข้าหนึ่งหุ้นมูลค่าหุ้นละ 100 บาท หลังจากนั้นแล้วสมาชิกทุกคนจะต้องถือหุ้นในสหกรณ์ จำนวนคนละ 15 หุ้น โดยหักเงินจากการส่งน้ำนมดิบให้กับสหกรณ์ทุกเดือนในอัตราร้อยละ 3 จนครบมูลค่าหุ้น (คิดจากเงินที่เหลือจากการหักค่าอาหารโคนมแล้ว)

ทุนสะสมตามข้อบังคับ เป็นทุนสะสมที่สหกรณ์สะสมไว้ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ เพื่อเป็นทุนในการขยายงานหรือเพื่อการประกันความมั่นคงแห่งกิจการหรือรายได้ของสหกรณ์

และสมาชิก เช่น จัดให้มีสำนักงานของสหกรณ์หรือทรัพย์สินที่ใช้สำหรับการเก็บรักษาหรือแปรรูปผลิตผลทางเกษตรกรรมรวมทั้งการปรับปรุงและต่อเติมสำนักงานหรือทรัพย์สิน ทุนศึกษาอบรม ทุนรับโอนหุ้น ทุนสะสมเพื่อการสงเคราะห์

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ เป็นกำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละปีเพื่อดูความก้าวหน้าของสหกรณ์ในการดำเนินกิจการ กำไร (ขาดทุน) สะสม เป็นยอดรวมของผลกำไร (ขาดทุน) สะสมที่ยกมาเพื่อดูว่าในปัจจุบันมีกำไร (ขาดทุน) สะสมจำนวนเท่าใด

จากตารางที่ 3 แสดงถึงเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ปี 2528 สหกรณ์มีส่วนขาดแห่งทุน 2,990,899.11 บาท มาจากทุนเรือนหุ้น 102,543.32 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ 166,049.00 บาท ขาดทุนสุทธิประจำปี 74,582.60 บาท ขาดทุนสะสมยกมา 3,184,908.83 บาท

ปี 2529 สหกรณ์มีส่วนขาดแห่งทุนลดลงเหลือ 2,569,199.49 บาท มาจากทุนเรือนหุ้น 162,418.32 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ 166,049.00 บาท กำไรสุทธิประจำปี 361,824.62 บาท ขาดทุนสะสมยกมา 3,259,491.45 บาท

ปี 2530 สหกรณ์มีส่วนขาดแห่งทุนลดลงเหลือ 1,590,160.05 บาท มาจากทุนเรือนหุ้น 174,918.32 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ 166,049.00 บาท กำไรสุทธิประจำปี 966,39.44 บาท ขาดทุนสะสมยกมา 2,897,666.81 บาท

ปี 2531 สหกรณ์มีทุนของตนเอง 129,429.59 บาท มาจากทุนเรือนหุ้น 255,793.32 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ 162,599.00 บาท กำไรสุทธิประจำปี 1,621,304.00 บาท ขาดทุนสะสมยกมา 1,910,266.76 บาท

ปี 2532 สหกรณ์มีทุนของตนเอง 255,149.86 บาท มาจากทุนเรือนหุ้น 793,248.32 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ 162,599.00 บาท ขาดทุนสุทธิประจำปี 411,734.73 บาท ขาดทุนสะสมยกมา 288,962.73 บาท

จากตัวเลขจะเห็นว่าเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะมีทุนของตนเองจากการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ผ่านมา 5 ปีถึงแม้สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายสูงเกี่ยวกับ

1. ธุรกิจรวบรวมผลผลิตเพื่อแปรรูป เช่น มีน้ำนมสูญเสียก่อนนำเข้าผลิต สาเหตุมาจากไฟฟ้าดับต้องเททิ้ง และมีการสูญเสียระหว่างการผลิต สหกรณ์ไม่มีการทดสอบผลผลิตเพื่อเป็นมาตรฐานเช่นเนยทำให้ขายในราคาต่ำกว่าต้นทุน สหกรณ์มีการบริการการแถมให้กับตัวแทนจำหน่ายในอัตราที่สูง สหกรณ์ได้บริการฟรีแก่สถานที่ราชการหรือเอกชนต่าง ๆ นอกจากนั้นการรั่วเสียในระหว่างการจำหน่ายให้กับตัวแทนจำหน่ายมีจำนวนมาก

2. ธุรกิจการให้บริการผสมเทียมโค สหกรณ์ให้บริการแก่สมาชิกในการผสมเทียมโคโดยไม่เก็บค่าบริการ

3. ธุรกิจการซื้อ สหกรณ์ได้ซื้อสินค้า เช่น อาหารสัตว์มาจำหน่ายให้กับสมาชิก แต่ปรากฏว่ามีสินค้าคงเหลือจำนวนมากที่ขายไม่ได้ เนื่องจากสมาชิกไม่นิยมใช้และสหกรณ์เก็บไว้นานทำให้สินค้าเสื่อมชำรุด สหกรณ์จึงได้นำออกมาขายในราคาต่ำกว่าต้นทุน เช่น นมผง ทำให้สหกรณ์มีรายได้ลดลง ดังนั้นสหกรณ์ควรจะมีการสำรวจความต้องการจากสมาชิกก่อนมีการสั่งซื้อสินค้ามาจำหน่ายเพราะธุรกิจซื้อเป็นธุรกิจที่ให้บริการแก่สมาชิกตามที่ กฤษฎา ภัคดี กล่าวไว้ว่าการทำหน้าที่ในทางเศรษฐกิจก็เพื่อจัดหาสินค้าและบริการในราคาต้นทุนและเพื่อขจัดกำไรที่ไม่จำเป็นของพวกคนกลางในการค้า ความสำเร็จทางด้านการทำธุรกิจให้ได้ผลกำไรคือสหกรณ์มีส่วนเกินสุทธิ

4. ผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด

สหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจในรูปแบบพิเศษกล่าวคือการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ผลการดำเนินธุรกิจในช่วงปี 2528-2532 ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้คือ

4.1 รายได้จากการดำเนินธุรกิจ

รายได้ของสหกรณ์จากการดำเนินธุรกิจที่สำคัญได้จากการดำเนินธุรกิจซื้ออาหารสัตว์ มาจำหน่ายให้สมาชิก ธุรกิจขาย คือรวบรวมเมล็ดพันธ์เพื่อแปรรูป รวบรวมเมล็ดพันธ์เพื่อจำหน่ายและรายได้อื่น เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าบริการส่งเมล็ดพันธ์ หนี้สูญรับคืน แสดงในตารางที่ 4

จากตารางที่ 4 แสดงถึงรายได้จากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ ได้แก่

4.1.1 ธุรกิจซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิก จะเห็นว่าในปี 2528 สหกรณ์มีรายได้ 487,745.27 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 514,674.11 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายได้ลดลงเหลือ 354,517.86 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 414,764.46 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายได้ลดลงเหลือ 315,318.77 บาท สาเหตุที่ทำให้ธุรกิจการซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิกมียอดลดลงเนื่องมาจากราคาอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นทุกปี สหกรณ์ซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายลดลงเพราะบริษัทเอกชนให้เครดิตแก่สหกรณ์ 7-15 วัน ทำให้อัตราการหมุนเงินของสหกรณ์ไม่คล่องตัว และสหกรณ์นำเอาอาหารสัตว์มาจำหน่ายเป็นเงินเชื่อแก่สมาชิกเป็นระยะเวลาจนถึงหนึ่งเดือนหรือมากกว่านั้น ในกรณีที่เดือนใดโคนมของสมาชิกให้น้ำนมลดลงเนื่องจากโคอยู่ในระหว่างหยุดการให้น้ำนมคือกำลังตั้งท้อง ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถหักเงินจากสมาชิกได้ ทำให้ธุรกิจซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิกไม่คล่องตัว

4.1.2 ธุรกิจขาย สหกรณ์ได้รวบรวมน้ำนมดิบจากสมาชิกเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นม ชนิดจืด ทวาน ช็อคโกแลต สตรอเบอร์รี่และเนย เพื่อจำหน่ายให้กับตัวแทนจำหน่าย จะเห็นว่าในปี 2528 สหกรณ์มีรายได้ 21,224.97 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 496,569.27 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,035,651.43 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายได้ลดลงเหลือ 100,871.46 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 1,394,922.55 บาท สาเหตุที่ธุรกิจขายผลิตภัณฑ์นมแปรรูป ในปี 2531 ลดลงเนื่องจากสหกรณ์มีต้นทุนขายที่สูง เกี่ยวกับการซื้อน้ำนมดิบจากสมาชิกในราคา

ที่เพิ่มขึ้นจาก 6.00 เป็น 7.00 บาท ค่าวัสดุบรรจุเช่นถุงพลาสติก ขวดพลาสติกมีราคาสูงขึ้น และมีการสูญเสียวัสดุบรรจุคือถุงพลาสติกรั่วเนื่องมาจากเครื่องจักรมีอายุใช้งานนาน

ธุรกิจขาย สหกรณ์ได้รวบรวมน้ำมันดิบเพื่อจำหน่ายให้องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย จะเห็นว่าในปี 2528 มีรายได้ 195,036.93 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 261,084.63 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 307,770.71 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 559,106.42 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายได้ลดลงเหลือ 531,978.51 บาท สาเหตุที่สหกรณ์ มีรายได้จากการขายน้ำมันดิบลดลงเนื่องจาก อสค. รั่วซึมน้ำมันดิบลดลง

4.1.3 รายได้อื่น สหกรณ์มีรายได้อื่น เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าบริการส่งนมดิบ ทนีสู่รับคืน และการจำหน่ายสินทรัพย์ จะเห็นว่าในปี 2528 สหกรณ์มีรายได้ 16,160.13 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 113,550.32 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายได้ลดลงเหลือ 84,701.09 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,449,405.18 บาท เนื่องจากสหกรณ์ได้จำหน่ายสินทรัพย์ถาวรคือที่ดิน เป็นเงิน 2,281,648.08 บาท ถ้าหักยอดขายที่ดินแล้วจะมีรายได้จริง 167,757.10 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายได้ลดลงเหลือ 274,719.24 บาท

4.2 รายจ่ายจากการดำเนินธุรกิจ

รายจ่ายของสหกรณ์จากการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ค่าจ้าง เงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ และค่าใช้จ่ายทั่วไป รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ แสดงในตารางที่ 5

จากตารางที่ 5 แสดงถึงรายจ่ายจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ ได้แก่

4.2.1 ธุรกิจซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิก สหกรณ์ได้จัดซื้ออาหารสัตว์อุปกรณ์การเลี้ยงโคนม บั้ย ยาฆ่าแมลงมาจำหน่ายให้กับสมาชิกเป็นเงินเชื่อจะเห็นได้ว่าใน

ปี 2528 สหกรณ์มีรายจ่ายในการนำอาหารสัตว์มาจำหน่าย 55,207.01 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายจ่ายลดลงเหลือ 16,535.22 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 108,931.49 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายจ่ายลดลงเหลือ 7,192.58 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 51,984.01 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายจ่ายสูงขึ้น เนื่องจากมาจากสหกรณ์มีรายจ่ายเกี่ยวกับค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน ค่าเผื่อหนี้สูญ ลูกหนี้การค้า และขาดทุนจากสินค้าเสื่อมชำรุด ในปี 2532 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากมาจากสหกรณ์มีค่าเผื่อหนี้สูญ ลูกหนี้การค้า และค่าเงินเดือน

4.2.2 ธุรกิจขาย สหกรณ์ได้รวบรวมน้ำนมดิบเพื่อแปรรูป โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับน้ำนมดิบ วัสดุบรรจุเช่น ถูพลาสติก ขวดพลาสติกและปัจจัยในการผลิตอื่นเช่น น้ำตาล ซ็อกโกแลต สตรอเบอร์รี่ จะเห็นว่าในปี 2528 สหกรณ์มีรายจ่าย 32,638.00 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 182,082.75 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 450,666.45 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายจ่ายลดลงเหลือ 390,837.40 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 1,328,313.00 บาท สาเหตุที่รายจ่ายของสหกรณ์เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมาจากสหกรณ์มีต้นทุนการผลิตที่สูง เกี่ยวกับการขึ้นราคาของน้ำนมดิบ วัสดุ บรรจุ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักร

4.2.3 ธุรกิจขาย สหกรณ์ได้ขายน้ำนมดิบให้องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย จะเห็นว่าในปี 2528 สหกรณ์มีรายจ่าย 122,454.23 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 174,052.50 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 272,772.59 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 357,092.92 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายจ่ายลดลงเหลือ 277,722.92 บาท สาเหตุที่สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นสูงในปี 2531 เนื่องจากมาจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นเกี่ยวกับค่าน้ำ เพราะสมาชิกใช้น้ำในการล้างถังนมทุกคน และค่าไฟฟ้าเกี่ยวกับถังทำความเย็นขนาดใหญ่ขึ้น ที่ใช้กับน้ำนมดิบ ก่อนที่จะนำมาทำการแปรรูป

4.2.4 ค่าใช้จ่ายในการผสมเทียม สหกรณ์ได้บริการผสมเทียมโคให้กับสมาชิก โดยไม่คิดค่าบริการ โดยออกไปบริการตามบ้านของสมาชิก

สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าน้ำมันยานพาหนะ ค่าล่วงเวลา วัสดุสิ้นเปลืองในการผสมเทียม จะเห็นว่าในปี 2528 สหกรณ์มีรายจ่าย 62,991.87 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 91,864.50 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 267,035.26 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 130,216.00 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายจ่ายลดลงเหลือ 129,852.17 บาท สาเหตุที่รายจ่ายในปี 2530 เพิ่มขึ้นเนื่องจากสมาชิกมีความสนใจในการผสมเทียมมากขึ้น และใช้บริการของสหกรณ์เพิ่มขึ้น จึงทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

4.2.5 ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่ารับรอง ค่าของใช้สำนักงาน ค่าใช้จ่ายวันประชุมใหญ่ ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าสวัสดิการ ค่าน้ำ-ไฟฟ้า การกุศลและประชาสัมพันธ์ ในปี 2528 สหกรณ์มีรายจ่าย 590,384.94 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีรายจ่ายลดลงเหลือ 587,022.88 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 695,511.95 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 1,017,504.59 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 1,140,821.67 บาท จะเห็นว่ารายจ่ายของสหกรณ์เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในปี 2531 และ 2532 สูงขึ้นมากเนื่องจากสหกรณ์ได้มีรายจ่ายเกี่ยวกับงานวันประชุมใหญ่ ค่าซ่อมแซมบำรุงเครื่องจักร ค่าจ้างคูดบ่อน้ำเสียซึ่งอุดตัน ค่าใช้จ่ายเพื่อการกุศลและประชาสัมพันธ์ เช่น งานวันเด็กแห่งชาติหรืองานประจำปีของโรงเรียน โดยการบริจาคผลิตภัณฑ์นม ซึ่งทำให้สหกรณ์มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น

5. กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินธุรกิจประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532 แสดงในตารางที่ 6

จากตารางที่ 6 แสดงผลกำไร (ขาดทุน) ของธุรกิจ แต่ละประเภทของสหกรณ์

5.1 ธุรกิจซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิก ในปี 2528 ธุรกิจซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิกกำไร 432,538.26 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 498,138.89 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีกำไรลดลงเหลือ 245,586.37 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีผลกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 407,571.88 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีกำไรลดลงเหลือ 263,334.76 บาท สาเหตุที่กำไรจากการขายอาหารสัตว์ลดลง เนื่องมาจาก สหกรณ์มีต้นทุนที่สูง สินค้าเสื่อมชำรุดเนื่องจากเก็บไว้นานเพราะขายไม่ได้ สหกรณ์ต้องขายในราคาต่ำกว่าต้นทุน และสหกรณ์มีหนี้สูญจากการค้า

5.2 ธุรกิจขาย สหกรณ์มีกำไรจากการรวบรวมน้ำมันดิบเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นมในปี 2528 สหกรณ์ขาดทุน 11,413.03 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีกำไร 314,486.52 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 1,360,423.07 บาท ในปี 2531 สหกรณ์ขาดทุน 289,965.94 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีกำไร 66,609.59 บาท สาเหตุที่ในปี 2528 และ 2531 สหกรณ์ขาดทุนเนื่องมาจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกี่ยวกับค่าล่วงเวลาของพนักงาน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร ค่าใช้จ่ายในการออกร้าน ค่าหนี้สูญจากการค้า ในปี 2530 สหกรณ์มีกำไรสูงมากเนื่องมาจากสหกรณ์มีรายได้จากลูกหนี้คือหนี้สูญรับคืน ค่าปรับลูกหนี้การค้า ค่าล่วงเวลาลดลง ค่าไฟฟ้าลดลง และพนักงานที่ไม่มีประสิทธิภาพสหกรณ์ให้พ้นจากตำแหน่ง

5.3 ธุรกิจขาย สหกรณ์มีกำไรจากการรวบรวมน้ำมันดิบจากสมาชิกเพื่อจำหน่ายให้กับองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ในปี 2528 สหกรณ์มีกำไร 72,582.70 บาท ในปี 2529 สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 87,032.13 บาท ในปี 2530 สหกรณ์มีกำไรลดลงเหลือ 34,998.12 บาท ในปี 2531 สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 202,013.50 บาท และในปี 2532 สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 254,255.59 บาท สาเหตุที่สหกรณ์มีกำไรลดลงในปี 2530 เนื่องมาจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกี่ยวกับค่าล่วงเวลา ค่าไฟฟ้า-น้ำประปา ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าโทรศัพท์ ค่าของใช้สำนักงาน

5.4 ธุรกิจส่งเสริมการเกษตร สหกรณ์ให้บริการผสมเทียมโคนมโดยไม่คิดค่าบริการในปี 2528 ทำให้สหกรณ์ขาดทุน 62,991.87 บาท ในปี 2529 สหกรณ์ขาดทุน

91,864.50 บาท ในปี 2530 สหกรณ์ขาดทุน 39,467.26 บาท ในปี 2531 สหกรณ์ขาดทุน 130,216.00 บาท และในปี 2532 สหกรณ์ขาดทุน 129,852.17 บาท จะเห็นว่า สหกรณ์ขาดทุนทุก ๆ ปี และขาดทุนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องมาจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกี่ยวกับ ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าน้ำมัน ค่ายานพาหนะ และค่าวัสดุสิ้นเปลือง เพราะสหกรณ์ได้ให้บริการแก่สมาชิกเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

6. สรุป

จากผลของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พบว่า

6.1 เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งภายในของสหกรณ์ ซึ่งได้แก่ทุนเรือนหุ้น ทุนสะสมตามข้อบังคับ และกำไรสุทธิ

6.2 การดำเนินธุรกิจสหกรณ์ฯ ประเภทต่าง ๆ สรุปได้ว่า

6.2.1 ธุรกิจขายน้ำนมดิบ คือการรวบรวมน้ำนมดิบจำหน่ายให้กับองค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทยเป็นธุรกิจที่ทำให้สหกรณ์มีรายได้เป็นอันดับที่ 1

6.2.2 ธุรกิจซื้ออาหารสัตว์มาจำหน่ายให้สมาชิกเป็นธุรกิจที่ทำให้สหกรณ์มีรายได้เป็นอันดับที่ 2

6.2.3 ธุรกิจขายผลิตภัณฑ์นมคือ การรวบรวมนมแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นมเป็นธุรกิจที่ทำให้สหกรณ์มีรายได้เป็นอันดับที่ 3

6.2.4 ธุรกิจส่งเสริมการเกษตร คือ สหกรณ์ให้บริการผสมเทียมโคนมให้แก่มหาชิกโดยไม่คิดค่าบริการ ดังนั้นจะเห็นว่าธุรกิจประเภทนี้สหกรณ์ประสบผลขาดทุนตลอดมา ธุรกิจประเภทนี้มีผลกระทบต่อรายได้ของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์มีรายได้ลดลง

ตารางที่ 1 สินทรัพย์ของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

หน่วย : บาท

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
สมาชิก	305	361	448	598	680
สินทรัพย์หมุนเวียน	1,569,077.47 (61.08)	2,590,489.40 (68.60)	3,034,976.58 (53.38)	4,187,465.41 (48.71)	3,471,677.78 (37.92)
สินทรัพย์ถาวร	956,527.81 (37.23)	1,042,966.23 (27.61)	2,604,564.27 (45.81)	4,349,870.16 (50.59)	5,623,318.24 (61.42)
สินทรัพย์อื่น	43,300.00 (1.69)	143,300.00 (3.79)	46,300.00 (0.81)	60,300.00 (0.70)	60,300.00 (0.66)
รวม	2,568,905.28 (100.00)	3,776,255.63 (100.00)	5,685,840.85 (100.00)	8,597,635.57 (100.00)	9,155,296.02 (100.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () เป็นค่าร้อยละ

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 2 หนี้สินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

หน่วย : บาท

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
หนี้สินหมุนเวียน	5,528,372.97 (99.43)	6,278,105.46 (98.93)	7,125,282.04 (97.93)	6,542,574.49 (77.26)	7,009,119.70 (78.76)
หนี้สินระยะยาว	- (0)	- (0)	19,695.00 (0.27)	1,761,664.00 (20.80)	1,653,238.00 (18.57)
หนี้สินอื่น	31,431.42 (0.57)	67,849.66 (1.07)	131,023.86 (1.80)	163,967.49 (1.94)	237,788.46 (2.67)
รวม	5,559,804.39 (100.00)	6,345,955.12 (100.00)	7,276,000.90 (100.00)	8,468,205.98 (100.00)	8,900,146.16 (100.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () เป็นค่าร้อยละ

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 3 เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

หน่วย : บาท

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
เงินทุนของสหกรณ์					
ทุนเรือนหุ้น	102,543.32 (3.43)	162,418.32 (6.32)	174,918.32 (11.00)	255,793.32 (197.63)	793,248.32 (310.89)
ทุนสะสมตามข้อบังคับ	166,049.00 (5.55)	166,049.00 (6.46)	166,049.00 (10.44)	162,599.00 (125.63)	162,599.00 (63.73)
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	-74,582.60 (-2.49)	361,824.62 (14.08)	966,539.44 (60.78)	1,621,304.00 (1252.65)	-411,734.73 (-161.37)
กำไร (ขาดทุน)	-3,184,908.83 (-106.49)	-3,259,491.43 (-126.86)	-2,897,666.81 (-182.22)	-1,910,266.76 (-1475.91)	-288,962.73 (-113.25)
สะสม					
รวม	-2,990,899.11 (-100.00)	-2,569,199.49 (-100.00)	-1,590,160.05 (-100.00)	129,429.59 (100.00)	255,149.86 (100.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () เป็นค่าร้อยละ

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 4 รายได้จากการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
ธุรกิจซื้อ					
- อาหารสัตว์	487,745.27 (67.73)	514,674.11 (37.14)	354,517.86 (12.85)	414,764.46 (11.77)	315,318.77 (12.53)
ธุรกิจขาย					
- รวบรวมนมเพื่อ แปรรูป	21,224.97 (2.95)	496,569.27 (35.83)	2,035,651.43 (72.92)	100,871.46 (2.86)	1,394,922.55 (55.42)
- รวบรวมนมดิบ จำหน่าย	195,036.93 (27.08)	261,084.63 (18.84)	307,770.71 (11.16)	559,106.42 (15.87)	531,978.51 (21.14)
รายได้อื่น	16,160.13 (2.24)	113,550.32 (8.19)	84,701.09 (3.07)	2,449,405.18 (69.50)	274,719.24 (10.91)
รวม	720,167.30 (100.00)	1,385,878.33 (100.00)	2,758,332.60 (100.00)	3,524,147.52 (100.00)	2,516,939.07 (100.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () เป็นค่าร้อยละ

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 5 ราชจ่ายจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
ธุรกิจซื้อ					
- อาหารสัตว์	55,207.01 (6.39)	16,535.22 (1.57)	108,931.49 (6.07)	7,192.58 (0.38)	51,984.01 (1.78)
ธุรกิจขาย					
- รวบรวมนมเพื่อ แปรรูป	32,638.00 (3.78)	182,082.75 (17.32)	675,228.36 (25.11)	390,837.40 (20.54)	1,328,313.00 (45.36)
- รวบรวมนมดิบ จำหน่าย	122,454.23 (14.18)	174,052.50 (16.55)	272,772.59 (15.19)	357,092.92 (18.77)	277,722.92 (9.48)
ค่าใช้จ่ายการผสม เทียม	62,991.87 (7.29)	91,864.50 (8.74)	267,035.26 (14.88)	130,216.00 (6.84)	129,852.17 (4.43)
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	590,384.94 (68.36)	587,022.88 (55.82)	695,511.95 (38.75)	1,017,504.59 (53.47)	1,140,821.67 (38.95)
รวม	863,676.05 (100.00)	1,051,557.80 (100.00)	1,794,917.74 (100.00)	1,902,843.40 (100.00)	2,928,693.60 (100.00)
		151.75	170.69	106.01	153.91

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () เป็นค่าร้อยละ

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 6 กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินธุรกิจประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
ธุรกิจซื้อ					
- อาหารสัตว์	432,538.26	498,138.89	245,586.37	407,571.88	263,334.76
ธุรกิจขาย					
- รวบรวมนมเพื่อ แปรรูป	-11,413.03	314,486.52	1,360,423.07	-289,965.94	66,609.59
- รวบรวมนมดิบ จำหน่าย	72,582.70	87,032.13	34,998.12	202,013.50	254,255.59
ธุรกิจส่งเสริมการ เกษตร ให้บริการผสมเทียม โคนม	-62,991.87	-91,864.50	-39,467.26	-130,216.00	-129,852.17

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึง การจำแนกแบบแสดงตัวเลขที่ได้จากงบการเงินออกเป็นส่วนย่อย แล้วนำแต่ละส่วนมาตรวจสอบหาปัจจัยสาเหตุของตัวเลขแต่ละส่วน

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นการวิเคราะห์จากบุคคล 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสมาชิก

1. ฝ่ายบริหาร

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจจากฝ่ายบริหาร ซึ่งได้จากงบการเงินต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นผู้บริหารทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารควรทราบมี 6 ประการ ดังนี้คือ

- 1.1 ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ก่อให้เกิดรายได้หรือกำไรจากการดำเนินงาน
- 1.2 ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการชำระหนี้ระยะสั้น
- 1.3 ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการชำระหนี้ระยะยาว
- 1.4 ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการใช้และควบคุมทรัพยากรในการดำเนินงาน
- 1.5 ความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองความต้องการของสมาชิก
- 1.6 ความสามารถในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก

การคำนวณอัตราส่วนที่ได้จากความสามารถทั้ง 6 ประการนั้นจะมีความหมายต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนในอดีตของสหกรณ์เดียวกัน

1.1 การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนที่แสดงความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ ก่อให้เกิดรายได้หรือกำไรจากการดำเนินงาน แบ่งออกได้ 2 วิธีคือ

1.1.1 อัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Income) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานของสหกรณ์^๓ ว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากหรือน้อยเพียงใด อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอากำไรจากการดำเนินงานหารด้วยยอดขายสุทธิคูณด้วย 100 อัตราส่วนนี้ยังเป็นจำนวนที่สูงยิ่งดีเพราะแสดงว่าสหกรณ์ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

$$\text{สูตร อัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100$$

ตารางที่ 7 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Income)

ปี	กำไรจากการดำเนินงาน (บาท)	ยอดขายสุทธิ (บาท)	อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (ร้อยละ)
2528	-74,582.60	3,137,459.19	-2.37
2529	361,824.62	6,066,920.47	5.96
2530	966,539.44	26,521,976.29	3.65
2531	1,621,304.03	37,659,446.36	4.31
2532	-411,734.73	38,138,002.73	-1.08

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นกำไรจากการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายสุทธิจะทำให้ทราบว่ายอดขาย 100 บาท จะได้กำไรจากการดำเนินงานเท่าใด ปรากฏว่าในช่วงปี 2528-2532 อัตราผลกำไรจากการดำเนินงานอยู่ในระหว่าง -2.37 ถึง 5.96 (ดังภาพที่ 1) จากผลดำเนินงานในปี 2532 สหกรณ์มีผลขาดทุน ดังนั้นการบริหารงานของสหกรณ์จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังเช่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย (2533) ได้กล่าวว่าสหกรณ์การเกษตรที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. คณะกรรมการ, ประธานกลุ่ม, เลขานุการกลุ่ม และสมาชิกสหกรณ์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานของสหกรณ์เป็นอย่างดี

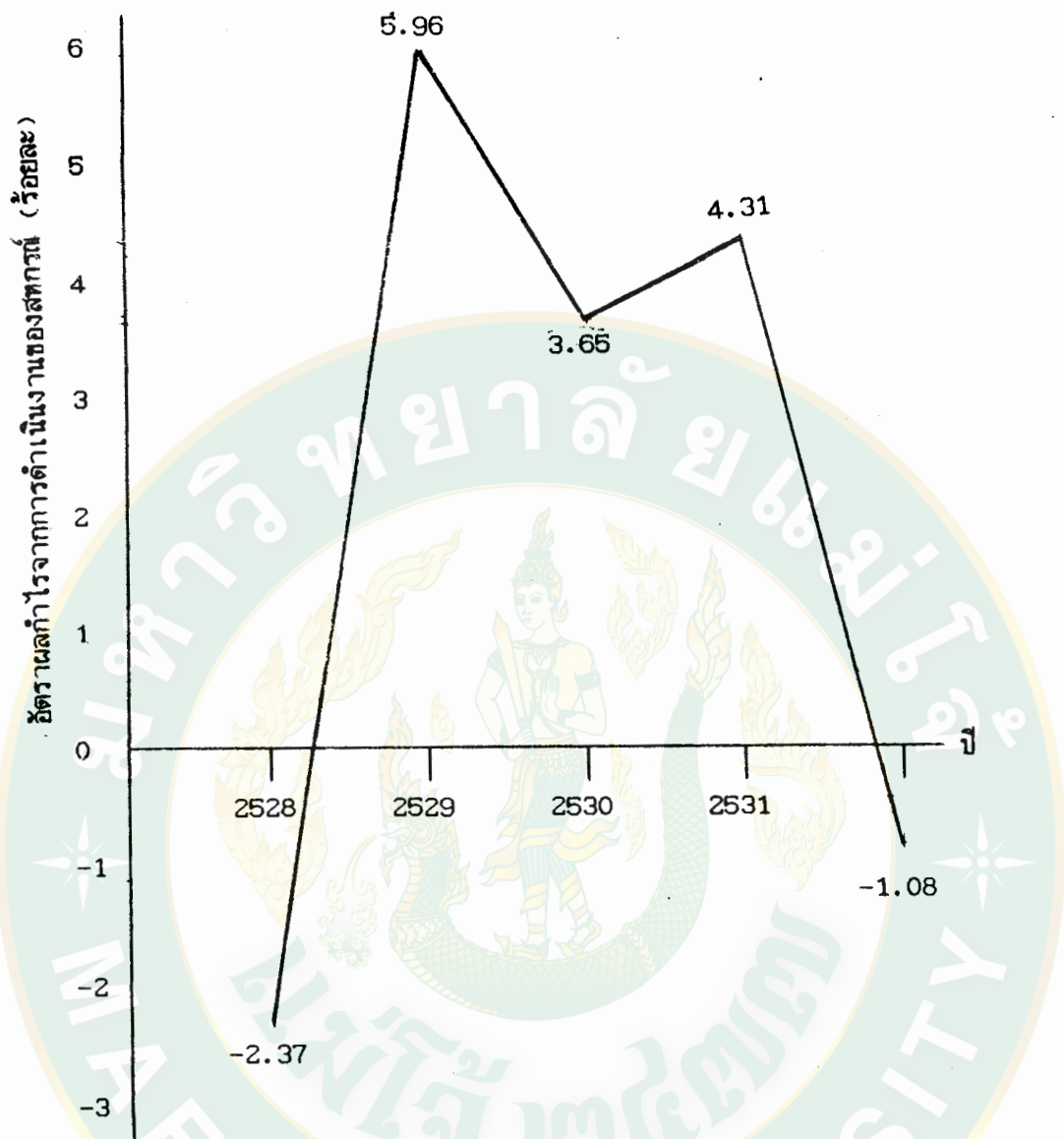
2. คณะกรรมการมีความตั้งใจ เสียสละ และอุทิศเวลาเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จ

3. คณะกรรมการ มีความรับผิดชอบในหน้าที่และร่วมแรงแข่งขัน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย และแผนงานเป็นอย่างดี

1.1.2 อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ (Return on Assets) อัตราส่วนนี้ใช้วัดประสิทธิภาพในการนำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด อัตราส่วนนี้ทำได้จากการนำเอากำไรจากการดำเนินงานหารด้วยสินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ยคูณด้วย 100 อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กำไรจากการดำเนินงาน

$$\text{สูตร อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย}} \times 100$$

ภาพที่ 1 แสดงถึงดัชนีของอัตราผลกำไรจากการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 8 แสดงอัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ปรากฏว่าในรอบระยะเวลา 5 ปี อยู่ในช่วง -4.64 ถึง 22.70 (ดังภาพที่ 2) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความสามารถหรือประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของผู้บริหาร ในปี 2532 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ การใช้สินทรัพย์ของผู้บริหารจะต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจของผู้บริหารต้องคำนึงถึงผลตอบแทนที่ได้รับว่าเมื่อลงทุนไปแล้วจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าหรือไม่

นำชัย ทนุผล (2531) กล่าวว่า การตัดสินใจในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องมีการคัดเลือกหรือหาหนทางเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational) อันหมายถึง การแก้ปัญหา (Problem solving) อย่างถูกต้อง วิธีการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ถูกต้องนั้น ต้อง เป็นการตัดสินใจเลือกที่ถูกต้องตามเหตุผล และจะต้องให้ได้ผลออกมาในลักษณะที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นอย่างดีที่สุด การตัดสินใจนี้มักจะเกี่ยวกับทางเลือกซึ่งมีตั้งแต่ 2 ทางขึ้นไปเพราะถ้ามีทางเลือกทางเดียวก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจ การตัดสินใจในทางเลือกที่มีอยู่หลายทางนั้น ผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องเลือกทางเลือกที่คิดว่าเกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้ดีที่สุด

ตารางที่ 8 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ (Return on Assets)

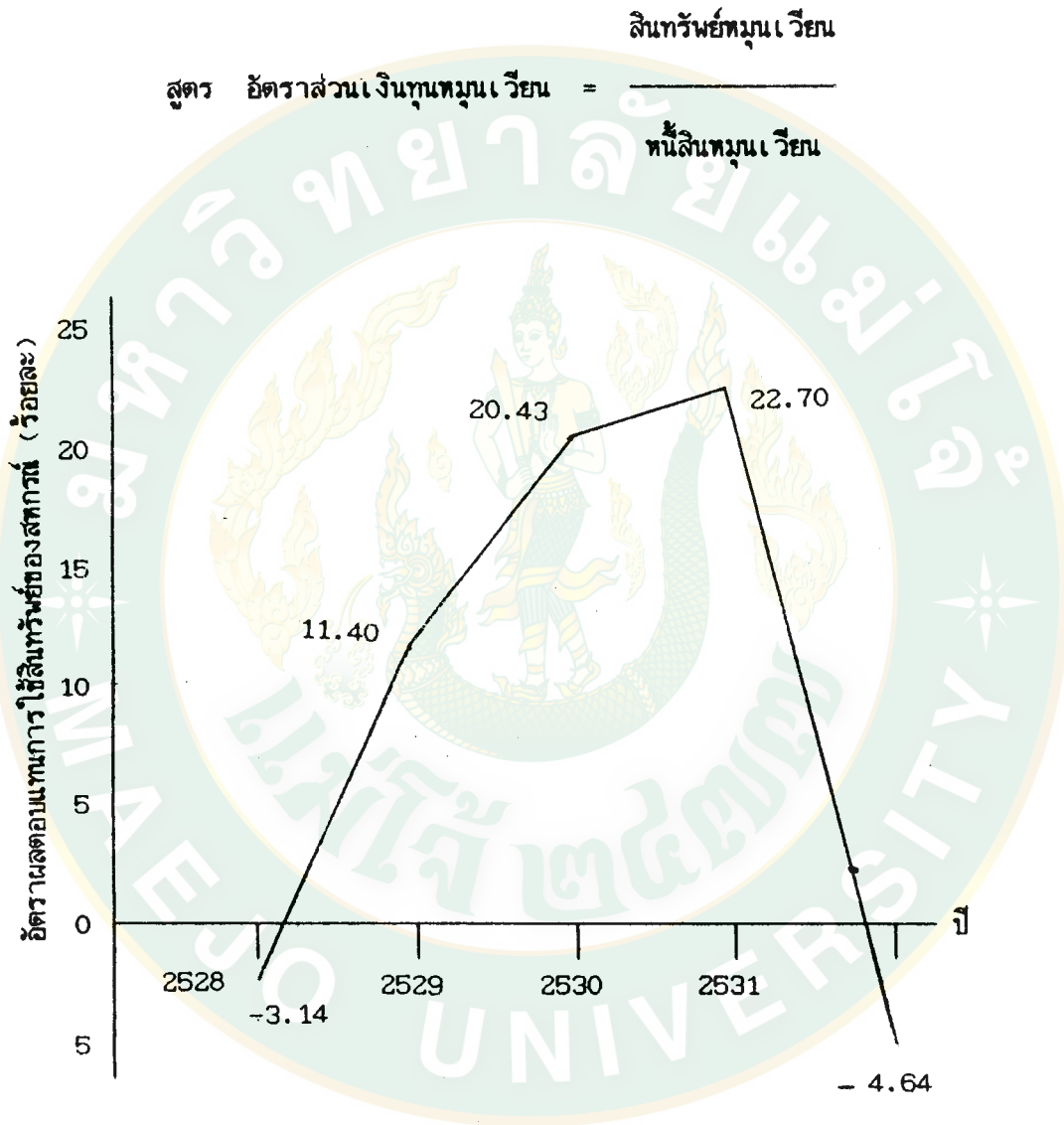
ปี	กำไรจากการดำเนินงาน (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย (บาท)	อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ (ร้อยละ)
2528	-74,582.60	2,378,628.56	-3.14
2529	361,824.62	3,172,830.46	11.40
2530	966,539.44	4,731,298.24	20.43
2531	1,621,304.03	7,141,738.21	22.70
2532	-411,734.73	8,876,465.80	-4.64

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

1.2 การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนที่แสดงความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการชำระหนี้ระยะสั้นเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นหรือสภาพคล่องของธุรกิจ แบ่งออกได้ 2 วิธีคือ

1.2.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratios) อัตราส่วนนี้ใช้วัดสภาพคล่องของธุรกิจว่าสามารถปรสภาพสินทรัพย์หมุนเวียนมาเป็นเงินสดได้ในระยะ

เวลารวดเร็วหรือไม่ อัตราส่วนนี้ได้จากการนำเอาสินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสหกรณ์มีฐานะของกิจการที่มั่นคง และมีสภาพคล่องทางธุรกิจ

ภาพที่ 2 แสดงถึงดัชนีของอัตราผลตอบแทนการให้สินทรัพย์ของสหกรณ์ ไทคม เชียงใหม่
จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 9 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนเงินหมุนเวียน (Current Ratios)

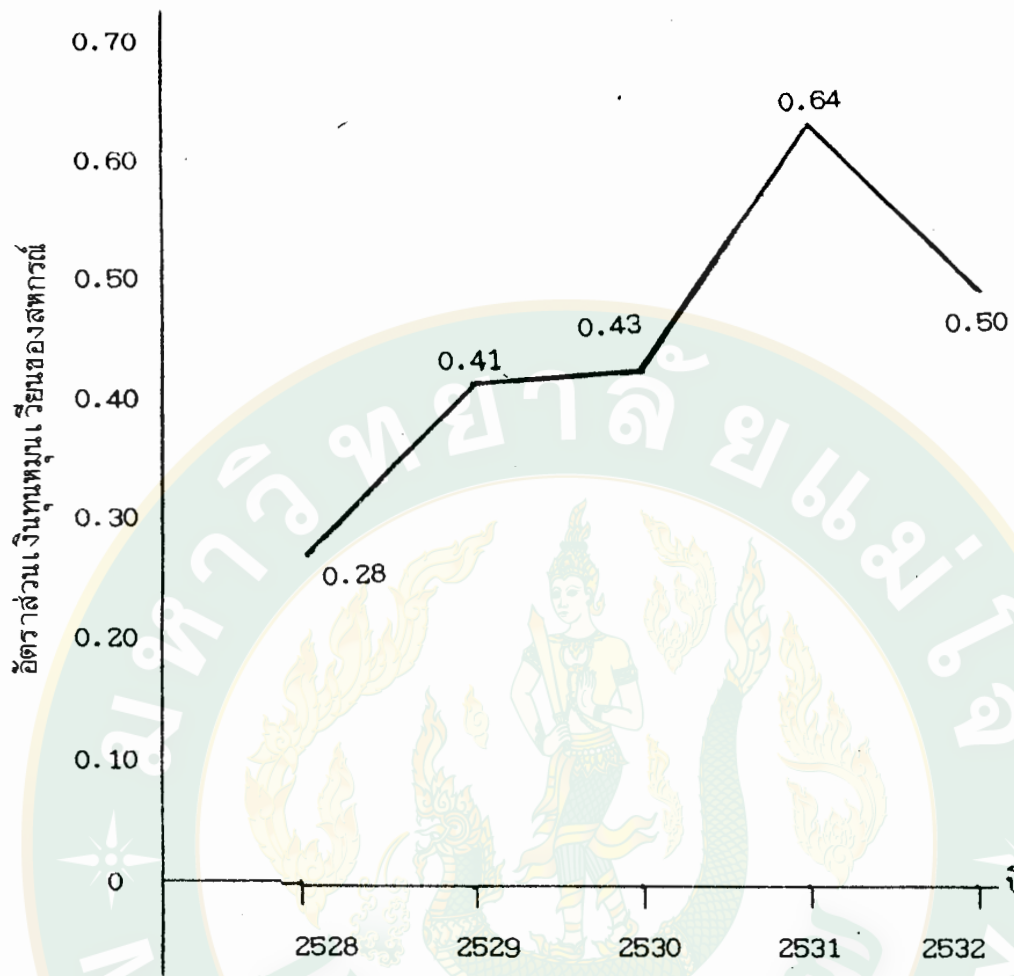
ปี	สินทรัพย์หมุนเวียน (บาท)	หนี้สินหมุนเวียน (บาท)	อัตราส่วนเงินหมุนเวียน
2528	1,569,077.47	5,528,372.97	0.28
2529	2,590,489.40	6,278,105.46	0.41
2530	3,034,976.58	7,125,282.04	0.43
2531	4,187,465.41	6,542,574.49	0.64
2532	3,471,677.78	7,009,119.70	0.50

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 9 ที่แสดงอัตราส่วนเงินหมุนเวียน แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2528-2532 สหกรณ์มีอัตราส่วนเงินหมุนเวียนระหว่าง 0.28 ถึง 0.64 (ดังภาพที่ 3) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดชำระได้อยู่ในเกณฑ์พอใช้

1.2.2 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว (Quick Ratios) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถของผู้บริหารในการชำระหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอาสินทรัพย์หมุนเร็วหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องตัวสามารถที่จะชำระหนี้ที่ถึงกำหนดได้ทันที

$$\text{สูตร} = \text{อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเร็ว}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

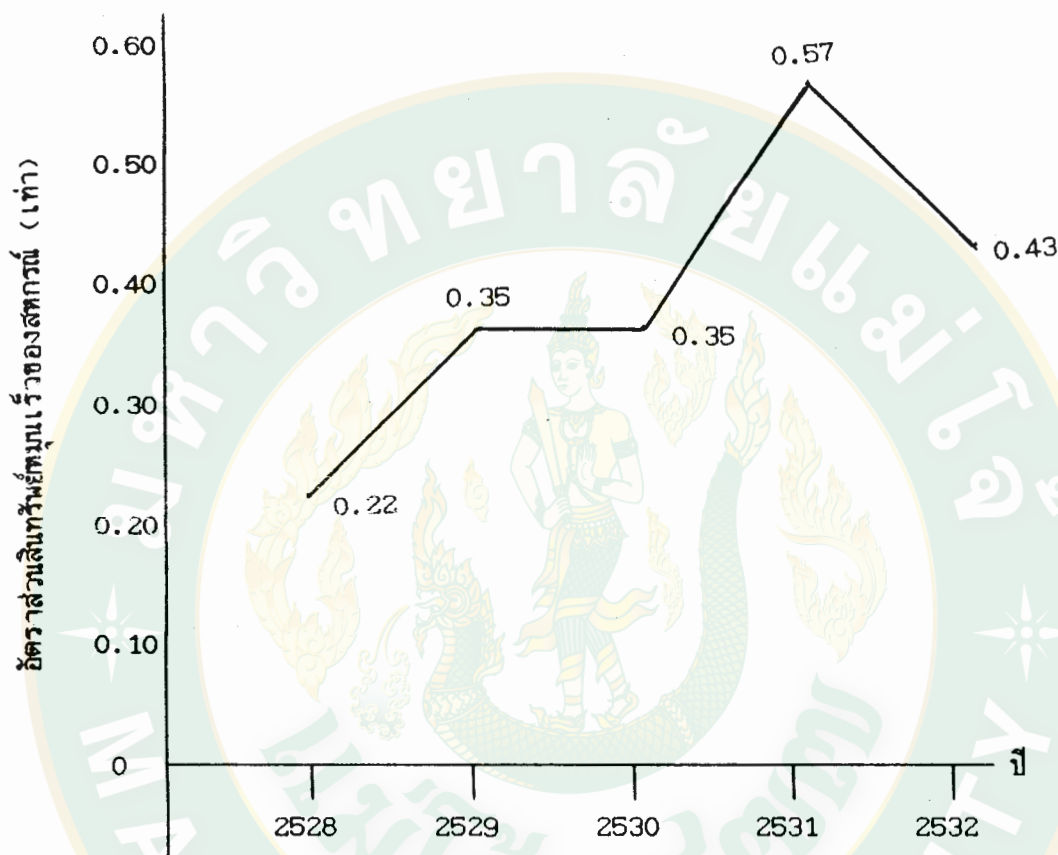
ภาพที่ 3 แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ ไคเม เชียงใหม่ จำกัด
ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 10 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว (Quick Ratio)

ปี	สินทรัพย์หมุนเวียน (บาท)	สินค้าและวัสดุอื่น (บาท)	สินทรัพย์หมุนเร็ว (บาท)	หนี้สินหมุนเวียน (บาท)	อัตราส่วนสินทรัพย์ หมุนเร็ว (เท่า)
2528	1,569,077.47	330,890.75	1,238,186.72	5,528,372.77	0.22
2529	2,590,489.40	368,442.40	2,222,047.00	6,278,105.46	0.35
2530	3,034,976.58	576,224.60	2,458,751.98	7,125,282.04	0.35
2531	4,187,465.41	448,975.45	3,738,490.96	6,542,574.49	0.57
2532	3,471,677.78	491,127.97	2,980,549.81	7,009,119.07	0.43

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2528-2532 สหกรณ์มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็วระหว่าง 0.22 ถึง 0.57 เท่า (ดังภาพที่ 4) แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้คือ ธุรกิจของสหกรณ์มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์เป็นเงินสดได้พอใช้

ภาพที่ 4 แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็วของสหกรณ์ โคมะเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

1.3 การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนที่แสดงความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการชำระหนี้ระยะยาวหรือขอบเขตของการใช้หนี้ในการประกอบการ เป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบว่าสินทรัพย์ทั้งหมดที่ธุรกิจมีอยู่นั้น ได้มาจากแหล่งใด และได้มาอย่างไรในสัดส่วนเท่าใด เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ดังนั้นผู้บริหารของสหกรณ์ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบว่าสมควรจะหาเงินทุนจากแหล่งใดในอัตราส่วนเท่าใดจึงจะเหมาะสมและไม่เสี่ยง แบ่งออกได้ 2 วิธีคือ

1.3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratios) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความเสี่ยงของกิจการว่ามีมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอาหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้ต่ำ ยิ่งดีเพราะแสดงว่าธุรกิจใช้หนี้สินในการประกอบกา
น้อย หรือมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวมาก

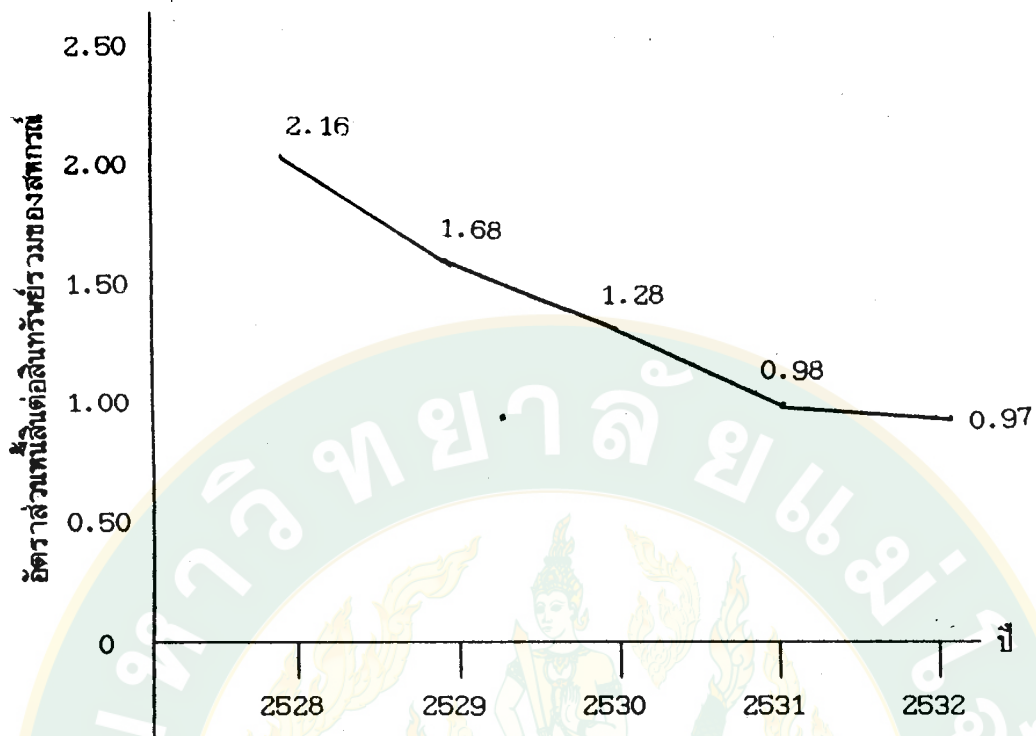
$$\text{สูตร อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ตารางที่ 11 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratios)

ปี	หนี้สินรวม (บาท)	สินทรัพย์รวม (บาท)	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ รวม
2528	5,559,804.39	2,568,905.28	2.16
2529	6,345,955.12	3,776,755.63	1.68
2530	7,276,000.90	5,685,840.85	1.28
2531	8,468,205.98	8,597,635.57	0.98
2532	8,900,146.16	9,155,296.02	0.97

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2528-2532 มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมอยู่ในช่วง 0.97 ถึง 2.16 (ดังแผนภาพที่ 5) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ เนื่องจากสหกรณ์สามารถเรียกเก็บเงินหนี้สูญได้จากลูกหนี้การค้า

ภาพที่ 5 แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนหนี้ต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

1.3.2 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest

Coverage Ratios) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการชำระดอกเบี้ยจ่าย อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอากำไรจากการดำเนินงานหารด้วยดอกเบี้ยจ่าย อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดีเพราะแสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยจ่าย

$$\text{สูตร อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

ตารางที่ 12 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratios)

ปี	กำไรจากการดำเนินงาน (บาท)	ดอกเบี้ยจ่าย (บาท)	อัตราส่วนความสามารถ ในการจ่ายดอกเบี้ย (เท่า)
2528	-74,582.60	129,744.09	-0.57
2529	361,824.62	76,891.85	4.70
2530	966,539.44	16,072.76	60.13
2531	1,621,304.03	56,488.82	28.70
2532	-411,734.73	120,667.12	-3.41

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

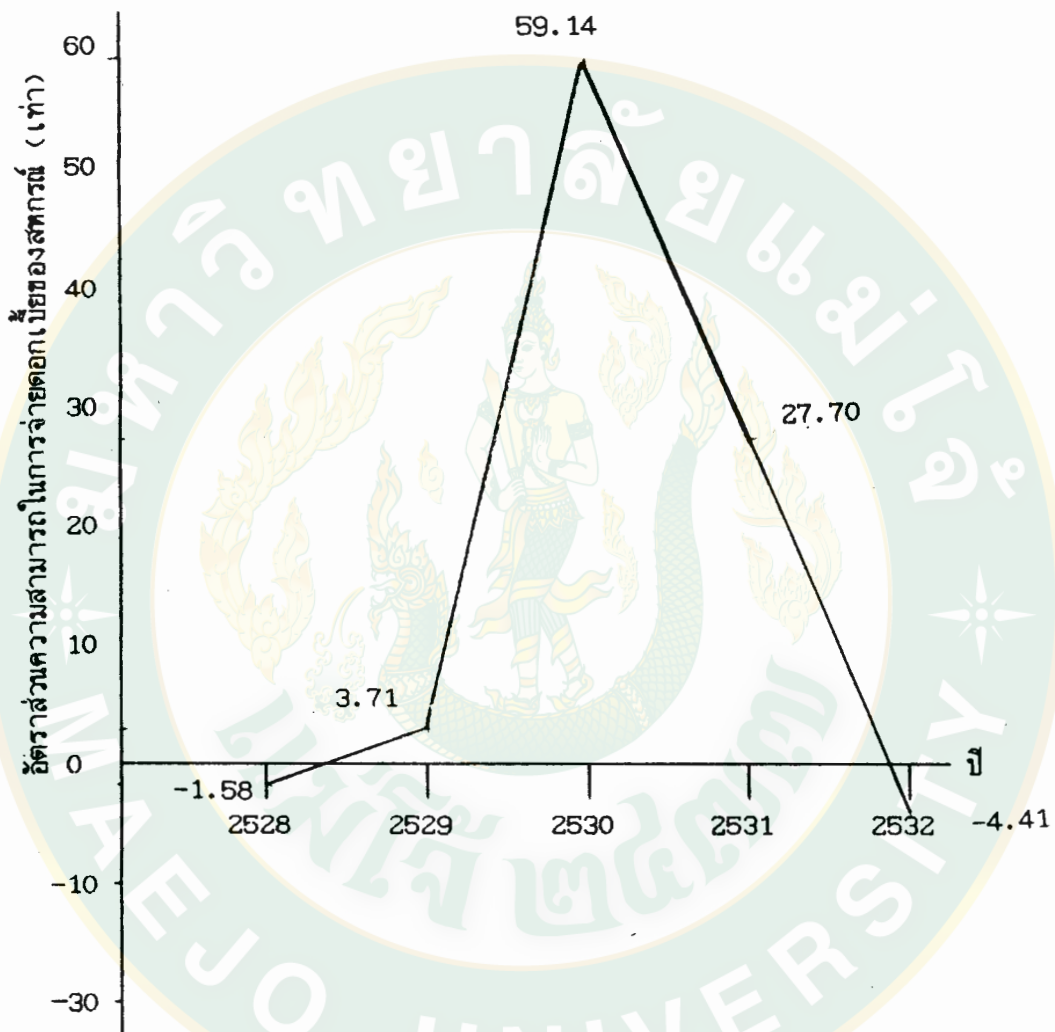
จากตารางที่ 12 แสดงถึงอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยอยู่ในช่วง -3.41 ถึง 60.13 เท่า (ดังภาพที่ 6) แสดงว่าในปี 2528 และ 2532 สหกรณ์ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้เนื่องจากสหกรณ์ดำเนินงานมีผลขาดทุน

1.4 การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนที่แสดงความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้และควบคุมทรัพยากรในการดำเนินงาน

สหกรณ์ประกอบธุรกิจการซื้อตั้งนั้นจึงต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับการหมุนเวียนของสินค้าว่ามีมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้สินทรัพย์มีอยู่ในปัจจุบันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานที่ควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ แบ่งออกได้ 3 วิธีคือ

1.4.1 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover)
อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถของผู้บริหารในการจัดการบริหารเกี่ยวกับสินค้า เช่น การซื้อ

สินค้าเนื้อชาย อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอาต้นทุนขายหารด้วยสินค้าคงเหลือเฉลี่ย อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับสินค้าได้ดี

ภาพที่ 6 แสดงถึงดัชนีของอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของสหกรณ์ โคมะ เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ต้นทุนขาย

$$\text{สูตร อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

$$\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$$

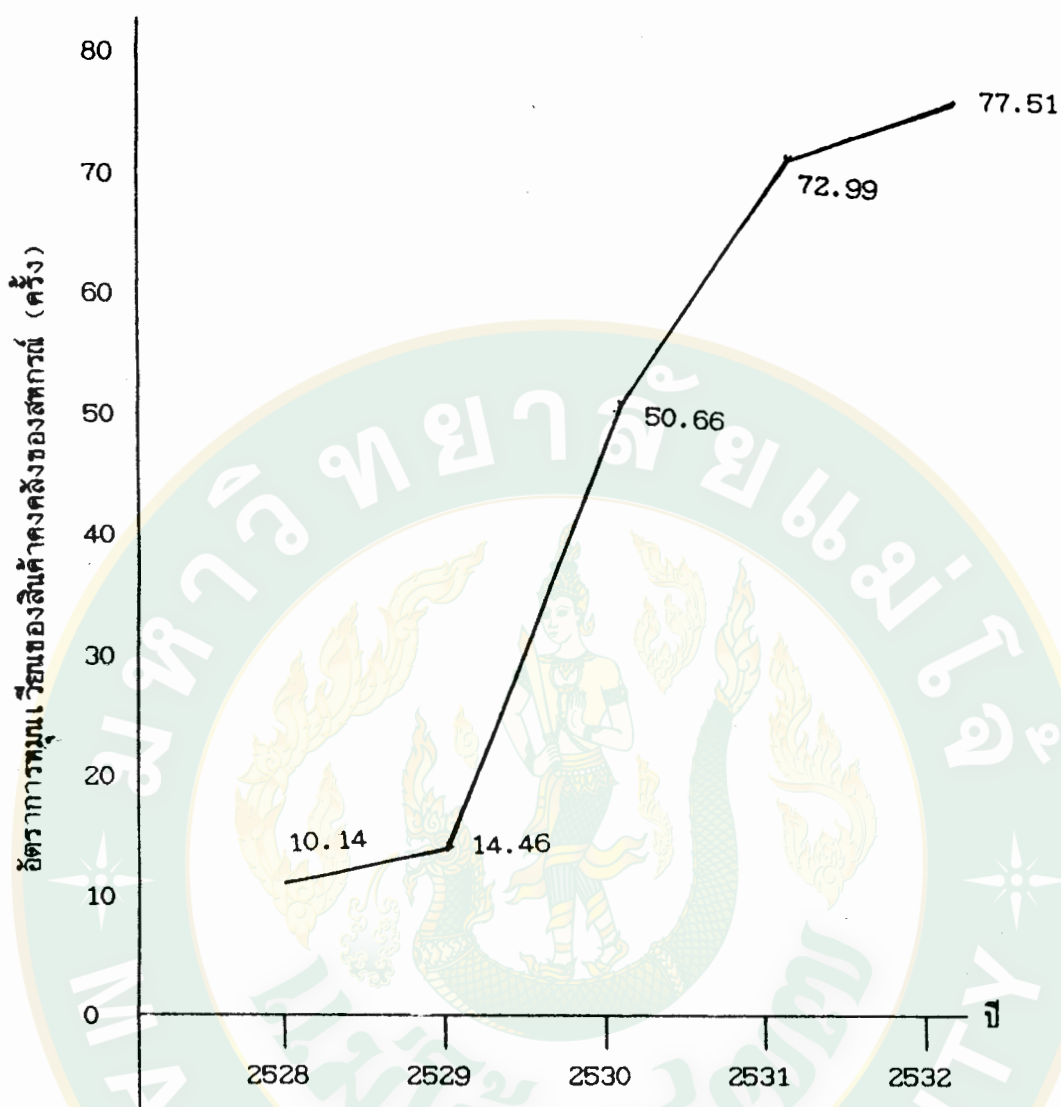
จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2528-2532 สหกรณ์มีอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังอยู่ในช่วง 10.14 ถึง 77.51 ครั้งต่อปี (ดังภาพที่ 7) นั่นคือ สหกรณ์มีความสามารถในการบริหารด้านสินค้าดีขึ้น

1.4.2 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Recievable Turn-over) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการควบคุมลูกหนี้การค้า อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอายอดขายเชื่อสุทธิหารด้วยลูกหนี้การค้าเฉลี่ย อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับลูกหนี้ได้ดี

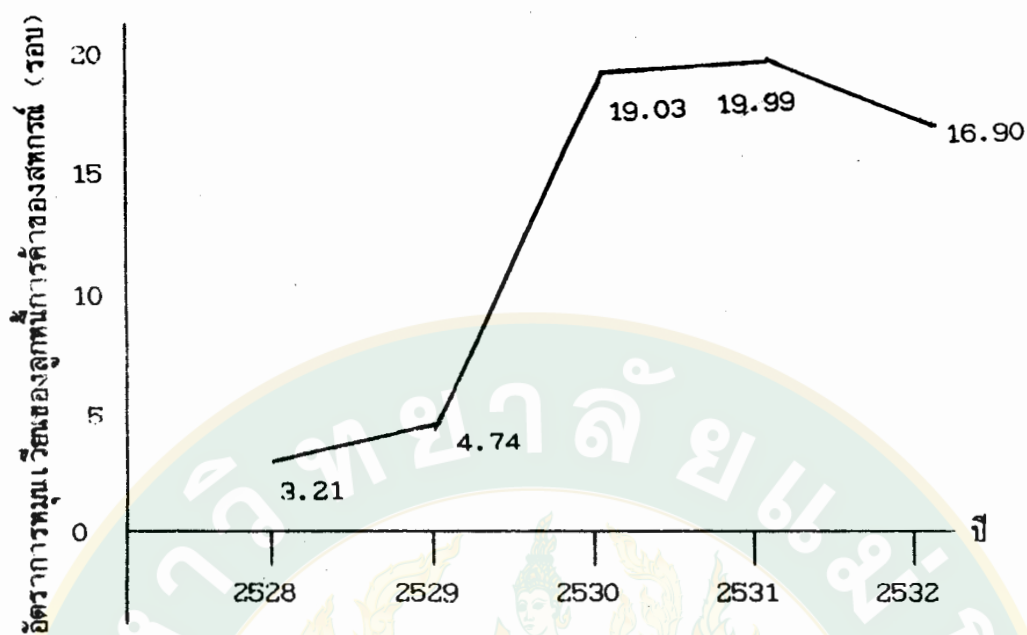
$$\text{สูตร อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ยอดขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย}}$$

$$\text{ลูกหนี้การค้า} = \frac{\text{ลูกหนี้การค้าต้นปี} + \text{ลูกหนี้การค้าปลายปี}}{2}$$

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้าของธุรกิจ การซื้อ ธุรกิจการขาย ในช่วงปี 2528-2532 ที่มีการขายเชื่อปรากฏว่าอยู่ในระดับ 3.21 ถึง 19.99 รอบต่อปี (ดังภาพที่ 8) ซึ่งหมายความว่าประสิทธิภาพด้านการเรียกเก็บหนี้ที่เกิดจากการขายสินค้าเงินเชื่อขึ้นอยู่กับ

ภาพที่ 7 แสดงถึงดัชนีของอัตราการทบทวนเว็บไซต์ของสศท. โคมะเชียงใหม่
จำกัด ประจำปี 2528-2532

ภาพที่ 8 แสดงถึงดัชนีของอัตรากำไรสุทธิของลูกหนี้การค้าของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

1.4.3 อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์ (Assets Turnover) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอายอดขายสุทธิหารด้วยสินทรัพย์เฉลี่ย อัตราส่วนนี้ถ้ามียอดขายเป็นจำนวนหลายเท่าของสินทรัพย์ก็จะทำให้กำไรมากขึ้น

$$\text{สูตร อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์} = \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}}$$

$$\text{สินทรัพย์เฉลี่ย} = \frac{\text{สินทรัพย์ต้นปี} + \text{สินทรัพย์ปลายปี}}{2}$$

ตารางที่ 13 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราการหมุนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover)

ปี	สินค้าคงเหลือต้นปี (บาท)	สินค้าคงเหลือปลายปี (บาท)	สินค้าคงเหลือเฉลี่ย (บาท)	ต้นทุนขาย (บาท)	อัตราการหมุนเวียน ของสินค้าคงคลัง (ครั้ง)
2528	330,890.75	187,639.15	259,264.95	2,629,590.43	10.14
2529	368,442.40	330,890.75	349,666.58	5,055,677.09	14.46
2530	576,224.60	368,442.40	472,333.50	23,928,547.49	50.66
2531	448,975.45	576,224.60	512,600.03	37,413,673.26	72.99
2532	491,127.97	448,975.45	470,051.71	36,433,034.83	77.51

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 14 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover)

ปี	ลูกหนี้การค้าต้นปี (บาท)	ลูกหนี้การค้าปลายปี (บาท)	ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย (บาท)	ยอดขายเชื่อสุทธิ (บาท)	อัตราหมุนเวียนของ ลูกหนี้การค้า (รอบ)
2528	1,012,181.33	944,326.76	978,253.95	3,137,459.16	3.21
2529	1,547,570.31	1,012,181.33	1,279,875.82	6,066,920.47	4.74
2530	1,240,600.13	1,547,570.31	1,394,085.22	26,521,976.29	19.03
2531	2,527,039.21	1,240,600.13	1,883,819.67	37,659,446.36	19.99
2532	1,986,483.36	2,527,039.21	2,256,761.29	38,138,002.73	16.90

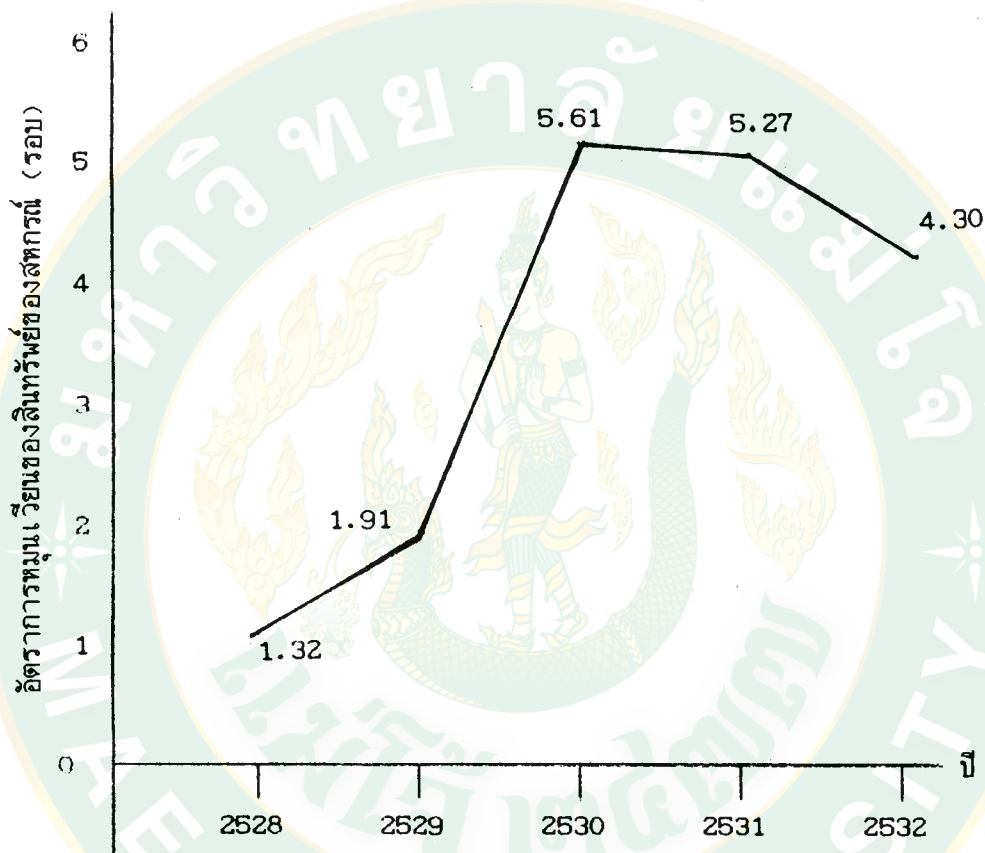
ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 15 ตัวเลขเพื่อคำนวณอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Assets Turnover)

ปี	สินทรัพย์ต้นปี (บาท)	สินทรัพย์ปลายปี (บาท)	สินทรัพย์เฉลี่ย (บาท)	ยอดขายสุทธิ (บาท)	อัตราหมุนเวียนของ สินทรัพย์ (รอบ)
2528	2,568,905.28	2,188,351.83	2,378,628.56	3,137,459.16	1.32
2529	3,776,755.63	2,568,905.28	3,172,830.46	6,066,920.47	1.91
2530	5,685,840.85	3,776,755.63	4,731,298.24	26,521,976.29	5.61
2531	8,597,635.57	5,685,840.85	7,141,738.21	37,659,446.36	5.27
2532	9,155,296.02	8,597,635.57	8,876,465.80	38,138,002.73	4.30

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 15 จะแสดงให้เห็นว่าอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ในช่วงปี 2528-2532 จะอยู่ระหว่าง 1.32 ถึง 5.61 รอบต่อปี (ดังภาพที่ 9) ซึ่งหมายความว่า สหกรณ์มีความสามารถในการให้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานธุรกิจตามวัตถุประสงค์ อันได้แก่ จัดซื้อสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมน้ำนมดิบเพื่อจำหน่าย และเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นม

ภาพที่ 9 แสดงถึงดัชนีของอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

1.5 ความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองความต้องการของสมาชิก อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิก อัตราส่วนนี้หาได้จากการนำเอามูลค่าสินค้าที่ขายให้สมาชิกหารด้วยจำนวนสมาชิก อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการจัดสรรสินค้ามาจำหน่ายให้สมาชิกได้ดี

$$\text{สูตร อัตราส่วนสินค้าที่ขายให้สมาชิก} = \frac{\text{มูลค่าสินค้าที่ขายให้สมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

ตารางที่ 16 ตัวเลขเพื่อคำนวณความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองสมาชิก

ปี	มูลค่าที่ขายให้สมาชิก (บาท)	จำนวนสมาชิก (คน)	ความสามารถในการหาสินค้า มาตอบสนองสมาชิก (บาท)
2528	3,137,459.16	305	10,286.75
2529	6,066,920.47	361	16,805.87
2530	26,521,976.29	448	56,200.84
2531	37,659,446.36	598	62,975.66
2532	38,138,002.73	680	56,085.30

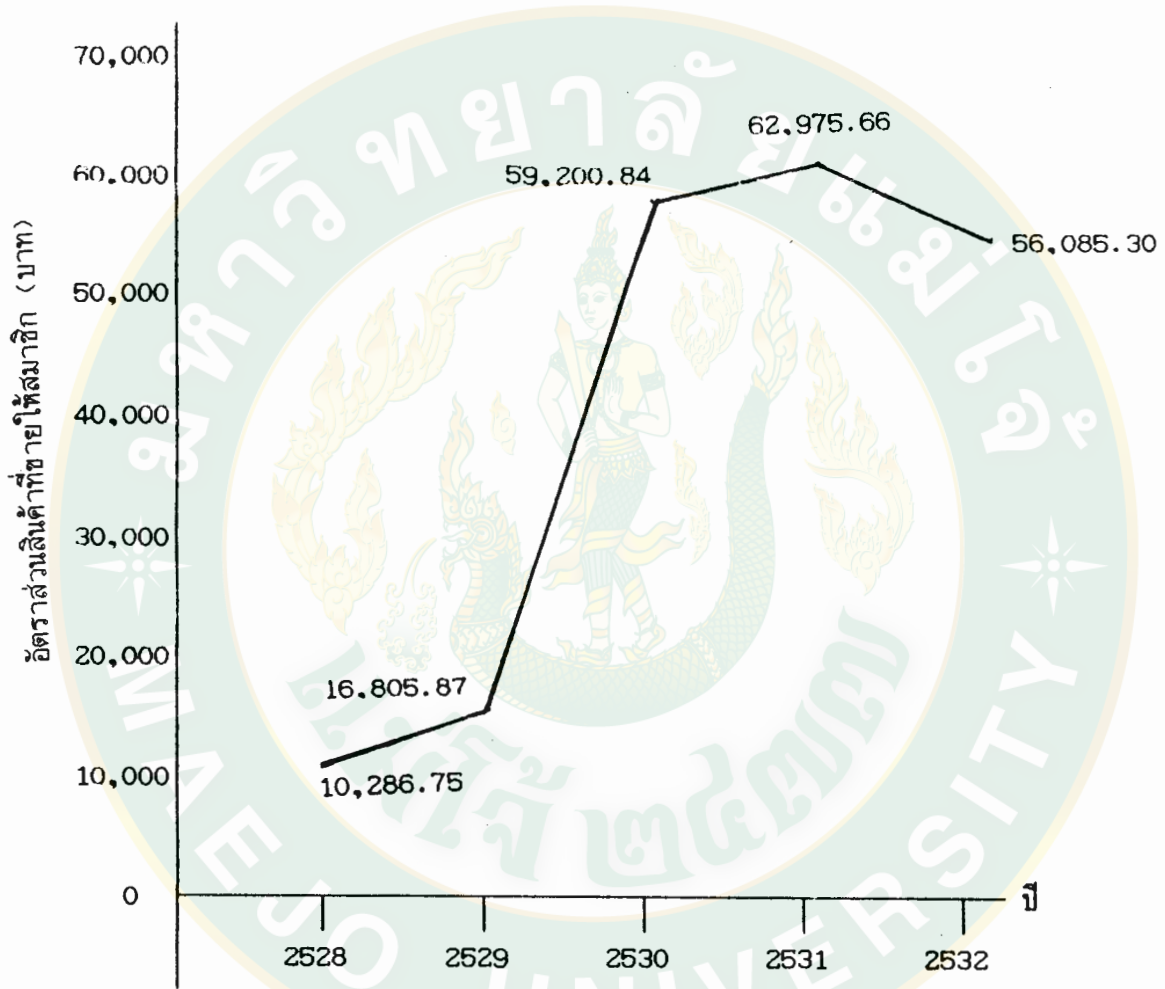
ที่มา : รายการการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองสมาชิกในช่วงปี 2528-2532 อยู่ระหว่าง 10,286.75 ถึง 62,975.66 บาทต่อคน (ดังภาพที่ 10) แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจจะเห็นว่าสมาชิกมาซื้อสินค้าจากสหกรณ์มากกว่าไปซื้อจากบุคคลภายนอกเพราะว่าสมาชิกซื้อเป็นเงินเชื่อได้

1.6 ความสามารถในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการรวบรวมน้ำมันดิบจากสมาชิก อัตราส่วนนี้หาได้จากหารนำเอามูลค่าผลผลิตที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิกหารด้วยจำนวนสมาชิก อัตราส่วนนี้เป็นจำนวนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสหกรณ์สามารถรวบรวมน้ำมันดิบจากสมาชิกได้จำนวนมาก

มูลค่าผลผลิตที่สหกรณ์ได้รับซื้อจากสมาชิก

$$\text{สูตร} \quad \text{อัตราส่วนผลผลิตที่รวบรวมจากสมาชิก} = \frac{\text{มูลค่าผลผลิตที่สหกรณ์ได้รับซื้อจากสมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

ภาพที่ 10 แสดงดัชนีของความสามารถในการหาสินค้ามาตอบสนองสมาชิกของสหกรณ์โคเม เชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

ตารางที่ 17 ตัวเลขเพื่อคำนวณความสามารถในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก

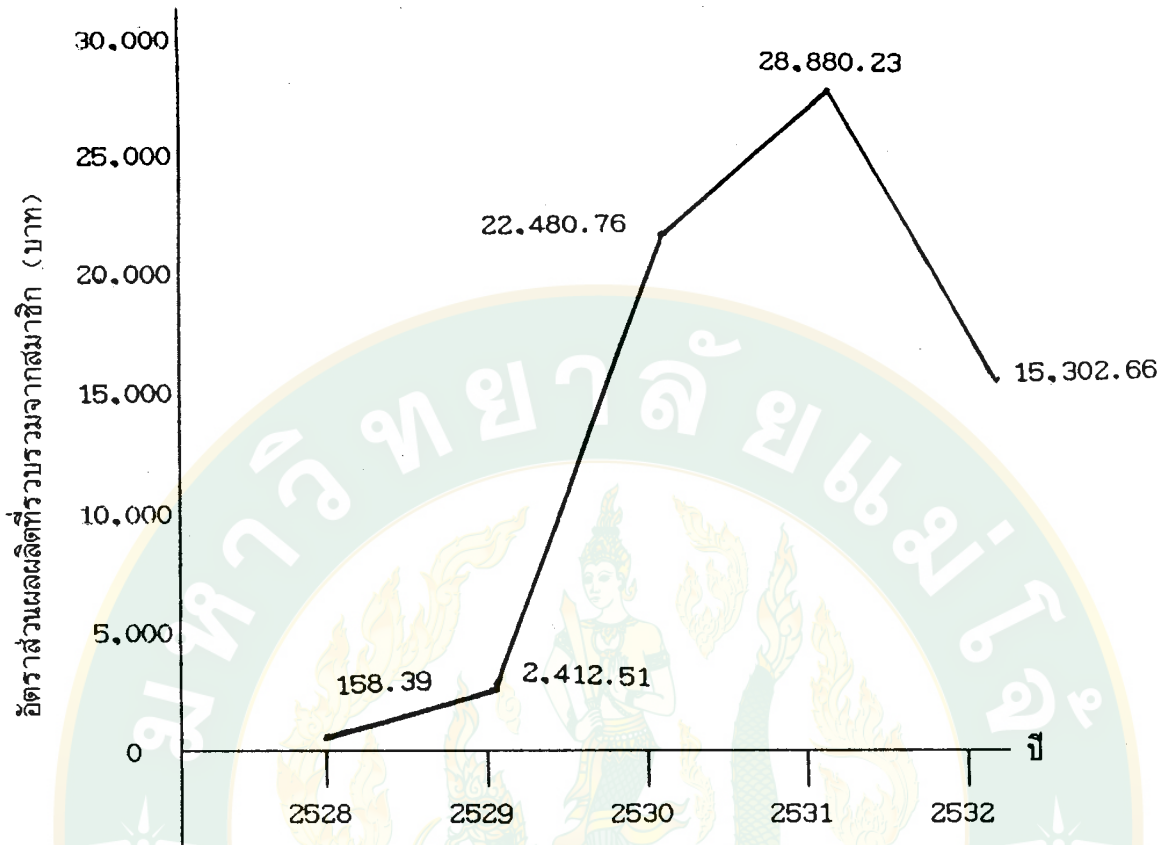
ปี	มูลค่าผลผลิตที่สหกรณ์รับซื้อ จากสมาชิก (น้ำนมดิบ) (บาท)	จำนวนสมาชิก (คน)	ความสามารถในการรวบรวม ผลผลิตจากสมาชิก (บาท)
2528	48,307.35	305	158.39
2529	870,914.60	361	2,412.51
2530	10,071,378.31	448	22,480.76
2531	17,270,374.14	598	28,880.23
2532	10,405,808.63	680	15,302.66

ที่มา : รายการการสอบบัญชีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการรวบรวมผลผลิต (น้ำนมดิบ) จากสมาชิกในช่วงปี 2528-2532 อยู่ระหว่าง 158.39 ถึง 28,880.23 บาท (ดังภาพที่ 11) แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการรวบรวมน้ำนมดิบจากสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ เพราะในปี 2532 มีสมาชิกเข้าใหม่จำนวน 82 คน ที่ยังไม่มีน้ำนมส่งขายให้กับสหกรณ์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจจากฝ่ายบริหาร โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์ผลการบริหารการเงินของสหกรณ์ฯ โดยนำเอาอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินที่กรมตรวจสอบบัญชีได้ตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้วมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ จากรายงานการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ฯ ประจำปี 2528-2532 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 18 ดังต่อไปนี้คือ

แผนภาพที่ 11 แสดงดัชนีของความสามารถในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกของสหกรณ์
โคมมูเนียงใหม่ จำกัด ประจำปี 2528-2532

จากตารางที่ 18 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคมมูเนียงใหม่ จำกัด ในช่วงปี 2528-2532 ได้ดังนี้คือ

1. อัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน ปรากฏว่าในช่วงปี 2528-2532 อัตราผลกำไรจากการดำเนินงานอยู่ในระหว่าง -2.37 ถึง 5.96 แสดงว่ากิจการสามารถทำกำไรได้ แต่ในปี 2528 สหกรณ์มีผลขาดทุนอันเนื่องมาจากสหกรณ์มีรายได้เฉพาะธุรกิจลดลง และต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั่วไป โดยเฉพาะดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และค่าปรับผิดสัญญาชำระหนี้ ซึ่งเป็นจำนวนเงินมากพอสมควร และปี 2532 สหกรณ์ไม่สามารถทำกำไรเนื่องจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายสูง และนำทุนดำเนินงานไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นส่วนใหญ่ เช่น จัดซื้อที่ดิน เครื่องจักร

2. อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ ในรอบระยะเวลา 5 ปี อยู่ในช่วง -4.64 ถึง 22.70 แสดงว่าผู้บริหารได้นำเอาสินทรัพย์คือเงินสดที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์น้อยลงคือได้นำไปลงทุนในการซื้อที่ดินและเครื่องจักรแทนที่จะนำไปลงทุนในธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งการลงทุนในการซื้อที่ดินและเครื่องจักรเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนในระยะยาว ดังนั้นผู้บริหารต้องพิจารณาให้รอบคอบถึงผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ

3. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ในช่วงปี 2528-2532 สหกรณ์มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนระหว่าง 0.28 ถึง 0.64 แสดงว่าธุรกิจของสหกรณ์ มีสภาพคล่องในการแปรสภาพสินทรัพย์หมุนเวียนมาเป็นเงินสดได้พอใช้ เนื่องจากผู้บริหารสามารถเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างชำระเป็นเวลานานได้

4. อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว ตั้งแต่ปี 2528-2532 สหกรณ์มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็วอยู่ระหว่าง 0.22 ถึง 0.57 เท่า แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนได้พอใช้

5. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2528-2532 มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมอยู่ในช่วง 0.97 ถึง 2.16 แสดงว่าการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้

6. อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ตั้งแต่ปี 2528-2532 อยู่ในช่วง -0.57 ถึง 60.13 เท่า แสดงว่าในปี 2528 และ 2532 สหกรณ์ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้เนื่องจากสหกรณ์ขาดทุน

7. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง แสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ปี 2528-2532 สหกรณ์มีอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังอยู่ในช่วง 10.14 ถึง 77.51 ครั้งต่อปี แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับสินค้าดีขึ้น

8. อัตราทมนเวียนของลูกหนี้ ในช่วงปี 2528-2532 ที่มีการขายเชื่อปรากฏว่า อยู่ในระดับ 3.21 ถึง 19.99 รอบต่อปี แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับลูกหนี้ ได้นอใช้ คือสามารถเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ได้

9. อัตราการทมนเวียนของสินทรัพย์ ในปี 2528-2532 จะอยู่ในช่วงระหว่าง 1.32 ถึง 5.61 รอบต่อปี แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการดำเนินงานธุรกิจ

10. อัตราส่วนสินค้าที่ขายให้สมาชิก ในปี 2528-2532 จะอยู่ในช่วงระหว่าง 10,286.75 ถึง 62,975.66 บาท แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการซื้อสินค้ามาจำหน่ายให้กับสมาชิก

11. อัตราส่วนผลผลิตที่รวบรวมจากสมาชิก ในปี 2528-2532 จะอยู่ในช่วง 158.39 ถึง 28,880.23 บาท แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการรวบรวมน้ำมันดิบจากสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเพราะมีสมาชิกเข้าใหม่และยังไม่มีน้ำมันดิบส่งให้สหกรณ์

ตารางที่ 18 แสดงอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532

รายการ	2528	2529	2530	2531	2532
1. อัตราผลกำไรจากการดำเนินงาน	-2.37	5.96	3.65	4.31	-1.08
2. อัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์	-3.14	11.40	20.43	22.70	-4.64
3. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	0.28	0.41	0.43	0.64	0.50
4. อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเร็ว	0.22	0.35	0.35	0.57	0.43
5. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม	2.16	1.68	1.28	0.98	0.97
6. อัตราส่วนความสามารถในการจ่าย ดอกเบี้ย	-0.57	4.70	60.13	28.70	-3.41
7. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง	10.14	14.46	50.66	72.99	77.51
8. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้	3.21	4.74	19.03	19.99	16.90
9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.32	1.91	5.61	5.27	4.30
10. อัตราส่วนสินค้าที่ขายให้สมาชิก	10,286.75	16,805.87	59,200.84	62,975.66	56,085.30
11. อัตราส่วนผลผลิตที่รวบรวมจากสมาชิก	158.39	2,412.51	22,480.76	28,880.23	15,302.66

2. การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจฝ่ายสมาชิก

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจฝ่ายสมาชิกเป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับ

2.1 การที่สหกรณ์หักเงินสะสมของสมาชิกแต่ละคนเพื่อเป็นการชำระมูลค่าหุ้นจนครบตามมูลค่าที่สมาชิกถือหุ้น

2.2 การซื้อสินค้าจากสหกรณ์ โดยใช้มูลค่าธุรกิจการซื้อต่อคน

2.3 การขายนํ้ามันดิบให้สหกรณ์ โดยใช้มูลค่าธุรกิจการขายต่อคน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจฝ่ายสมาชิกผู้ศึกษาได้ทำการสอบถาม และสัมภาษณ์สมาชิกเพื่อทราบความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับ

2.1 การที่สหกรณ์หักเงินสะสมของสมาชิกแต่ละคนเพื่อชำระมูลค่าหุ้น

สหกรณ์ได้รับสมาชิกที่เข้าใหม่ โดยต้องชำระค่าหุ้นเมื่อแรกเข้าอย่างน้อยหนึ่งหุ้น คือหนึ่งร้อยบาท หลังจากนั้นเมื่อสมาชิกมีผลผลิตคือนํ้ามันดิบขายให้สหกรณ์ สหกรณ์จะหักเงินสะสมจากค่านํ้ามันดิบร้อยละ 3 หลังจากหักเงินค่าอาหารโคนมแล้ว จนครบตามมูลค่าหุ้นที่สมาชิกถืออยู่ หลังจากนั้นจะไม่มีหักเงินสะสมของสมาชิกอีก การหักเงินดังกล่าวสมาชิกมีความคิดเห็นดังที่ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามและสัมภาษณ์ ดังแสดงในตารางที่

ตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการหักเงินสะสมเพื่อชำระมูลค่าหุ้น

เงินสะสมเพื่อชำระมูลค่าหุ้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ร้อยละ 1	240	97
ร้อยละ 2	5	2
ร้อยละ 3	3	1

จากตารางที่ 19 การที่สหกรณ์หักเงินสะสมของสมาชิกแต่ละคนเพื่อชำระมูลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 1% มีสมาชิกร้อยละ 97 ในอัตราร้อยละ 2% มีสมาชิกร้อยละ 2 และในอัตราร้อยละ 3% มีสมาชิกร้อยละ 1 จะเห็นว่าสมาชิกส่วนมากมีความพร้อมและมีความเต็มใจให้หักเพียงร้อยละ 1% เหตุผลก็คือสมาชิกส่วนมากจะประกอบอาชีพทางด้านเลี้ยงโคนมอย่างเดียวมีรายรับต่อเดือนค่อนข้างน้อย และต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายในครอบครัวเกี่ยวกับการซื้ออาหารเพื่อการบริโภคเป็นรายเดือน ชำระหนี้สินซึ่งกู้มาจากนายทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงและอีกส่วนหนึ่งสหกรณ์หักค่าอาหารโคนมเป็นรายเดือน ทำให้รายรับของสมาชิกลดลง สหกรณ์ได้หักเงินค่าน้ำนมดิบของสมาชิกทุกเดือนเป็นค่าอาหารสัตว์เต็มจำนวนตามที่สมาชิกเป็นหนี้ เมื่อมีเงินเหลืออยู่สหกรณ์จะหักเงินสะสมเพื่อชำระมูลค่าหุ้นร้อยละ 3 เหลือเงินเท่าใดสหกรณ์จะนำเข้ามาบัญชีให้สมาชิก

2.2 การที่สมาชิกซื้อสินค้าจากสหกรณ์ โดยมูลค่าธุรกิจการซื้อต่อคน

สหกรณ์ได้นำสินค้า เช่น อาหารโคนม ยา บัญย อุปกรณ์การเลี้ยงโคนม มาจำหน่ายให้กับสมาชิกเป็นเงินเชื่อโดยสหกรณ์หักจากค่าน้ำนมดิบที่สมาชิกลำขายให้กับสหกรณ์ทุกสิ้นเดือน จะเห็นว่าสมาชิกได้ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงความคิดเห็นของสมาชิกต่อการซื้อสินค้าจากสหกรณ์

มูลค่าธุรกิจการซื้อ (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
70 - 1,800	75	30.24
1,900 - 3,500	125	50.40
3,600 - 5,000	29	11.69
5,100 - 6,500	7	2.82
6,600 - 8,000	8	3.23
8,100 - 9,900	4	1.62

$\bar{x} = 2,722.68$ $SD = 1701.208$ $Min = 70.00$ $Max = 9,900.00$

จากตารางที่ 20 ความคิดเห็นของสมาชิกในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ โดยมูลค่าธุรกิจการซื้อต่อคน สมาชิกส่วนมากจะซื้อสินค้าจากสหกรณ์ เช่น อาหาร โคนม ยา ปุ๋ย อุปกรณ์การเลี้ยง โคนม เพราะสามารถซื้อเป็นเงินเชื่อได้ภายในหนึ่งเดือน โดยมีการซื้ออยู่ในระหว่าง 1,900 ถึง 3,500 บาทต่อเดือน หรือในอัตราร้อยละ 50.40 สมาชิกซื้อสินค้าจากสหกรณ์มีค่าเฉลี่ย 2,722.68 บาทต่อเดือน

2.3 การที่สมาชิกขายนํ้านมดิบให้สหกรณ์ โดยใช้มูลค่าธุรกิจการขายต่อคน

สหกรณ์ได้รับซื้อนํ้านมดิบจากสมาชิกในราคา กิโลกรัมละ 7.50 บาท มีสมาชิกบางกลุ่มพอใจและสมาชิกบางกลุ่มไม่พอใจในราคานี้ สืบเนื่องมาจากราคาอาหาร โคนม ได้มีราคาสูงขึ้น ทำให้รายได้จากการขายนํ้านมดิบไม่พอกับค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหาร โคนม ผู้ศึกษาได้สอบถามและสัมภาษณ์ ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงความพอใจของสมาชิกต่อราคาน้ำนมดิบที่สหกรณ์กำหนด

ราคาน้ำนมดิบ (7.50 บาท/กิโลกรัม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พอใจ	124	50.00
ไม่พอใจ	122	49.20
ไม่ตอบ	2	.80

จากตารางที่ 21 ความคิดเห็นของสมาชิกในการขายน้ำนมดิบให้สหกรณ์โดยใช้มูลค่าธุรกิจการขายต่อคน สมาชิกส่วนมากสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ มีความพอใจและรักอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นพื้นฐาน ดังนั้นจึงนำน้ำนมดิบมาขายให้กับสหกรณ์ ถึงแม้ว่าสหกรณ์ให้ราคา กิโลกรัมละ 7.50 บาท สมาชิกร้อยละ 50 พอใจในราคานี้ แต่สมาชิกร้อยละ 49.20 ไม่พอใจในราคานี้ เหตุผลที่สมาชิกไม่พอใจเพราะอัตราการเพิ่มขึ้นของราคาอาหารโคนมสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำนมดิบที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิกแต่สมาชิกก็มีความร่วมมือเป็นอย่างดีในการขายน้ำนมดิบให้แก่สหกรณ์

การวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมจะศึกษาทางฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ ฝ่ายสมาชิก และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามและสัมภาษณ์ในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
2. ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสหกรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ และผู้ตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ เพื่อต้องการทราบว่าผลการดำเนินงานของ

สหกรณ์ตั้งแต่ปี 2528-2532 นั้น สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิก เพียงพอกับความต้องการเพียงใด มีส่วนใดที่ควรจะได้รับปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้แยกคำถามออกเป็น 4 ชุด เป็นของคณะกรรมการ 1 ชุด สมาชิก 1 ชุด ฝ่ายจัดการ 1 ชุด และผู้ตรวจสอบบัญชี 1 ชุด ลักษณะของแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานของสหกรณ์

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแบบสอบถามได้แล้วก็นำมาทำการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและค่ามัธยฐานเลขคณิต เพื่อดูว่าสหกรณ์มีการบริหารงานที่ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม

1. ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายคณะกรรมการดำเนินงาน ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามและสัมภาษณ์ได้ข้อมูล แสดงในตารางที่ 22 แสดงถึงข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก จำนวนครั้งที่เป็นการกรรมการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการ ดังได้แสดงในตารางที่ 22

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า จากแบบสอบถาม 11 ชุด ของคณะกรรมการดำเนินงานผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชาย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 และเป็นหญิง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 จำนวนคณะกรรมการดำเนินงานทั้งหมดมีอายุเฉลี่ย 39 ปี โดยมีระดับการศึกษา ป.1-ป.4 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ป.5-ป.7 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และ ม.1-ม.3 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 6 ปี จำนวนครั้งการเป็นคณะกรรมการดำเนินการเฉลี่ย 2 ครั้งต่อคน

ตารางที่ 22 แสดงสภาพทางสังคมของคณะกรรมการ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ - ชาย	10	90.90
เพศ - หญิง	1	9.09
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	39	-
3. ระดับการศึกษา		
ป.1-ป.4	8	72.73
ป.5-ป.7	2	18.18
ม.1-ม.3	1	9.09
4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย (ปี)	6	-
5. จำนวนครั้งที่เป็นการรวมการ (ครั้ง/คน)	2	-

ตารางที่ 23 แสดงแผนงานที่มีปัญหา จำนวนตามจำนวนคณะกรรมการ

แผนงานที่มีปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แผนกการส่งเสริมและการบริการ	6	54.55
แผนกการผลิต	3	27.27
แผนกบุคคล	2	18.18

1.2 ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังได้แสดงในตารางที่ 23

จากผลการตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ปรากฏว่าแผนงานที่มีปัญหาได้แก่ แผนการส่งเสริมและการบริการ ร้อยละ 54.55 รองลงมาได้แก่ แผนการผลิตร้อยละ 27.27 และแผนบุคคล ร้อยละ 18.18 สาเหตุที่แผนการส่งเสริมและการบริการมีปัญหาสืบเนื่องมาจากสหกรณ์มีสมาชิกจำนวนมากถึง 680 คน แต่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเพียง 3 คน การบริการมีความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ และที่สำคัญคือสหกรณ์ขาดแคลนงบประมาณด้านการส่งเสริมและการบริการถึงร้อยละ 71.87 ปัญหาของแผนการผลิตสืบเนื่องมาจากสหกรณ์มีโรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน เครื่องจักรทำงานได้ไม่เต็มที่ จำนวนน้ำนมดิบมีมากเกินไป และสหกรณ์ขาดการโฆษณา ปัญหาของแผนบุคคลสืบเนื่องมาจากสหกรณ์จัดจ้างพนักงาน โดยไม่ได้ยึดหลักการจัดคนให้ตรงกับงาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน

2. ฝ่ายสมาชิก ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ได้รับข้อมูลดัง ได้แสดง ไว้ในตารางที่ 24 โดยแสดงถึงข้อมูลดังต่อไปนี้คือ

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

2.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก แสดงถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ที่ดินที่อยู่อาศัย รายได้จากการขายน้ำนมดิบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารโคนม

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่าจากแบบสอบถามสมาชิกจำนวน 248 คน สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย 243 คน คิดเป็นร้อยละ 98.00 คน เป็นหญิง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 สมาชิกของสหกรณ์จะมีอายุเฉลี่ย 37 ปี มีระดับการศึกษาชั้น ป.1-ป.4 จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 64.90 ป.5-ป.7 จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50

ชั้น ม.1-ม.3 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ชั้น ม.4-ม.6 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และระดับประโยควิชาชีพชั้นสูง-ปริญญาตรี 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 5 ปี สมาชิกมีที่ดินซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่คอกปศุสัตว์เฉลี่ย 4 งานต่อคน รายได้จากการขายน้ำมันดิบให้กับสหกรณ์เฉลี่ย 5,845.42 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายค่าอาหารโคนมเฉลี่ย 2,722.68 บาทต่อเดือน จะเห็นว่าสมาชิกจะมีรายรับสุทธิ เฉลี่ย 3,122.74 บาทต่อเดือน

2.2 ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 24 แสดงสภาพทางสังคมของสมาชิก

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ - ชาย	243	98.00
เพศ - หญิง	5	2.00
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	37	-
3. ระดับการศึกษา ป.1-ป.4	161	64.90
ป.5-ป.7	46	18.50
ม.1-ม.3	14	5.60
ม.4-ม.6	13	5.20
ปวส.-ปริญญาตรี	14	5.60
4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย (ปี)	5	-
5. ที่ดินที่อยู่อาศัยและพื้นที่คอกปศุสัตว์เฉลี่ย (งาน)	4	-
6. รายได้จากการขายน้ำมันดิบเฉลี่ย (บาท/เดือน)	5,845.42	-
7. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารโคนมเฉลี่ย (บาท/เดือน)	2,722.68	-

ตารางที่ 25 แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามความคิดเห็นของสมาชิก

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. บุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารงานของสหกรณ์		
- ผู้จัดการ	192	77.22
- คณะกรรมการดำเนินงาน	56	22.88
2. การจัดจ้างผู้บริหารงานสหกรณ์ (ผู้จัดการ)		
- จัดจ้างมาจากบุคคลภายนอก	147	59.30
- คณะกรรมการดำเนินงานผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ ผู้จัดการ	101	40.70
3. ผู้จัดการสหกรณ์มีความสามารถในการจัดการ ในธุรกิจของสหกรณ์ ได้ผลดีหรือไม่ดี		
- ดี	172	69.20
- ไม่ดี	76	30.80
4. การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์		
- เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์	161	64.90
- ประธานกลุ่ม	87	35.10
5. การบริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์		
- ดี	241	97.20
- ไม่ดี	7	2.80
6. สมาชิกซื้อสินค้าจากสหกรณ์เพราะ		
- ซื้อเป็นเงินเชื่อ	204	82.30
- ราคาถูก	44	17.70
7. สหกรณ์ควรจัดซื้อสินค้าชนิดใดมาจำหน่าย		
- อาหารโคนม	149	60.08
- อุปกรณ์การเลี้ยง โคนม	52	21.00
- สินค้าที่จำเป็น ในครัวเรือน	47	18.92

จากตารางที่ 25 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามความคิดเห็นของ

จากแบบสอบถามสมาชิกปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของสหกรณ์ว่าสหกรณ์จะประสบความสำเร็จได้นั้น บุคคลที่สำคัญคือผู้จัดการร้อยละ 77.22 และรองลงมาคือคณะกรรมการดำเนินงาน ร้อยละ 22.88
2. สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นว่าผู้จัดการของสหกรณ์จะต้องมาจากการสอบคัดเลือกเข้ามา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและสหกรณ์จังหวัด ร้อยละ 58.50 และมาจากคณะกรรมการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ผู้จัดการร้อยละ 36.30
3. สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นว่าการบริหารงานของผู้จัดการมีผลดี ร้อยละ 96.00 และการบริหารงานของคณะกรรมการมีผลดี ร้อยละ 91.90
4. การส่งข่าวสารข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ สมาชิกได้รับจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ร้อยละ 64.90 และได้รับจากประธานกลุ่ม ร้อยละ 35.10
5. สมาชิกสหกรณ์ได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในการติดต่อกับสหกรณ์ การรับน้ำนมดิบ การซื้อสินค้า สมาชิกได้รับการบริการเป็นอย่างดีถึงร้อยละ 97.20
6. สมาชิกร้อยละ 82.30 ซื้อสินค้าจากสหกรณ์เพราะซื้อเป็นเงินเชื่อได้ สมาชิกร้อยละ 17.70 มีความเห็นว่าราคาสินค้าถูกกว่าร้านค้า
7. สมาชิกร้อยละ 60.80 มีความเห็นว่าสหกรณ์ควรจัดซื้อสินค้าประเภทอาหาร โคนมมาจำหน่ายร้อยละ 21.00 มีความเห็นว่าสหกรณ์ควรจัดซื้ออุปกรณ์การเลี้ยงโคนมมาจำหน่าย และสมาชิกร้อยละ 18.92 มีความเห็นว่าสหกรณ์ควรจัดซื้อสินค้าที่จำเป็นในครัวเรือนมาจำหน่าย

ตารางที่ 26 แสดงสถานภาพทางสังคมของเจ้าหน้าที่สหกรณ์

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ - ชาย	27	84.38
เพศ - หญิง	5	15.62
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	27	-
3. ระดับการศึกษา ม.1-ม.3	10	31.25
ปวช.-ปวส.	19	59.38
ปริญญาตรี	3	9.37
4. ระยะเวลาการทำงานเฉลี่ย (ปี)	5	-
5. ค่าจ้าง (บาท/เดือน/คน)		
แผนกจัดการ		
- ผู้จัดการ	8,860.00	
- เจ้าหน้าที่การเงิน	4,180.00	
- เจ้าหน้าที่บัญชี (2 คน)	3,090.00	
- เจ้าหน้าที่ทั่วไป (6 คน)	3,090.00	
แผนกโรงงาน		
- หัวหน้าโรงงาน	4,180.00	
- เจ้าหน้าที่คุมเครื่องจักร	3,090.00	
- เจ้าหน้าที่โรงงาน (10 คน)	3,090.00	

ตารางที่ 26 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แผนกอาหารสัตว์		
- หัวหน้าฝ่ายส่งเสริม	3,090.00	
- เจ้าหน้าที่ทั่วไป (2 คน)	2,200.00	
- คนงานไม่ได้บรรจุ (5 คน)	1,800.00	
ค่าจ้างเฉลี่ย (บาท)	3,018.75	
6. สวัสดิการเฉลี่ย (บาท/ปี)	1,500.00	
- เจ้าหน้าที่การเงิน	4,180.00	
- เจ้าหน้าที่บัญชี	3,090.00	
- เจ้าหน้าที่ทั่วไป เช่น คนขับรถสำนักงาน ภารโรง เลขา พนักงานชาย หัวหน้าโครงการ	4,180.00	
- เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องจักร	3,090.00	
- เจ้าหน้าที่โรงงาน	3,090.00	
- หัวหน้าฝ่ายส่งเสริม	4,180.00	
- หัวหน้าอาหารสัตว์	3,090.00	
- เจ้าหน้าที่ทั่วไป เช่น พนักงานชาย คนงาน ไม่ได้บรรจุ	1,800.00	
ดังนั้นค่าจ้างเฉลี่ยคนละ	3,018.75	

3. ฝ่ายจัดการ ได้แก่ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์แสดงถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน อัตราค่าจ้าง และสวัสดิการ ดังแสดงในตารางที่ 26

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า จากแบบสอบถามผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ จำนวน 32 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย 27 คน คิดเป็นร้อยละ 84.38 เป็นหญิง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.62 มีอายุเฉลี่ย 27 ปี มีระดับการศึกษาชั้น ม.1-ม.3 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ชั้น ปวช.-ปวส. จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 59.38 ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.37 มีระยะเวลาการทำงานกับสหกรณ์เฉลี่ย 5 ปี ได้รับอัตราค่าจ้าง ดังนี้ ผู้จัดการเดือนละ 8,860.00 บาท และได้รับสวัสดิการเฉลี่ยคนละ 1,500.00 บาทต่อปี (สวัสดิการเช่น ไฟไหม้, อุบัติเหตุรถชน ช่วยเหลืองานศพ)

3.2 ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังแสดงในตารางที่ 27

จากผลการตอบแบบสอบถามของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ที่เกี่ยวกับแผนบุคคล แผนการผลิต แผนกการจำหน่าย ผลปรากฏดังนี้

1. แผนบุคคล สหกรณ์ไม่มีการวางแผนกำลังคนร้อยละ 43.75 จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 14 คน การคัดเลือกพนักงานยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอร้อยละ 12.50 จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 4 คน และสภาพการจ้างไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ร้อยละ 43.75 จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 14 คน

2. แผนการผลิต สหกรณ์มีเครื่องจักรที่มีกำลังการผลิตจำกัด ร้อยละ 53.12 จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 17 คน และสหกรณ์มีเครื่องบรรจุที่ไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 46.88 จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 15 คน

3. แผนกการจำหน่าย คุณภาพสินค้าของสหกรณ์ไม่ดีเท่าที่ควร ร้อยละ 56.25
จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 18 คนและสหกรณ์ไม่มีงบประมาณในการ
โฆษณา ร้อยละ 43.75 จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 17 คน

**ตารางที่ 27 แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากรของ
สหกรณ์**

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แผนกบุคคล		
- ไม่มีการวางแผนกำลังคน	14	43.75
- การคัดเลือกพนักงานไม่มีประสิทธิภาพ	4	12.50
- อัตราการจ้างไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	14	43.75
2. แผนกการผลิต		
- ประสิทธิภาพของเครื่องผลิตมีกำลังการผลิตจำกัด	17	53.12
- เครื่องบรรจุไม่ได้มาตรฐาน	15	46.88
3. แผนกการจำหน่าย		
- คุณภาพสินค้าไม่ดีเท่าที่ควร	18	56.25
- ไม่มีงบประมาณในการโฆษณา	14	43.75

4. ฝ่ายผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์และจากผลของรายงานการ
ตรวจสอบบัญชีประจำปี 2528-2532 จากผู้ตรวจสอบบัญชี ปรากฏผลดังนี้คือ

1. การรับพนักงานบัญชีไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่คือไม่มีความรู้ทางด้านบัญชี ทำให้งานล่าช้า
2. การเร่งรัดหนี้สิน ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ คือไม่มีพนักงานเร่งรัดหนี้สินโดยตรง
3. การปิดบัญชีไม่เรียบร้อยตามกำหนด ทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารล่าช้า ไม่ทันการณ์
4. การบริหารงาน ไม่มีแผนการจัดทำงบประมาณไว้ล่วงหน้า
5. พนักงานการเงินกับพนักงานบัญชีทำงานไม่ประสานงานกันทางด้านเอกสาร

ผลการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด

การดำเนินงานของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด ปีทางบัญชี 2528-2532 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ เนื่องจากสหกรณ์มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. แผนบุคคล ในการบริหารงานสหกรณ์ คณะกรรมการจะจัดจ้างผู้จัดการเข้ามาบริหารงาน และจัดจ้างเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ แต่เท่าที่ผ่านมาสหกรณ์ไม่ได้วางแผนไว้ว่าในปีนี้จะรับพนักงานเพิ่มกี่คนถ้าหากกิจการขยายใหญ่ขึ้น การรับสมัครจะใช้ระบบเครือข่ายหรือคนรู้จักของคณะกรรมการ โดยไม่ได้คำนึงถึงความสามารถซึ่งทำให้งานออกมาล่าช้า อัตราการจ้างจะต่ำกว่าวุฒิ เนื่องจากว่าสหกรณ์มีทุนจำนวนน้อยจะจ่ายอัตราค่าจ้างสูงแบบบริษัทไม่ได้ ดังนั้นการทำงานของเจ้าหน้าที่จึงมีการลาออก ถ้าหากที่อื่นให้อัตราค่าจ้างที่สูงกว่า การเลื่อนตำแหน่งของเจ้าหน้าที่สหกรณ์จะช้ามาก บางคนไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง ถ้าหากตำแหน่งใดว่างลงจะรับเข้ามาใหม่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหารที่ควรจะพิจารณาถึงผลตอบแทนที่สหกรณ์จะได้รับเพราะการทำงานร่วมกันปัญหาที่สำคัญคือแรงงานหรือ

คนถึงร้อยละ 85 (จินตนา พรหมเสนา, 2531) และสภาพการจ้างไม่เหมาะสมกับสภาพการณในปัจจุบัน

2. แผนการผลิต การผลิตผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ ผลิตได้ไม่เต็มที่เนื่องจากสหกรณ์มีโรงงานที่ได้มาตรฐาน อายุการใช้งานของเครื่องจักรนาน เครื่องจักรมีกำลังการผลิตจำกัด สหกรณ์ไม่มีห้องเย็นสำหรับเก็บผลิตภัณฑ์ ทำให้มีเปอร์เซ็นต์การสูญเสียค่อนข้างสูง ดังนั้นสหกรณ์จะต้องมีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับน้ำวมดินที่รับเข้ามา

3. แผนจำหน่าย การจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมของสหกรณ์ไม่เป็นที่แพร่หลาย เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้ทำการโฆษณา

4. การทำงานในแต่ละแผนกไม่ประสานงานกันทำให้งานเกิดความล่าช้า

5. แผนการเงินและบัญชี สหกรณ์รับพนักงานเข้ามาทำงานโดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้เกี่ยวกับด้านการเงินและบัญชี ทำให้พนักงานทำบัญชีไม่เป็น เกิดความล่าช้าในการลงบัญชี ทำให้การปิดบัญชีสิ้นปีไม่ทันตามกำหนดที่ผู้ตรวจสอบบัญชีจะเข้ามาตรวจสอบบัญชี การจ่ายเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ สหกรณ์ไม่ได้จัดระบบการจ่ายเงินที่แน่นอน จึงทำให้เครดิตของสหกรณ์ไม่เป็นที่เชื่อถือของเจ้าหนี้

ถ้าหากสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีความประสงค์เพื่อจะให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ที่ดีควรมีปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ต้องมีการวางแผนและในการวางแผนนั้นต้อง
 - 1.1 แผนนั้นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ได้
 - 1.2 ต้องมีการติดตามผลงาน
 - 1.3 การบริการตอบสนองความต้องการของสมาชิก
 - 1.4 รับสมาชิกซึ่งมีลักษณะนิสัยดี
2. กฎหมายหรือข้อบังคับต้องอำนวยความสะดวกแก่สหกรณ์

3. สมาชิกเจ้าหน้าที่คณะกรรมการสหกรณ์ต้อง
 - เข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์
 - เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตน
 - สนใจและอุทิศตนสหกรณ์ด้วยความภักดี
4. การได้คนดีมีความรู้ และความสามารถบริหารงานสหกรณ์
5. การควบคุมตรวจตราสหกรณ์ต้องรัดกุมเพียงพอ
6. มีทุนดำเนินงานเพียงพอ
7. มีผู้นำในทางสหกรณ์ดี
8. มีขนาดธุรกิจเพียงพอ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

(SUMMARY IMPLICATION AND RECOMMENDATION)

สรุปผลการศึกษา

(Summary)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์
โคนมเชียงใหม่ จำกัด โดยเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์จำนวน 248 คน มีวัตถุประสงค์
เพื่อต้องการทราบผลการดำเนินงานประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ และเพื่อทราบ
แนวโน้มของฐานะการเงิน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่ง
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แยกออกเป็นสองส่วนคือปัจจัยทาง เศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม

สมมติฐาน

การดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พิจารณาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ
กิจและสังคมของฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ ฝ่ายผู้ตรวจสอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
แต่อยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ เนื่องมาจากสหกรณ์ยังขาดการวางแผนในการบริหารงานที่ดี

ผลการศึกษา

1. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2528-2532 พอสรุป
ได้ว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในปี 2528 มีผลขาดทุนสุทธิ 74,582.60 บาท เนื่อง
จากสหกรณ์มีรายได้จากธุรกิจลดลงและต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั่วไป

การดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2529 มีผลกำไรสุทธิ 361,824.62 บาท เนื่อง
จากปีนี้สหกรณ์เพิ่มปริมาณธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์นมสูงขึ้นจากปีก่อนมาก

การดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2530 มีผลกำไรสุทธิ 966,539.44 บาท เนื่องจากสหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจด้านการขายนมและผลิตภัณฑ์นม สหกรณ์ได้รวบรวมนมดิบจากสมาชิกมาแปรรูปจำหน่ายเป็นปริมาณเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อน

การดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2531 มีผลกำไรสุทธิ 1,621,304.03 บาท เนื่องจากในระหว่างปีสหกรณ์ได้จำหน่ายสินทรัพย์ถาวร ได้แก่ที่ดิน

การดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2532 ผลขาดทุนสุทธิ 411,734.73 เนื่องจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายสูงและนำทุนการดำเนินงานไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ที่ดิน 480,000.00 บาท เครื่องจักรและอุปกรณ์ 438,729.70 บาท ยานพาหนะ 388,932.03 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,307,661.73 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ผู้ศึกษาได้แยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ธุรกิจที่ฝ่ายบริหารดำเนินงานและธุรกิจที่สมาชิกเป็นผู้ทำกับสหกรณ์

2.1 ธุรกิจที่ฝ่ายบริหารดำเนินงานมีเครื่องมือที่ใช้วัดผลงานของฝ่ายบริหาร ดังนี้

1. ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ก่อให้เกิดรายได้หรือกำไรจากการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดคืออัตราร้อยละของกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายสุทธิ อยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ -2.37 ถึง 5.96 แสดงให้เห็นว่ากิจการสามารถทำกำไรได้ในบางปี แต่ในปี 2528 และ 2532 สหกรณ์มีผลขาดทุนอันเนื่องมาจากสหกรณ์ได้นำทุนดำเนินงานไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร คือที่ดิน เครื่องจักร ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร และอัตราผลตอบแทนการใช้สินทรัพย์ อยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ -4.64 ถึง 22.70 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้นำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นที่พอใจ

2. ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการชำระหนี้สินระยะสั้น โดยมีตัวชี้ที่ใช้วัดคืออัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนอยู่ในช่วงระหว่าง 0.28 ถึง 0.64 แสดงให้เห็นว่าธุรกิจของสหกรณ์ได้แปรสภาพสินทรัพย์หมุนเวียนมาเป็นเงินสดได้พอใช้ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนอยู่ในช่วงระหว่าง 0.22 ถึง 0.57 เท่า แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนได้พอใช้

3. ความสามารถหรือประสิทธิภาพของฝ่ายบริหารในการชำระหนี้สินระยะยาว โดยมีตัวชี้ที่ใช้วัดคือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมอยู่ในช่วงระหว่าง 0.97 ถึง 2.16 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยอยู่ในช่วงระหว่าง -3.41 ถึง 60.13 เท่า แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยในเฉพาะปีที่มีกำไรแต่ปี 2528 และ 2532 ไม่ได้จ่ายดอกเบี้ยเนื่องจากมีผลขาดทุน

4. ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้ และควบคุมทรัพย์สินในการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้ที่ใช้วัดคืออัตราส่วนต้นทุนขายต่อสินค้าคงเหลือเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 10.14 ถึง 77.51 ครั้งต่อปี แสดงให้เห็นว่าฝ่ายบริหารมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับสินค้าอยู่ในเกณฑ์ดี อัตรายอดขายเฉลี่ยต่อลูกหนี้การค้าเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 3.21 ถึง 19.99 รอบต่อปี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับลูกหนี้ที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ อัตรายอดขายสุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 1.32 ถึง 5.61 รอบต่อปี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการดำเนินธุรกิจ

5. ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการหาสินค้ามาตอบสนองความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ โดยมีตัวชี้ที่ใช้วัดคืออัตราส่วนของมูลค่าสินค้าที่ขายให้สมาชิกต่อจำนวนสมาชิกอยู่ในช่วงระหว่าง 10,286.75 ถึง 62,975.66 บาทต่อคน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการจัดซื้อสินค้าที่สมาชิกต้องการอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

6. ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกสหกรณ์ โดยมีตัวชี้วัดที่ใช้วัดคืออัตราส่วนมูลค่าผลผลิตที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิกต่อจำนวนสมาชิกอยู่ในช่วงระหว่าง 158.39 ถึง 28,880.23 บาทต่อคน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการรวบรวมน้ำนมดิบจากสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

2.2 ธุรกิจที่ฝ่ายสมาชิกทำกับสหกรณ์

2.2.1 ผู้ศึกษาได้สอบถามและสัมภาษณ์เพื่อสรุปได้ว่า ร้อยละ 97.00 ยินดีที่จะให้สหกรณ์หักเงินสะสมในอัตราร้อยละ 1 เพราะไม่ทำให้สมาชิกเดือดร้อนมากจนเกินไปในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

2.2.2 การซื้อสินค้าจากสหกรณ์เช่น อาหาร โคนม ยา ปุ๋ย อุปกรณ์ การเลี้ยง โคนม สมาชิกในอัตราร้อยละ 82.30 จะซื้อสินค้าจากสหกรณ์เนื่องจากรู้ว่าเป็นการซื้อเงินเชื่อต่อหนึ่งเดือน

2.2.3 การขายน้ำนมดิบให้กับสหกรณ์ สหกรณ์กำหนดราคารับซื้อ 7.50 บาทต่อกิโลกรัม สมาชิกในอัตราร้อยละ 50.00 พอใจในราคานี้ เพราะสมาชิกคิดว่าเป็นราคายุติธรรม

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งได้มาจากการสอบถามและสัมภาษณ์จากฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิก ฝ่ายจัดการ และจากผู้ตรวจสอบบัญชี สรุปได้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีทางบัญชี 2528-2532 สรุปได้ว่า

3.1 ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายคณะกรรมการ

คณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์มี 11 คน ได้มีการผลัดเปลี่ยนกันมาทำงานให้กับสหกรณ์ เช่น การเซ็นต์เช็ค การเซ็นต์สัญญาต่าง ๆ การตรวจสอบบัญชี เมื่อมีข้อสงสัยและคณะกรรมการจะมีการประชุมเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อปรึกษางานของสหกรณ์ร่วมกับผู้จัดการ การดำเนินงานของสหกรณ์ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการ แต่สหกรณ์มีปัญหาในแผนกส่งเสริมและบริการคือสหกรณ์ไม่มีการวางแผน ในด้านการบริการให้แก่สมาชิก แผนกการผลิต สหกรณ์มีโรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน เครื่องจักรทำงานได้ไม่เต็มที่ เพราะอายุการใช้งานนานแล้ว ทางด้านการโฆษณาสหกรณ์ไม่ได้ทำการโฆษณาและแผนกบุคคลสหกรณ์ไม่ได้คำนึงถึงหลักการจัดคนให้ตรงกับงาน

3.2 ฝ่ายสมาชิก

สมาชิกของสหกรณ์มีทั้งสิ้น 680 คน สมาชิกมีความเข้าใจในหลักและวิธีการของสหกรณ์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เมื่อมีปัญหาจะเข้าพบประธานกลุ่มเป็นคนแรก ทำให้การทำงานระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สมาชิกได้มอบความไว้วางใจให้กับคณะกรรมการและผู้จัดการในการบริหารงานของสหกรณ์ตลอดมา เพราะสมาชิกถือว่าการบริหารงานของสหกรณ์จะประสบความสำเร็จได้นั้นอยู่ที่ผู้จัดการและคณะกรรมการดำเนินงานสมาชิกเห็นว่าผู้จัดการสมควรที่มาจาก การสอบคัดเลือกดีกว่าที่จะให้คณะกรรมการมาทำหน้าที่ผู้จัดการ การส่งข่าวสารของสหกรณ์ส่วนมากสมาชิกได้รับจากประธานกลุ่ม และการมาติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์ สมาชิกได้รับการบริการอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

3.3 ฝ่ายจัดการ

ฝ่ายจัดการได้แก่ผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์ การบริหารงานของสหกรณ์ผู้จัดการจะรับนโยบายมาจากคณะกรรมการแต่ไม่ได้วางแผนงาน โดยเฉพาะเรื่องการวาง

แผนกำลังคน การคัดเลือกคนงานยังไม่เหมาะสม และอัตราการจ้างไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

3.4 ฝ่ายผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์มาจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ จังหวัด เชียงใหม่ ได้เข้าตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ ปรากฏว่าบัญชีของสหกรณ์ไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้การเข้าตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์มีปัญหาซึ่ง ไม่สามารถรายงานผลการดำเนินงานให้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ตามกำหนดเวลา

การใช้จ่ายเงินของสหกรณ์ไม่ได้จัดทำงบประมาณไว้ล่วงหน้า ดังนั้นการจ่ายเงินจึงไม่มีระบบ สหกรณ์ควรจะมีมาตรการในการควบคุมค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการขายและการผลิต

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์พอสรุปได้ว่า

1. แผนบุคคล

- 1.1 สหกรณ์ไม่มีการวางแผนกำลังคน
- 1.2 การจัดจ้างพนักงานของสหกรณ์ ไม่ได้เลือกสรรบุคคลให้ตรงกับงาน
- 1.3 อัตราค่าจ้างไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน
- 1.4 ไม่มีการพัฒนาในด้านการเลื่อนตำแหน่ง

2. แผนการผลิต

- 2.1 สหกรณ์มีโรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน
- 2.2 เครื่องจักรทำงานได้ไม่เต็มที่เนื่องจากมีอายุการใช้งานมาก
- 2.3 สหกรณ์ไม่มีห้องเย็นสำหรับเก็บผลิตภัณฑ์นม

3. แผนจำหน่าย
 - 3.1 สหกรณ์ขาดการโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นม
 3. เปอร์เซนต์ของการสูญเสียมีมาก
4. แผนการเงินและบัญชี
 - 4.1 พนักงานไม่มีความรู้ความสามารถทางด้านการเงินและบัญชี
 - 4.2 การทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน
 - 4.3 การปิดบัญชีสิ้นปีเกิดความล่าช้า
 - 4.4 การจ่ายเงินไม่เป็นระบบคือไม่ได้ทำงบประมาณไว้ล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

1. การจัดสรรบุคลากร สหกรณ์ต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดหลักการจัดคนให้ตรงกับงาน เพื่อผลงานจะมีประสิทธิภาพ
2. การผลิตผลิตภัณฑ์นมของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์ขาดแคลนเงินทุน ดังนั้นควรลดปริมาณการผลิตลงตามความสามารถการใช้งานของเครื่องจักร และหาช่องทางจำหน่ายน้ำมันดิบให้กับบริษัท เช่น บริษัทนมตรามะลิ ฯลฯ
3. เนื่องจากสหกรณ์ปิดบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน การจ่ายเงินไม่เป็นระบบ ดังนั้นสหกรณ์ควรจัดจ้างผู้ตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์เพื่อทำการตรวจเช็คทางด้านการเงินและวิธีการลงบัญชีให้ถูกต้องกับบัญชีสหกรณ์ สหกรณ์ควรจัดทำแผนงานและงบประมาณไว้ล่วงหน้า จะช่วยให้งานของสหกรณ์มีสภาพคล่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะอื่น

1. การเยี่ยมชมเขียนสมาชิกสหกรณ์ โดยฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการผลัดเปลี่ยนกันไปเยี่ยมบ้านสมาชิก เพื่อดูความเป็นอยู่ของสมาชิกตลอดจนทำให้สมาชิกมีความอบอุ่น และเมื่อสมาชิกมีปัญหาหรือข้อสงสัยใดสามารถสอบถามได้ทันที

2. การส่งข้อมูลข่าวสาร สหกรณ์ควรจัดส่งข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกทราบ โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและเป็นข่าวสารที่ทันสมัย

3. การบริการ สหกรณ์ควรจัดหาสินค้าทางด้านอุปโภคและบริโภคมาจำหน่ายให้กับสมาชิกเพื่อเป็นการบริการที่ครบวงจร

4. การบริหารงานของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานควรกำหนดนโยบายอย่างแน่ชัด เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ และฝ่ายจัดการต้องมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการทำแผนการไว้งบประมาณล่วงหน้าเพื่อการดำเนินงานจะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การเก็บข้อมูล สหกรณ์ควรมีระบบการเก็บเอกสารอย่างถูกวิธีและทันสมัย โดยนำเอาระบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อสะดวกในการค้นหาและมีความรวดเร็วในการทำงาน

6. การศึกษาอบรมบุคลากร สมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน สหกรณ์ควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยการส่งบุคคลดังกล่าวเข้ารับการอบรมเพื่อจะได้นำเอาความรู้ทางด้านวิชาการมาพัฒนางานของสหกรณ์

7. การปลูกฝังคุณธรรม สหกรณ์ควรจัดให้สมาชิก ลูกหลานสมาชิก พนักงานของสหกรณ์ เข้ารับการอบรมปีละครั้ง เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจและการครองตนร่วมกับผู้อื่นให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม

8. สหกรณ์ควรมีการติดต่อสื่อสารกับภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น เพื่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะได้เป็นที่รู้จักและแพร่หลาย

9. ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ ควรให้ความสนใจทางด้านการเงินและบัญชีเป็นพิเศษ เพราะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การควบคุมดูแลทางด้านการใช้เงินและหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งการทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน

10. สหกรณ์ควรมีการสำรวจความต้องการซื้อสินค้าจากสมาชิกก่อนที่จะมีการสั่งซื้อสินค้ามาจำหน่าย

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2530. "แนวทางพัฒนาสหกรณ์โคนม". วารสารเกษตรอุตสาหกรรม, 2 (กุมภาพันธ์, 2530) : 50.

กองวิชาการและแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2527. อัตราส่วนมาตรฐาน. เอกสารทางวิชาการ. (อัตรสำเนา).

กฤษฎา ภักดี. 2532. การตรวจสอบกิจการกับการบริหารงานสหกรณ์. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

จินดา พรหมเสนา. 2531. ธุรกิจอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศรีสง่าวิชาการ จำกัด.

จินตนา มัทธานวัฒน์. 2527. การศึกษาดำเนินงานขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, ภาควิชาพาณิชย์ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โชคชัย ช่วยณรงค์. 2533. "ปัญหาสหกรณ์โคนมในไทย" วารสารโคบาล. 2 (สิงหาคม, 2533) : 52.

ไชยยันต์ วรกุล. 2522. การสำรวจปัญหาการเลี้ยง โคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดวงมณี โกมารทัต. 2528. ภารกิจและปัญหาสหกรณ์เพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวิล เลิศประเสริฐ. 2520. สหกรณ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์
และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)

ทวี อุปษฌาย์. 2534. การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคมมูนิตี
เชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2531. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ทิพย์ ทิพย์ชัยเมธา. 2527. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 1. กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์
การพิมพ์.

นำชัย ทนุผล. 2531. การฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับโคมมูนิตี.
เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, คณะธุรกิจการเกษตร, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

บุญมี กองสมบัติ. 2526. การศึกษาสภาพการเลี้ยง โคมมูนิตีของสมาชิกสหกรณ์โคมมูนิตี
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพมหานคร :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พยอม วงสารศรี. 2532. องค์การและการจัดการ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

เพชร ชุมทรัพย์. 2532. หลักการบริหารการเงิน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2534. วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528. ธนากิจและบัญชีสหกรณ์เพื่อการจัดการ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยรรยง สิทธิชัย. 2534. การบริหารสหกรณ์. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. (อัดสำเนา)

โรสิต สมितिสวัสดิ์. 2531. "โคนม-โคเนื้อ : ความหวังใหม่ของเกษตรกร". จุลสารธนาคารกรุงเทพ, 3 (สิงหาคม, 2531) : 4.

ฉวี สายประเสริฐ. 2533. "การจัดตั้งและดำเนินงานสหกรณ์". (เอกสารประกอบการสอน).

สนทนา สุวรรณนิตย์. 2531. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, คณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สมเกียรติ ทิมพัฒน์พงศ์. 2530. "ประวัติการพัฒนาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย". วารสารแก่นเกษตร, 15 (ธันวาคม, 2530) : 241.

สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2517. รายงานการสัมมนาการส่งเสริมอุตสาหกรรมโคนม. กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด. 2528-2532 รายงานกิจการประจำปี 2528 - 2532.
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. (อัดสำเนา)

_____ . 2517. ข้อบังคับสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด. (อัดสำเนา)

สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่. รายงานการสอบบัญชีสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด 2528-2532. (อัดสำเนา).

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย. 2533. สหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2533.

หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสพระราชทานรางวัลสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2533 : โรงพิมพ์บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด.

สุภาพร (ทะยะมิน) พรณา. 2531. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.

สุรัตน์ เตชอภิชาติ. 2531. สหกรณ์ไม้โต. วารสารสัตว์เศรษฐกิจ : วัวควาย, 6 (พฤษภาคม, 2531) : 52.

สุวิทย์ กาญจนโรจน์. 2534. การวิเคราะห์การระดมเงินทุนและการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครราชสีมา. เชียงใหม่ : วิทยาลัยปริญาโท, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2534. บรรณาธิการแถลง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. 2534. "การทำบัญชีฟาร์ม". วารสาร-วัวควาย, 4 (กรกฎาคม, 2534) : 75.

โอบาส เจริญศักดิ์. 2526. กฎหมายเกี่ยวกับสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.

อาบ นคะจัด. 2533. แนวคิด หลักการ และวิธปฏิบัติของสหกรณ์. (อัดสำเนา). ภาค
วิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์, คณะธุรกิจการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการ
เกษตรแม่โจ้.

Dick Carson. Modern Management : Principles and Practices.
(California : Organization for Economic Cooperation and
Development), P.18. อ้างโดย ถวิล เลิศประเสริฐ. 2520. สหกรณ์
เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย-
เกษตรศาสตร์.

NagtaLon, J.A. 1983. The Agricultural Education Curriculum and
the Quality of Graduates of Selected Agricultural Colleges
and Universities in the Philippines. A Dissertation
Proposal. Department of Agricultural, college of Agriculture,
UPLB. (Mimeographed). in chua, L:A. 1984. A Guide in
Preparing a Research Proposal. Department of Agrcultural
Education. College of Agriculture, University of the
Philippines at Los Banos, College, Laguna.

Yamane, Taro. 1973. Statistics : An Introductory Analysis : Third
Edition. Tokyo : Harper International Edition.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม (ฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

1. เพศ 1. ชาย
 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
 1. ม.1-ม.3
 2. ปวช.-ปวส.
 3. ปริญญาตรี
4. ท่านทำงานกับสหกรณ์.....ปี
5. ท่านได้รับค่าจ้าง.....บาท/เดือน
6. ท่านได้รับสวัสดิการ.....บาท/ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

1. ปัญหาของแผนบุคคลที่ท่านเห็นว่าสหกรณ์มีปัญหาในด้านใด
 1. ไม่มีการวางแผนกำลังคน
 2. ไม่มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงาน
 3. สภาพการจ้างงานไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
 4. บรรยากาศในการทำงานยังไม่ดีพอ
 5. อื่น ๆ (ระบุ)

2. ปัญหาของแผนการผลิต ท่านเห็นว่าสหกรณ์มีปัญหาในด้านใด

1. ประสิทธิภาพของเครื่องผลิตมีจำกัด เนื่องจากเป็นเครื่องเก่า
2. เครื่องบรรจุไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากเป็นเครื่องเก่าต้องซ่อมบ่อยครั้ง
3. การเก็บรักษา ผลิตภัณฑ์ทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีห้องเย็น
4. ต้นทุนการผลิตสูง
5. อื่น ๆ (ระบุ)

3. ปัญหาของแผนการจำหน่าย ท่านเห็นว่าสหกรณ์มีปัญหาในด้านใด

1. คุณภาพสินค้าไม่ดีเท่าที่ควร
2. ต้นทุนการผลิตสูงกว่าสินค้าประเภทเดียวกันแต่จำเป็นต้องขายในราคาเท่ากับคู่แข่งชั้น
3. ไม่มีงบประมาณในการโฆษณา
4. อื่น ๆ (ระบุ)

4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม (ฝ่ายสมาชิกของสหกรณ์)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

1. เพศ 1. ชาย
 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
 1. ป.1-ป.4
 2. ป.5-ป.7
 3. ม.1-ม.3
 4. ม.4-ม.6
 5. ปวส.-ปริญญาตรี
4. ระยะเวลาการเข้ามาเป็นสมาชิก.....ปี
5. ทำหน้าที่ดินที่อยู่อาศัย.....งาน
6. รายได้จากการขายน้ำมันดิบ.....บาท/เดือน
7. ค่าใช้จ่ายค่าอาหาร โคนม.....บาท/เดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

1. บุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารงานของสหกรณ์คือ
 1. สมาชิก
 2. พนักงานและเจ้าหน้าที่
 3. คณะกรรมการดำเนินงาน
 4. ผู้จัดการ
 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

2. ในเรื่องเกี่ยวกับผู้จัดการ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
 1. ควรให้คณะกรรมการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ผู้จัดการ
 2. ควรเป็นบุคคลที่สหกรณ์จัดจ้างมา
 3. อื่น ๆ (ระบุ)

3. ท่านเห็นว่าผู้จัดการสหกรณ์มีความสามารถในการจัดการในธุรกิจของสหกรณ์ได้ผลเป็นอย่างไร
 1. ดี เพราะ.....
 2. ไม่ดี เพราะ.....

4. ท่านได้รับข่าวสารข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์จากใครมากที่สุด
 1. เอกสารและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
 2. ประธานกลุ่ม
 3. เอกสารและเจ้าหน้าที่ของทางราชการ
 4. ไม่เคยได้รับเลย

5. ท่านได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
 1. ดี เพราะ.....
 2. ไม่ดี เพราะ.....

6. ท่านซื้อสินค้าจากสหกรณ์ เพราะ

- 1. ราคาถูก
- 2. มีให้เลือกจำนวนมาก
- 3. ได้รับเงินเฉลี่ยคืน
- 4. ซื้อเป็นเงินเชื่อ
- 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ท่านคิดว่าสหกรณ์ควรจัดซื้อสินค้าชนิดใดมาจำหน่าย

- 1. อาคาร โคนม
- 2. อุปกรณ์การเลี้ยง โคนม
- 3. สินค้าที่จำเป็นในครัวเรือน
- 4. อื่น ๆ (ระบุ)

8. ท่านพอใจราคาน้ำมันดิบที่สหกรณ์รับซื้อ

- 1. พอใจ เพราะ.....
- 2. ไม่พอใจ เพราะ.....

9. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม (ฝ่ายคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการดำเนินงาน

1. เพศ 1. ชาย
 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
 1. ชั้น ป.1-ป.4
 2. ชั้น ป.5-ป.7
 3. ชั้น ม.1-ม.3
4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก.....ปี
5. จำนวนครั้งที่ เป็นกรรมการ.....ครั้ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานที่มีต่อการดำเนินงานของ
สหกรณ์

1. ท่านคิดว่าแผนงานใดที่มีปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์

1. แผนบุคคล
2. แผนส่งเสริมและบริหาร
3. แผนการผลิต
4. แผนการจำหน่าย
5. แผนบัญชีและการเงิน
6. อื่น ๆ ระบุ

2. ปัญหาของข้อที่ท่านตอบเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายละเอียดข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์โคกมณีเชียงใหม่ จำกัด

ปี 2528-2532

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2528-2529

	หน่วย : บาท	
	<u>ปี 2529 (บาท)</u>	<u>ปี 2528 (บาท)</u>
ขาย/บริการ	6,066,920.47	3,137,459.19
<u>หัก ต้นทุนขาย/บริการ</u>	<u>5,055,677.09</u>	<u>2,629,590.43</u>
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	1,011,243.38	507,868.76
<u>บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ</u>	<u>288,588.77</u>	<u>265,064.56</u>
	1,299,832.15	772,933.32
<u>หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ</u>	<u>464,534.97</u>	<u>273,291.11</u>
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	835,297.18	499,642.21
<u>บวก รายได้อื่น</u>	<u>113,550.32</u>	<u>16,160.13</u>
รวม	948,847.50	515,802.34
<u>หัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั่วไป</u>	<u>587,022.88</u>	<u>590,384.94</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	<u>361,824.62</u>	<u>(74,582.60)</u>

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2530-2531

	หน่วย : บาท	
	ปี 2531 (บาท)	ปี 2530 (บาท)
ขาย/บริการ	37,659,446.36	26,521,976.29
หัก ต้นทุนขาย/บริการ	37,413,673.26	23,928,547.49
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	245,773.10	2,593,428.80
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ	828,969.24	332,079.20
	1,074,742.34	2,925,508.00
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	885,338.90	1,324,047.70
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	189,403.44	1,601,460.30
บวก รายได้อื่น	2,449,405.18	84,701.09
รวม	2,638,808.62	1,686,161.39
หัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั่วไป	1,017,504.59	695,511.95
กำไร (ขาดทุน) ในการดำเนินงานก่อนรายการพิเศษ	1,621,304.03	990,649.44
รายการพิเศษ		
- ข้อผิดพลาดทางบัญชีปีก่อน		24,110.00
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี		966,539.44

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2532

	หน่วย : บาท
	ปี 2532 (บาท)
ขาย/บริการ	38,138,002.73
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย/บริการ	<u>36,433,034.83</u>
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	1,704,967.90
<u>บวก</u> รายได้เฉพาะธุรกิจนม	<u>537,251.93</u>
	2,242,219.83
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	<u>1,787,852.13</u>
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	454,367.70
<u>บวก</u> รายได้อื่น	<u>274,719.24</u>
รวม	729,086.94
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	<u>1,140,821.67</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>(411,734.73)</u>

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
งบดุลเปรียบเทียบ
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2528-2529

สินทรัพย์	ปี 2529 (บาท)	ปี 2528 (บาท)
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	552,961.91	203,839.40
ลูกหนี้		
การค้า	1,604,280.59	1,002,972.12
เงินกู้	0.00	30,000.00
เงินยกยอกค่าผลิตภัณฑ์นม	206,425.95	223,971.68
อื่น ๆ	<u>105,945.63</u>	<u>123,402.63</u>
รวมลูกหนี้	1,916,652.17	1,380,346.43
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	<u>369,081.86</u>	<u>368,165.10</u>
ลูกหนี้สุทธิ	<u>1,547,570.31</u>	<u>1,012,181.33</u>
สินค้าคงเหลือ	368,442.40	333,358.95
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด	<u>0.00</u>	<u>2,468.20</u>
สินค้าคงเหลือสุทธิ	<u>368,442.40</u>	<u>330,890.75</u>
วัสดุคงเหลือ	117,470.60	9,579.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	<u>4,044.18</u>	<u>12,586.99</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>2,590,489.40</u>	<u>1,569,077.47</u>
สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ		
ที่ดิน	387,416.40	387,416.40
สิ่งปลูกสร้าง	265,275.64	221,894.69
เครื่องจักรและอุปกรณ์	191,205.40	131,813.93
ยานพาหนะ	13,960.33	49,321.64
เครื่องใช้สำนักงาน	<u>185,108.46</u>	<u>166,081.15</u>
รวมสินทรัพย์ถาวร	<u>1,042,966.23</u>	<u>956,527.81</u>

<u>สินทรัพย์อื่น</u>	<u>143,300.00</u>	<u>43,300.00</u>
รวมสินทรัพย์อื่น	<u>143,300.00</u>	<u>43,300.00</u>
รวมสินทรัพย์	<u>3,776,755.63</u>	<u>2,568,905.28</u>
<u>หนี้สินและทุนของสหกรณ์</u>		
<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม	240,766.82	112,885.39
เจ้าหนี้การค้า	2,587,610.36	2,254,629.56
ส่วนของหนี้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	1,367,000.00	1,367,000.00
เงินรับฝาก	771,461.71	588,264.02
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	10,000.00	10,000.00
ดอกเบี้ยทุนส่งเสริมฯ ค้างจ่าย	908,904.17	847,389.17
ค่าปรับผิดชำระตามสัญญาทุนส่งเสริมฯ ค้างจ่าย	333,652.78	302,895.28
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	<u>58,709.62</u>	<u>45,309.55</u>
รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>6,278,105.46</u>	<u>5,528,372.97</u>
<u>หนี้สินอื่น</u>		
เงินประกันเจ้าหนี้ที่	10,000.00	0.00
เงินสะสมเจ้าหนี้ที่	25,329.66	15,781.42
สำรองบำเหน็จเจ้าหนี้ที่	<u>32,520.00</u>	<u>15,650.00</u>
รวมหนี้สินอื่น	<u>67,849.66</u>	<u>31,431.42</u>
รวมหนี้สิน	<u>6,345,955.12</u>	<u>5,559,804.39</u>

ทุนของสหกรณ์

ทุนเรือนหุ้น มูลค่าหุ้นละ 100.00 บาท

หุ้นที่สหกรณ์ออก 1,606 หุ้น

หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว 160,600.00 135,800.00

หุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า 1,818.32 2,968.32

หัก หุ้นรับซื้อคืน 0.00 36,225.00

162,418.32 102,543.32

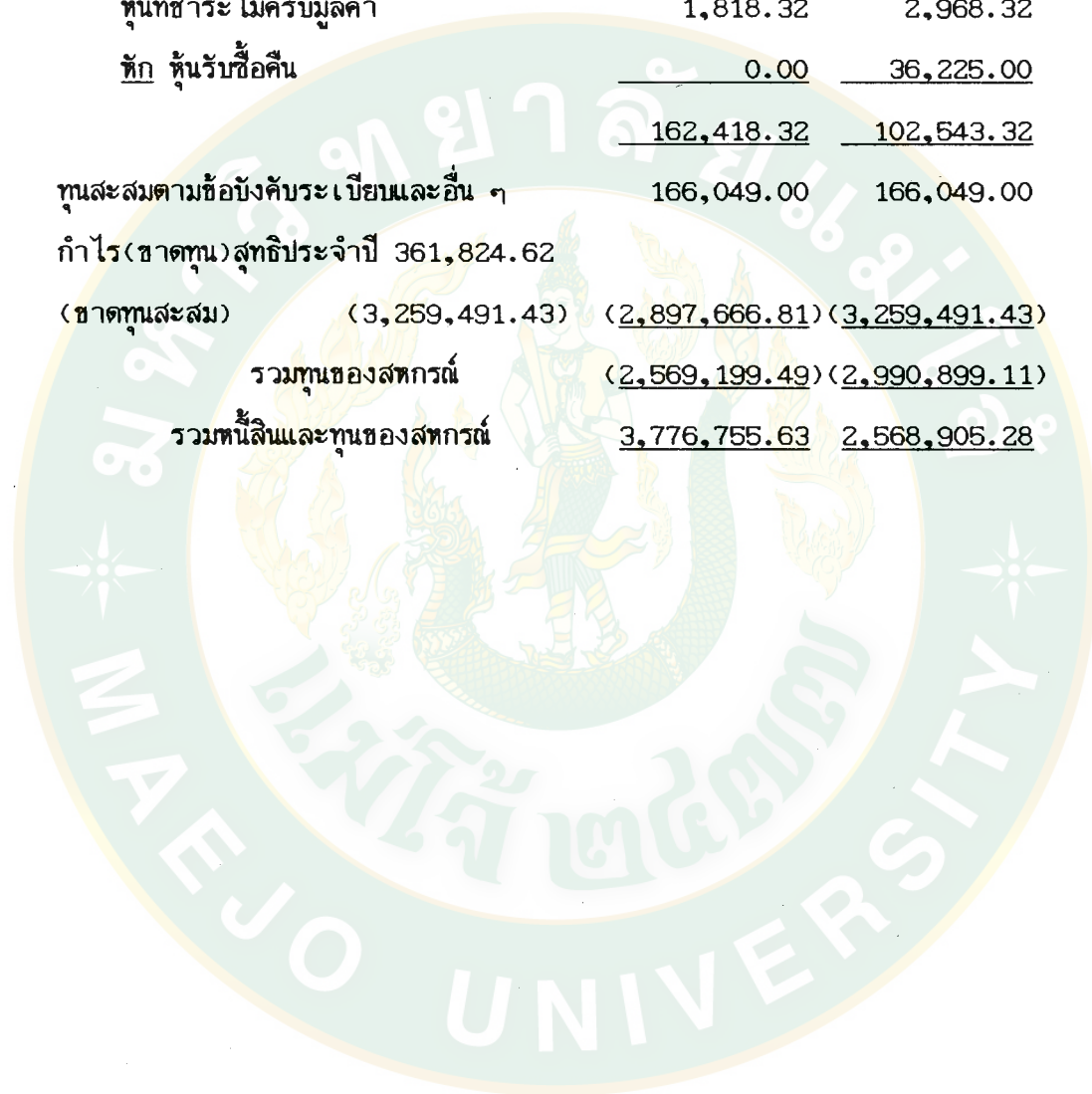
ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและอื่น ๆ 166,049.00 166,049.00

กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี 361,824.62

(ขาดทุนสะสม) (3,259,491.43) (2,897,666.81) (3,259,491.43)

รวมทุนของสหกรณ์ (2,569,199.49) (2,990,899.11)

รวมทุนสิ้นและทุนของสหกรณ์ 3,776,755.63 2,568,905.28

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
งบดุลเปรียบเทียบ
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2530-2531

สินทรัพย์	ปี 2531 (บาท)	ปี 2530 (บาท)
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	695,368.88	816,172.05
ลูกหนี้		
ค่าน้ำนมดิบ	1,145,084.40	0.00
การค้า	1,759,471.17	1,593,712.29
อื่น ๆ	434,231.79	370,522.80
รวมลูกหนี้	3,338,787.36	1,964,235.09
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	811,748.15	723,634.96
ลูกหนี้สุทธิ	2,527,039.21	1,240,600.13
สินค้าคงเหลือ	448,975.45	579,698.64
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด	0.00	3,474.04
สินค้าคงเหลือสุทธิ	448,975.45	576,224.60
วัสดุคงเหลือ	405,367.00	396,103.80
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	110,714.87	5,876.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	4,187,465.41	3,034,976.58
<u>สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ</u>		
ที่ดิน	1,392,585.00	387,416.40
สิ่งปลูกสร้าง	348,903.19	369,195.78
เครื่องจักรและอุปกรณ์	2,249,172.08	1,629,388.76
ยานพาหนะ	251,334.36	28,253.69
เครื่องมือใช้สำนักงาน	107,875.53	190,309.64
รวมสินทรัพย์ถาวร	4,349,870.16	2,604,564.27
<u>สินทรัพย์อื่น</u>	60,300.00	46,300.00
รวมสินทรัพย์	8,597,635.57	5,685,840.85

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สินหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	300,836.55	17,511.90
เจ้าหนี้การค้า	3,801,694.21	2,815,308.86
ส่วนของหนี้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	628,793.57	1,898,405.00

เงินรับฝาก	714,792.05	802,036.36
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	10,000.00	10,000.00
ดอกเบี้ยเงินกู้ค้างจ่าย	0.00	909,379.82
ค่าปรับเงินกู้ค้างจ่าย	0.00	333,596.75
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	915,496.82	0.00
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	170,961.29	339,043.35
รวมหนี้สินหมุนเวียน	6,542,574.49	7,125,282.04

หนี้สินระยะยาว

เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อทรัพย์สิน	111,664.00	19,695.00
เงินกู้ยืมระยะยาว	1,650,000.00	0.00
รวมหนี้สินระยะยาว	1,761,664.00	19,695.00

หนี้สินอื่น

	163,967.49	131,023.86
รวมหนี้สิน	8,468,205.98	7,276,000.90

ทุนของสหกรณ์

ทุนเรือนหุ้น มูลค่าหุ้นละ 100.00 บาท		
หุ้นที่สหกรณ์ออก 2,543 หุ้น		
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	254,300.00	173,200.00
หุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า	1,493.32	1,718.32
	255,793.32	174,918.32
ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น ๆ	162,599.00	166,049.00
กำไรสุทธิ	1,621,304.03	966,539.44
(ขาดทุนสะสม)	(1,910,266.76)	(2,897,666.81)
	(288,962.73)	(1,931,127.37)
รวมทุนของสหกรณ์	129,429.59	(1,590,160.05)
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	(8,597,635.57)	(5,685,840.85)

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532

<u>สินทรัพย์</u>	<u>ปี 2532 (บาท)</u>
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	466,508.88
ลูกหนี้	
ค่าน้ำนมดิบ	714,610.92
การค้า	1,672,675.95
อื่น ๆ	<u>443,622.31</u>
รวมลูกหนี้	2,830,909.18
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	<u>844,425.82</u>
ลูกหนี้สุทธิ	<u>1,986,483.36</u>
สินค้าคงเหลือ	491,127.97
วัสดุคงเหลือ	474,727.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	<u>52,830.57</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>3,471,677.78</u>
<u>สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ</u>	
ที่ดิน	1,872,585.00
สิ่งปลูกสร้าง	323,761.64
เครื่องจักรและอุปกรณ์	2,687,901.70
ยานพาหนะ	640,266.39
เครื่องใช้สำนักงาน	<u>98,803.51</u>
รวมสินทรัพย์ถาวร	<u>5,623,318.24</u>
<u>สินทรัพย์อื่น</u>	<u>60,300.00</u>
รวมสินทรัพย์	<u>9,155,296.02</u>

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สินหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	204,232.07
เจ้าหนี้การค้า	4,459,910.46
ส่วนของหนี้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	1,205,352.57
เงินรับฝาก	617,564.92
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	10,000.00
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	75,741.00
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	<u>436,318.68</u>
รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>7,009,119.70</u>

หนี้สินระยะยาว

เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	333,238.00
เงินกู้ยืมระยะยาว	<u>1,320,000.00</u>
รวมหนี้สินระยะยาว	<u>1,653,238.00</u>

หนี้สินอื่น

รวมหนี้สินอื่น	<u>237,788.46</u>
----------------	-------------------

ทุนของสหกรณ์

ทุนเรือนหุ้น มูลค่าหุ้นละ 100.00 บาท	
หุ้นที่สหกรณ์ออก 7,916 หุ้น	
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	791,600.00
หุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า	<u>1,648.32</u>
	<u>793,248.32</u>
ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและอื่น ๆ	162,599.00
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	(411,734.73)
(ขาดทุนสะสม)	<u>(288,962.73)</u>
รวมทุนของสหกรณ์	<u>255,149.86</u>
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	<u>9,155,296.02</u>

ภาคผนวก ค
ข้อบังคับสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ข้อบังคับ
สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

สมาชิก สมาชิกของสหกรณ์นี้ คือ

- (1) ผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์และเป็นผู้เป็นสมาชิกอยู่ก่อนวันถือใช้ข้อบังคับนี้
- (2) ผู้ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ

คุณสมบัติของสมาชิกผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้

- (1) เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยง โคนม บรรลุนิติภาวะและมีสัญชาติไทย
- (2) เป็นผู้ชื่อสัตย์ มีชื่อเสียงดี ชยันชันแข็ง ในการประกอบอาชีพและรู้จักประหยัด
- (3) ตั้งบ้านเรือนและเลี้ยง โคนมอยู่ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์
- (4) เลี้ยง โคนมจำนวนพอสมควรและมีรายได้จากผลิตภัณฑ์โคนมพอสมควร
- (5) ไม่เป็นคนทุพพลภาพ วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ
- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว
- (7) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากสหกรณ์ใด ๆ เว้นแต่พ้นกำหนด 2 ปี นับแต่วันที่

ถูกให้ออก

- (8) ไม่เป็นบุคคลที่มีบุคคลอื่น ในครอบครัวเดียวกัน เป็นสมาชิกอยู่ในสหกรณ์นี้
- (9) สมาชิกคนใดคนหนึ่ง ได้ลาออกจากสหกรณ์แล้ว ถ้าหากจะสมัครเข้าเป็นสมาชิก

ใหม่จะต้องพ้นกำหนดระยะเวลา 2 ปี จึงจะมีสิทธิ์ในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้

ผู้สมัครจะต้องเลือกสังกัดกลุ่มสมาชิกตามที่ตนอยู่ใกล้เคียง ทั้งนี้ให้ยื่นใบสมัครดังกล่าวในวาระแรกผ่านกลุ่มนั้น ๆ เพื่อสอบสวนพิจารณา หากปรากฏว่าผู้สมัครมีคุณสมบัติถูกต้องตามข้อ 4 และเข้าใจความในข้อบังคับของสหกรณ์โดยตลอด และที่ประชุมกลุ่มลงมติรับรอง โดยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสอง ในสามแห่งจำนวนผู้ที่เข้าประชุมแล้ว จึงเสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาอนุมัติรับเข้า เป็นสมาชิกสหกรณ์ในสังกัดกลุ่มนั้น ได้

ให้สหกรณ์แจ้ง เรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ ให้ประธานกลุ่มซึ่งเกี่ยวข้องเสนอที่ประชุมกลุ่มทราบโดยด่วน

อนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการเสนอเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ให้ที่ประชุมใหญ่
คราวถัดไปทราบ

การได้ยื่นสิทธิในฐานะสมาชิก สมาชิกต้องลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกทั้งชำระ
ค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ 20 บาท และชำระค่าหุ้นตามข้อ 21 (1) ให้เสร็จภายใน
เวลาที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด เมื่อได้ปฏิบัติดังนี้แล้วจึงจะได้สิทธิในฐานะสมาชิก

ค่าธรรมเนียมแรกเข้านี้ให้ถือเป็นรายได้ของสหกรณ์จะเรียกคืนไม่ได้

คุณ สหกรณ์อาจหาคุณเพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โดยวิธีดังต่อไปนี้

- (1) ออกหุ้น
- (2) รับฝากเงินจากสมาชิก
- (3) กู้ยืมเงินหรือเบิกเกินบัญชี
- (4) สะสมเงินสำรองและทุนอื่น ๆ
- (5) รับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้

หุ้น

การออกหุ้นและมูลค่าหุ้น สหกรณ์ออกหุ้นโดยไม่จำกัดจำนวนมีมูลค่าหุ้นละหนึ่งร้อย
บาท สมาชิกเท่านั้นถือหุ้นของสหกรณ์ได้

การถือหุ้น สมาชิกต้องถือหุ้นในสหกรณ์ดังต่อไปนี้

- (1) ถือหุ้นเมื่อแรกเข้าเป็นสมาชิกคนละหนึ่งหุ้น และต้องชำระเต็มมูลค่าหุ้นใน
คราวเดียวกันในเวลาที่คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์หรือคณะกรรมการดำเนินการกำหนด
- (2) ถือหุ้นตามจำนวนโคตวเมยที่วัดนมได้ในอัตราตัวละหนึ่งหุ้น

(3) ถือหุ้นตามส่วนของเงินกู้ในอัตราหนึ่งหุ้นต่อจำนวนเงินกู้ทุก ๆ สองพันบาท หรือเศษของสองพันบาท ในกรณีที่เงินกู้จากสหกรณ์ให้หักชำระ ชำระค่าหุ้นจนครบจำนวนที่ ต้องถือนั้น โดยทันที

(4) นอกจากถือนั้นตาม (1), (2), (3) และ (4) แล้วจะต้องไม่เกินหนึ่งใน ห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดในสหกรณ์

การถือนั้นตามข้อบังคับนี้ หากสหกรณ์มีหุ้นรับซื้อคืนอยู่เท่าใด (จำนวนหุ้นที่สหกรณ์ ได้จ่ายค่าหุ้นจากทุนรับโอนตามข้อ (5) ก็ให้สมาชิกถือนั้นจนหมดเสียก่อนออกหุ้นใหม่)

คณะกรรมการดำเนินการ

การเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการให้ที่ประชุมใหญ่ เลือกตั้งสมาชิกเป็นกรรมการดำเนินการคณะหนึ่ง มีจำนวนอย่างน้อยเจ็ดคนและอย่างมาก ไม่เกินสิบห้าคน

ให้คณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นเป็นประธานกรรมการ คนหนึ่ง รองประธานกรรมการคนหนึ่ง และเลขานุการคนหนึ่ง กับเลือกตั้งเหรัญญิกคนหนึ่งก็ได้ แล้วเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ทราบ

ให้คณะกรรมการดำเนินการอยู่ในตำแหน่งคราวละหนึ่งปี เมื่อครบกำหนดและถ้า ยังไม่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการชุดใหม่ก็ให้กรรมการดำเนินการชุดเดิมอยู่ในตำแหน่ง ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการชุดใหม่

กรรมการดำเนินการที่ออกจากตำแหน่งไปนั้น อาจได้รับเลือกตั้งซ้ำวันแต่ผู้ที่ถูก นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้ออกจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการ หรือเคยถูกที่ประชุมใหญ่ ถอดถอนห้ามมิให้ได้รับเลือกตั้ง จนกว่าจะพ้นกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่ถูกนายทะเบียนสหกรณ์ สั่งให้ออกจากตำแหน่งหรือถูกที่ประชุมใหญ่ถอดถอน

คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ เมื่อได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดทำตั้งสหกรณ์มี อำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จนกว่าที่ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกจะได้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการขึ้น

ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มอบหมายกิจการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการในวันที่ได้รับเลือกตั้ง

การพ้นจากตำแหน่ง กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุใด ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
- (2) ลาออกโดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ
- (3) ขาดจากสมาชิกภาพ
- (4) ที่ประชุมใหญ่ลงมติถอดถอนทั้งคณะหรือรายตัว
- (5) เข้าดำรงตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์นี้
- (6) นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้ออกทั้งคณะหรือรายตัว

ตำแหน่งว่างก่อนถึงคราวออกตามวาระ ในคณะกรรมการดำเนินการนั้นแม้ตำแหน่งจะว่างลงบ้าง กรรมการดำเนินการที่มีอยู่อาจจะประชุมดำเนินการได้จนกว่าจะมีการประชุมดำเนินกิจการประชุมใหญ่วิสามัญ ซึ่งได้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการแทนในตำแหน่งที่ว่าง แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการดำเนินการลดลง เหลือน้อยกว่าจำนวนอันที่จะเป็นองค์ประชุมกรรมการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากจะต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญขึ้นโดยเร็ว อันที่จะเป็นองค์ประชุมกรรมการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากจะต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญขึ้นโดยเร็ว กรรมการดำเนินการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งแทนในตำแหน่งที่ว่างให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นชอบที่จะอยู่ได้

การประชุมและองค์ประชุม ให้คณะกรรมการดำเนินการประชุมกันตามที่มีกิจธุระ แต่ต้องให้มีการประชุมเดือนละหนึ่งครั้ง เป็นอย่างน้อย

ให้ประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือเลขานุการ เรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการได้ และต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ส่ง เสริมทราบทุกคราวอย่างน้อยหนึ่งวัน

ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ต้องมีกรรมการดำเนินการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ดำเนิน
กิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้ คณะกรรมการดำ
เนินการจะมอบหมายให้กรรมการดำเนินการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

การมอบหมายให้กรรมการดำเนินการคนใดทำการแทนคณะกรรมการดำเนินการ
ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ต้องจัดบันทึกไว้ในรายงานการประชุมด้วย

ทรัพย์สินของสหกรณ์

ทรัพย์สินของสหกรณ์ สหกรณ์ย่อมทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์ ตาม
ที่ระบุไว้ในข้อ 2 (6) นั้นได้ แต่ถ้าทรัพย์สินที่มีมูลค่าหรือราคาเกินกว่า 50,000.- บาท
ขึ้นไป ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริม
มอบหมายก่อน

งบดุล

ปีทางบัญชี ปีทางบัญชีของสหกรณ์ซึ่งมีระยะเวลาสิบสองเดือนให้สิ้นสุดในวันที่
31 ธันวาคม ทุกปี

งบดุล ให้สหกรณ์จัดทำงบดุลแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นปีบัญชีทุกปีให้เสร็จเรียบร้อย
ภายใน 90 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์และจัดให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ

รายงานประจำปี ให้สหกรณ์จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของ
สหกรณ์ถึงวันสิ้นปีทางบัญชีทุกปี

การเสนองบดุลและรายงานประจำปี ให้คณะกรรมการดำเนินการเสนองบดุลซึ่งผู้
ตรวจสอบบัญชีได้ตรวจสอบแล้วต่อที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วัน
สิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ และให้เสนอรายงานประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวเดียวกัน

ให้สหกรณ์ส่งสำเนางบดุลกับรายงานประจำปีไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสาม
สิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่ดังกล่าวในวรรคก่อน

กำไรสุทธิประจำปี

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีและได้ทำงานครบแล้วปรากฏว่า สหกรณ์มีกำไรสุทธิให้ที่ประชุมใหญ่จัดสรรดังต่อไปนี้

- (1) เป็นเงินสำรอง ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และ
- (2) เป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

การจัดสรรกำไรสุทธิส่วนที่เหลือ กำไรสุทธิส่วนที่เหลือจากการจัดสรรกำไรตาม ข้อ 71 ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ ดังต่อไปนี้

- (1) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว ให้แก่ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกอยู่ในวันสิ้นปีทางบัญชีนั้น ในอัตราไม่เกินร้อยละตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดต่อปี แห่งค่าหุ้นที่ชำระแล้วของสมาชิกแต่ละคน โดยคิดให้ตามจำนวนเดือนเต็ม
- (2) จ่ายเป็นเงินโบนัสให้แก่กรรมการดำเนินการและพนักงานของสหกรณ์ซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งในวันสิ้นปีทางบัญชีนั้น ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิที่ได้รับเป็นตัวเงินเท่านั้น
- (3) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก ตามส่วนที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี แต่ถ้าสมาชิกคนใดยังค้างชำระหนี้เกี่ยวกับธุรกิจใด ๆ มิให้สมาชิกคนนั้นรับเงินคืนที่เกี่ยวกับธุรกิจนั้น ๆ สำหรับปีนั้น ๆ
- (4) เป็นทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ และทางสัตวบาลไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ
- (5) เป็นทุนรับโอนหุ้นไม่เกินร้อยละห้าแห่งทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ตามที่มีอยู่ในวันสิ้นปีทางบัญชีนั้น
- (6) เป็นทุนสะสมเพื่อการสงเคราะห์หรือส่งเสริมสวัสดิการในหมู่สมาชิกและครอบครัวไม่เกินร้อยละห้าของกำไรสุทธิ
- (7) เป็นทุนสะสมเพื่อขยายงาน หรือเพื่อการประกันความมั่นคงแห่งกิจการหรือรายได้ของสหกรณ์และสมาชิก เช่น จัดให้มีสำนักงานของสหกรณ์ หรือทรัพย์สินที่ใช้สำหรับการเก็บรักษาหรือแปรรูปผลิตผลทางเกษตรกรรม รวมทั้งการปรับปรุงและต่อเติมสำนักงานหรือทรัพย์สินนั้น เป็นต้น ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ
- (8) กำไรส่วนที่เหลือ (ถ้ามี) ให้นำสมทบเป็นเงินสำรองทั้งสิ้น

ภาคผนวก ง
อัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตร

อัตราส่วนมาตรฐานในการวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

ตารางแสดงอัตราส่วนเฉลี่ยหรืออัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตร

- ก. สหกรณ์ขนาดเล็ก ทุนดำเนินงานต่ำกว่า 5 ล้านบาท
 ข. สหกรณ์ขนาดกลาง ทุนดำเนินงานเกินกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 15 ล้านบาท
 ค. สหกรณ์ขนาดใหญ่ ทุนดำเนินงานเกินกว่า 15 ล้านบาทขึ้นไป

อัตราส่วนเฉลี่ยสำหรับใช้ในรายงานการสอบบัญชี

อัตราส่วน	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (ต่อ 1)	1.37	1.25	1.12
2. อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุน (ต่อ 1)	2.57	3.48	5.26
3. อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิน (รอบ)	0.35	0.41	0.38
4. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)	3.33	1.69	1.10
5. อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ)	10.79	4.87	2.48
6. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	11.14	7.68	5.56

ที่มา : เอกสารกองวิชาการและแผนงาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2527.

ภาคผนวก จ

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล** : นางนิต์วาท มาตยานุญ
- วัน เดือน ปีเกิด** : 19 ธันวาคม 2495
- จังหวัดที่เกิด** : เชียงใหม่
- วุฒิการศึกษา** :
- สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนดาราวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2513
 - สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเกริก จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2515
 - สำเร็จฝึกหัดครูมัธยมศึกษา วิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2526
 - สำเร็จปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต สาขาการบริหารโรงเรียน วิทยาลัยครูเชียงใหม่ พ.ศ. 2530
 - เข้าศึกษาต่อปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ พ.ศ. 2533
- ประวัติการทำงาน** :
- เข้าทำงานที่สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด 2516
 - เข้าทำงานที่โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ 2524
 - ปัจจุบันอาจารย์ประจำแผนกช่างยนต์ โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่
- ผลงานวิชาการ** : วิทยานิพนธ์เรื่อง "การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีทางบัญชี 2528-2532"